

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İhtisaslaşma Koordinatörlüğü

Doğal ve Kültürel Miras Turizmi
İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol
Haritası

2022 - 2026

Ekim 2022

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İhtisaslaşma Koordinatörlüğü

Doğal ve Kültürel Miras Turizmi
İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol
Haritası

Ekim 2022

Doğal ve Kültürel Miras Turizmi İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası

Editör

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Semih AKTEKİN

Editör Yardımcısı

Rektör Danışmanı ve İhtisaslaşma Koordinatörü
Doç. Dr. Mehmet CANSIZ

Yazarlar

Doç. Dr. Mehmet CANSIZ
Doç. Dr. Nilüfer PEKER
Doç. Dr. Ömer ÇOBAN
Dr. Öğr. Üyesi Ebubekir KAYA
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÜNSALAN

Redaksiyon

Prof. Dr. Yener BEKTAŞ

Kapak Tasarımı

Öğr. Gör. Melih KARAKURT

Tasarım

Öğr. Gör. Melih KARAKURT
Arş. Gör. Sevgi ÜNKARACALAR

İç Kapak Tasarımları

Öğr. Gör. Melih KARAKURT
Öğr. Gör. Bülent BİLGİN

ISBN

978-605-4163-62-5

Basım Yeri ve Tarihi

Nevşehir, Ekim 2022

Matbaa

Simtel Ofset

Basım Adeti

500

Arka Kapak Görseli

Paul Lucas Kapadokya Gravürü

Kitabın tümü ya da bölümü/bölgüleri Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nin yazılı izni olmadan elektronik, optik, mekanik ya da diğer yollarla basılamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır.

© Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İhtisaslaşma Koordinatörlüğü

NEVŞEHİR
HACI BEKTAŞ VELİ
ÜNİVERSİTESİ

Ara, bul.

İçindekiler

	Rektör Sunuş	2
	Yönetici Özeti	6
	Giriş	12
	İhtisaslaşmaya Yaklaşım	16
	2 Doğal ve Kültürel Miras Turizm Eğilimleri	22
	2.1 Dünya'da Eğilimler	23
	2.2 Eğilimlerin Değerlendirilmesi	27
	2.3 AB Kültürel Miras Politikaları	28
	2.4 AB Fonları: Kültürel Miras ve Sürdürülebilir Turizm	30
	3 Türkiye'de Turizm Politikası ve Uygulamaları	32
	3.1 Türkiye'de Turizmin Gelişimi ve Kalkınma Planları	32
	3.2 Bölgesel, Yerel Plan ve Programlarda Kapadokya Bölgesi	35
	4 Kapadokya	40
	4.1 Kapadokya'da Doğal ve Kültürel Miras	40
	4.2 Paydaş Analizi	43
	4.3 Kapadokya'da Doğal ve Kültürel Miras Turizminin Analizi	46

5	Kapadokya Doğal ve Kültürel Mirasında NEVÜ'nün Rolü	54
	5.1 NEVÜ'nün Gelişimi ve Yapısı	55
	5.2 NEVÜ'nün İhtisaslaşma Çerçevesinde Üstlenebileceği Roller	57
6	Politika Tasarımı	64
	6.1 Doğal ve Kültürel Miras Programı	66
	6.2 Destinasyon Gelişim Programı	68
	6.3 Eğitim Programı	70
	6.4 Araştırma ve Yenilik Programı	71
	6.5 Bölgesel Kalkınma Programı	73
7	Proje ve Faaliyetler	76
8	Performans Göstergeleri ve İzleme Değerlendirme	84
	Kaynakça	88
	Ekler	92
	EK 1: İhtisaslaşma Yönergesi	92
	EK 2: İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Yönetim Kurulu Üyeleri	104
	EK 3: İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Çalışanları	105
	EK 4: İhtisaslaşma Etkinlik Komisyonu	106
	EK 5: Projeler	108

Şekiller Listesi

Şekil 1: Planlama Yaklaşımı	17
Şekil 2: İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Yapılanması	18
Şekil 3: Kapadokya Haritası	40
Şekil 4: Kapadokya'ya Özgü Ayırt Edici Turistik Özellikler	41
Şekil 5: Paydaş Analizi İçeriği	43
Şekil 6: Paydaşlar	44
Şekil 7: Araştırma ve Uygulama Merkezleri ve İhtisaslaşma	55
Şekil 8: Bütçe Dağılım Grafikleri I	81
Şekil 9: Bütçe Dağılım Grafikleri II	81

Tablolar Listesi

Tablo 1: İhtisaslaşma Paydaş Etki-Önem Matrisi	45
Tablo 2: Stratejik Çerçeve ve Konumlanma	65
Tablo 3: Planlanan Projeler Listesi	76
Tablo 4: Planlanan Faaliyetler Listesi - I	77
Tablo 5: Planlanan Faaliyetler Listesi - II	78
Tablo 6: Planlanan Faaliyetler Listesi - III	79
Tablo 7: Projelerin Yıllara ve Programlara Göre Bütçe Dağılımı	80
Tablo 8: Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programının Gösterge Seti I	85
Tablo 9: Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programının Gösterge Seti II	86
Tablo 10: Kapadokya'da Mevcut ve Yeni Kazı Alanlarında Mekansal, İnsan ve Teknolojik Altyapının İyileştirilmesi Proje Parametreleri	108
Tablo 11: Kapadokya'da Mevcut ve Yeni Kazı Alanlarında Mekansal, İnsan ve Teknolojik Altyapının İyileştirilmesi Projesine Ait İş Planı	110
Tablo 12: Kapadokya'da Mevcut ve Yeni Kazı Alanlarında Mekansal, İnsan ve Teknolojik Altyapının İyileştirilmesi Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı	110
Tablo 13: Kapadokya Kültür Mirasının Araştırılması ve Geliştirilmesi Proje Parametreleri	111
Tablo 14: Kapadokya Kültür Mirasının Araştırılması ve Geliştirilmesi Projesine Ait İş Planı	113
Tablo 15: Kapadokya Kültür Mirasının Araştırılması ve Geliştirilmesi Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı	113
Tablo 16: Hacı Bektaş Veli'nin Değerlerinin Araştırılması ve Yaygınlaştırılması Proje Parametreleri	114
Tablo 17: Hacı Bektaş Veli'nin Değerlerinin Araştırılması ve Yaygınlaştırılması Projesine Ait İş Planı	116
Tablo 18: Hacı Bektaş Veli'nin Değerlerinin Araştırılması ve Yaygınlaştırılması Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı	116
Tablo 19: Kapadokya Destinasyonunda Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesi Proje Parametreleri	117
Tablo 20: Kapadokya Destinasyonunda Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesi Projesine Ait İş Planı	119

Tablo 21: Kapadokya Destinasyonunda Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesi Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı	119
Tablo 22: Kapadokya Akıllı Turizm Uygulaması Proje Parametreleri	120
Tablo 23: Kapadokya Akıllı Turizm Uygulaması Projesine Ait İş Planı	122
Tablo 24: Kapadokya Akıllı Turizm Uygulaması Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı	122
Tablo 25: İhtisaslaşma Odaklı Eğitim Politika ve Uygulamalarının Geliştirilmesi Proje Parametreleri	123
Tablo 26: İhtisaslaşma Odaklı Eğitim Politika ve Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesine Ait İş Planı	125
Tablo 27: İhtisaslaşma Odaklı Eğitim Politika ve Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı	125
Tablo 28: Kapadokya Seramiğinin Yeniden İnşası Proje Parametreleri	126
Tablo 29: Kapadokya Seramiğinin Yeniden İnşası Projesine Ait İş Planı	129
Tablo 30: Kapadokya Seramiğinin Yeniden İnşası Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı	129
Tablo 31: Dijital Kapadokya Proje Parametreleri	130
Tablo 32: Dijital Kapadokya Projesine Ait İş Planı	133
Tablo 33: Dijital Kapadokya Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı	133
Tablo 34: Bölgesel Aktörlere Yönelik İhtiyaç Analizlerinin Yapılması Bilgi ve Kapasitelerinin Geliştirilmesi Proje Parametreleri	134
Tablo 35: Bölgesel Aktörlere Yönelik İhtiyaç Analizlerinin Yapılması Bilgi ve Kapasitelerinin Geliştirilmesi Projesine Ait İş Planı	137
Tablo 36: Bölgesel Aktörlere Yönelik İhtiyaç Analizlerinin Yapılması Bilgi ve Kapasitelerinin Geliştirilmesi Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı	137
Tablo 37: Tohuma Övgü: Bezirhane Proje Parametreleri	138
Tablo 38: Tohuma Övgü: Bezirhane Projesine Ait İş Planı	141
Tablo 39: Tohuma Övgü: Bezirhane Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı	141

DOĞAL ve KÜLTÜREL MİRASIMIZ
GEÇMİŞİN GELECEKLE BULUŞTUĞU YERDE!

Rektör Sunuş

Üniversite evrensel bilgiyi üretme, yayma, teknolojiye dönüştürme, yetenek ve deneyimleri kullanarak toplumu biçimlendirme ve refaha katkı sağlama ülküsüne sahiptir. Üniversiteler, kuşkusuz sürdürdükleri eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetleriyle toplumsal değişme ve ilerlemede temel kurumlardır. Öte yandan üstlendikleri bu rollerin yarattığı daha derin ve süreçsel etki, toplumun ve bireylerin sosyal ve kültürel bağlamda biçimlenmelerini, ekonomik anlamda ilerlemelerini sağlar. Ürettikleri ve paylaştıkları bilgi, yetenek ve deneyimler sayesinde bölgesel iş birliği ve etkileşimi hızlandırmada önemli aktörlerden biri olan üniversiteler 21. yüzyılda buldukları bölgelerin sosyal, kültürel ve ekonomik düzeylerinin artırılmasına şüphesiz daha fazla katkı sağlama eğiliminde olacaklardır.

11. Kalkınma Planı ve 2022 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında vurgulandığı üzere üniversitelerin girişimcilik ve yenilik ekosistemindeki rollerinin artırılması, teknopark, Teknoloji Transfer Ofisi (TTO) ve araştırma merkezleri gibi yapılarının daha etkin hale getirilmesi ülkemizin önümüzdeki dönemdeki hedefleri arasında yer almaktadır. Yine aynı dokümanlarda araştırma ve ihtisaslaşma üniversitelerinin geliştirilmesi ve önemine ilişkin politikalar bulunmaktadır.

Anadolu'da üniversitelerin yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve Mülga Kalkınma Bakanlığı tarafından Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı hazırlanmış ve 2016 yılında söz konusu program YÖK tarafından uygulanmaya başlanmıştır. Üniversiteler, akademik kadrosunun güçlendirilmesi açısından YÖK tarafından, yapılacak projelerin finansmanı açısından ise Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (Mülga Kalkınma Bakanlığı) tarafından desteklenmektedir. Bu çerçevede 2016 yılından itibaren YÖK tarafından 22 üniversiteye bölgesel kalkınma odaklı misyon yüklenmiştir.

Üniversitemiz, 2021 yılında yaptığı hazırlık çalışmalarının bir sonucu olarak YÖK tarafından 12 Kasım 2021 tarihinde "Doğal ve Kültürel Miras Turizmi" ismiyle Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Üniversitesi olarak ilan edilmiştir.

Rektör Sunuş

Bilindiği gibi, Kapadokya Bölgesi ölkemizin önemli turizm merkezlerinden biri olup bölge yıllık yaklaşık 4 milyon yerli ve yabancı turist ile İstanbul, Antalya ve Muğla'dan sonra en fazla turist ağırlayan destinasyondur. Aynı zamanda bölgemiz inanç turizmi bağlamında da önemli bir potansiyele sahiptir. Diğer taraftan dünyada sıcak hava balonu dendiğinde ilk akla gelen yerlerden birisi olan bölgemizde çok sayıda ulusal ve uluslararası festival düzenlenmektedir. Dahası, Kapadokya Bölgesi sahip olduğu doğal ve kültürel zenginliklerle Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Dünya Mirası Karma Listesi'ne 1985 yılında dahil edilmiştir.

İnsanoğlunun bir parçası olduğu doğal mirasın korunması sürdürülebilir bir dünya için elbette şarttır. İnsanın binlerce yıllık yaşam deneyiminin, aklının ve yaratıcılığının bugüne ulaşmayı başarmış kalıntıları olan kültürel miras ise toplumsal belleğin inşası için korunmalı ve gelecek kuşaklara aktarılmalıdır. Tüm dünyada olduğu gibi ölkemizde de doğal ve kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilir olması bu yüzyılın yeni yaklaşımları bağlamında öne çıkmaktadır.

Bu çerçevede Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (NEVÜ), 10 Fakülte, 1 Yüksekokul, 9 Meslek Yüksekokulu, 4 Enstitü, 19 Araştırma ve Uygulama Merkezi ve Teknoloji Geliştirme Bölgesi ile Kapadokya Bölgesinin önemli aktörlerinden biridir. Yaklaşık bin çalışanı ile bölgenin en büyük organizasyonlarından biri olan NEVÜ, 21 binden fazla öğrencisiyle bölgeye önemli katkılar sağlamaktadır. İhtisaslaşma sürecimizle birlikte bu katkılar daha da üst noktalara taşınacaktır.

NEVÜ İhtisaslaşma süreciyle birlikte kültürel mirasın doğal mirasla bütünleştiği Kapadokya'da, bölgenin kalkınmasına daha fazla değer katacaktır. İhtisaslaşma programı kapsamında, üniversitemiz sahip olduğu akademik ve teknik altyapı ile bölge mirasının korunmasına yönelik yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesi, bölgenin dünyanın öncü miras turizmi destinasyonlarından biri haline getirilmesi, sektörün duyduğu nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi ve mevcut insan kaynağının niteliğinin artırılması, bölgenin teknolojiye entegrasyonun sağlanması ve bölgesel yenilik sistemi aktörlerinin kapasitelerinin artırılması noktasında çeşitli katkılar sunma amacındadır.

Bölgemiz turizm açısından çok önemli bir kapasiteye sahip olmasına rağmen bu alanda geliştirebileceğimiz önemli boşluklar da bulunmaktadır. Bu kapsamda üniversite olarak; yerel halkın turizm bilincinin geliştirilmesi, işletmelerin hizmet, yenilikçilik, dijitalleşme kapasitelerinin geliştirilmesi, verimliliklerinin artırılması, ihtiyaç duyulan eğitim, danışmanlık ve mentörlüğün karşılanması, bölgedeki çalışanların dil becerilerinin geliştirilmesi, rehberlere yönelik uzmanlaşma programlarının hazırlanması, ihtiyaca yönelik lisansüstü programlar açılması ve araştırmalar yapılması, coğrafi bilgi sistemleri ile bölgenin haritalandırılması, kümeye ve akıllı uzmanlaşmaya dayalı örgütlenme sağlanması, bölgemiz açısından son derece önemli bir kaynak olan ponzanın turizm sektörüne yönelik kullanımının geliştirilmesi ve bölgeye yeni girişimciler çekmeye yönelik faaliyetler konusunda çalışmalar başlatılmıştır.

Rektör Sunuş

İhtisaslaşma misyonununun gerçekleştirilebilmesi sürecine ilişkin temel bakış açısını ortaya koyan bu İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası, İhtisaslaşma Koordinatörlüğü'nün ve programların amaç, hedef ve stratejilerini ve 5 yıllık süreç içerisinde yürütülmesi planlanan proje ve faaliyetleri içermektedir.

Bu kapsamda öncelikli olarak 10 proje ve 21 faaliyet belirlenmiştir. Önümüzdeki 5 yıl boyunca NEVÜ "Doğal ve Kültürel Miras Turizmi" konusunda hem eğitim ve araştırmaları aracılığıyla bölgesel kalkınma ve yenilik konusundaki akademik kapasitesini, bilgi ve becerisini arttıracak hem de kurumsal tutum ve davranışları geliştirecek, edindiği ve sahip olduğu bilgi, tecrübe ve yetkinliklerini bölgenin kalkınması için kullanarak kültürel, sosyal ve ekonomik değer yaratacaktır.

Son olarak, İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası'nın hazırlanması sürecinde öncelikle Rektör Danışmanı ve İhtisaslaşma Koordinatörü Mehmet CANSIZ'a, koordinatör yardımcıları Nilüfer PEKER, Ömer ÇOBAN, Mustafa ÜNSALAN, Ebubekir KAYA, çalışmanın redaksiyonunu yapan Yener BEKTAŞ'a, diğer koordinatörlük personeline ve çalışmanın tasarımlarını yapan Melih KARAKURT ve Sevgi ÜNKARACALAR'a, Rektör Yardımcılarına, Fen Edebiyat, Turizm ve Mühendislik-Mimarlık Fakülteleri Dekanlarına ve çalışanlarına, diğer akademik ve idari birimlerimize, fikirleriyle belgenin olgunlaşmasına katkı sunan değerli paydaşlarımıza gönülden teşekkür ederim.

Proje ve faaliyetlerin hayata geçirilmesi sürecinde de tüm akademik ve idari personelimizin ve paydaşlarımızın desteklerini esirgemeyeceği inancıyla, İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası'nın üniversitemize, bölgemize ve ülkemize hayırlı olmasını dilerim.

Prof. Dr. Semih AKTEKİN
Rektör

KOLEKTİF HAFIZAMIZ
KÜLTÜREL MİRASI KORUDUĞUMUZ
DÜŞÜNCENİN HAZİNE EVIDİR!

Yönetici Özeti

Sürdürülebilir kalkınma sürecinde üniversitelerin rolü ve yarattıkları etki elbette öncelikle içinde buldukları bölgeyi, daha geniş bağlamda ise etkileşimde oldukları diğer çevreleri dönüştürür. Bu çerçevede evrensel olma yolunda ilerlerken yerelliğini koruyan, özneliklerini kaybetmeden küreselleşen bölgesel kalkınma yaklaşımları benimsenmektedir.

YÖK 2016 yılında üniversitelerin bölgesel potansiyeller ve ihtiyaçlar doğrultusunda uzmanlaşması amacıyla “Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı”nı başlatmıştır. Bu kapsamda 2016, 2018 ve 2020 yıllarında 5’er üniversite ve 2021 yılında ise 7 üniversite olmak üzere toplamda 22 üniversiteye faaliyet gösterdikleri bölge ile bağlantılı misyonlar verilmiştir. NEVÜ de bu program bağlamında, 29 Eylül 2021 tarihli YÖK Yürütme Kurulu kararıyla “Doğal ve Kültürel Miras Turizmi” alanında Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklılaşması ve İhtisaslaşma Üniversitesi olarak ilan edilmiştir.

Bu süreçle birlikte öncelikle, rektör, rektör yardımcıları, ihtisaslaşma koordinatörü, ilgili fakülte dekanları ve genel sekreterden oluşan İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Yönetim Kurulu oluşturulmuştur. Koordinatörlük, ihtisaslaşma konusu ve üniversitenin temel misyonu göz önüne alınarak Doğal ve Kültürel Miras, Destinasyon Gelişimi, Eğitim, Araştırma ve Yenilik ile Bölgesel Kalkınma olmak üzere 5 program çerçevesinde yapılandırılmıştır. İhtisaslaşma Koordinatörüne bağlı olarak her programın birer koordinatör yardımcısı sorumluluğunda yürütülmesi planlanmıştır.

Üniversitenin vizyonu, misyonu, amacı, stratejileri ve hedeflerinin, ihtisaslaşmanın konusu çerçevesinde yeniden yapılandırıldığı bu süreçle birlikte, işleyişin sağlam teorik bir temele oturtulması ve başarılı bir süreç takibi adına İhtisaslaşma Strateji ve Yol Haritası’nın oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Belirlenen İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası, geniş çapta bir literatür çalışmasını içeren kapsamlı bir araştırma dönemi sonunda ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Türkiye ve dünyadaki doğal ve kültürel miras turizmi eğilimleri, Kapadokya Bölgesi’nin doğal ve kültürel mirası, 11. Kalkınma Planı, Orta vadeli programlar, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Türkiye Turizm Stratejisi, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi, Konya Ovası Projesi (KOP) Bölgesi Entegre Turizm Master Planı, Kapadokya Alan Başkanlığı Stratejik Planı ve TR71 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı gibi üst ölçekli planlar, ulusal ve bölgesel yenilik sistemi aktörlerinin öncelik ve ihtiyaçları ve NEVÜ’nün mevcut kapasitesi dikkate alınarak çok yönlü ve vizyonel bir yaklaşım benimsenmiştir.

Yönetici Özeti

Bu süreç aynı zamanda üniversitenin ilgili akademik birimleri ile ihtisaslaşma bağlam ve yaklaşımına ilişkin toplantıların yapıldığı bir görüş alışverişi dönemi de olmuştur. Öte yandan bölgesel paydaşlar ve sistem aktörleri ile yapılan görüşmeler sonucunda durum tespiti yapılmıştır.

Bu çerçevede İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası'nın oluşturulmasında öncelikle doğal ve kültürel miras turizmi eğilimlerine bakılarak Türkiye ve dünyadaki trendler anlaşılmaya çalışılmıştır. İnsanın aidiyet yaratma duygusunda önemli bir rolü olan ve geçmişten bugüne gelen somut ya da somut olmayan değerleri anımsamak, yaşatmak ve bu değerleri anlamlandırmak için yöntemler üretmeye yarayan kültürel bir süreç olarak tanımlanabilecek kültürel miras, turizme konu olmasıyla ekonomik bir değer de kazanır. 1972'de Paris'te imzalanan "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme" hem doğal hem de kültürel mirası tanımlarken 2003'te UNESCO tarafından hayata geçirilen "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" yeni bir kavram olan somut olmayan mirasa dikkat çekmiştir.

Tüm dünyada daha çok entelektüel ziyaretçinin ilgi odağında olan doğal ve kültürel miras turizmi, gelişen teknolojilerle birlikte yenilikçilik arayışını bugün de sürdürmektedir. Değişen dünya dinamikleri doğal ve kültürel miras turizminin yapısının da farklılaşmasına neden olmakta ve yeni eğilimlerin ortaya çıkışına ortam hazırlamaktadır. Demografik değişimler ve yeni neslin beğeni ve yaklaşımları bugün ve yakın gelecekte turizmin şekillenmesinde önemli bir eğilim olarak görüldüğü gibi doğal ve kültürel miras turizminin de önemli bir etkileyicisi olarak dikkat çeker.

Dünyadaki eğilimlerin bir diğeri, gelişmekte olan ülkelerin dünya nüfusu içindeki payının artmasıyla birlikte ortaya çıkan metropolleşmenin getirdiği yeni havaalanlarının açılışı gibi fiziksel değişimler ve söz konusu ülkelerdeki insan profillerine uygun turizm modellerinin oluşmasıdır. Şüphesiz dünyanın bilgi ve dijital toplumuna doğru evrilmesi turizm sektörünün de yeniden yapılanmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda teknolojinin getirdiği yeni dijital buluşlar, turizmin ziyaretçiye sunulmasında kullanılan araçların yenilikçi bir biçim almasını sağlamıştır. Destinasyonu oluşturan öğeler hakkında yerel halkın bilinçlendirilmesi de destinasyonların gelişimleri bağlamında dikkat çeken bir diğer eğilimdir.

Dünyadaki doğal ve kültürel miras turizminin eğilimleri şüphesiz Avrupa Birliği'nin (AB) kültür mirası politikalarına göre de biçim alır. Bu bağlamda İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası'na ilişkin çalışmada AB'nin kültürel miras politikaları da incelenmiştir. Bu çerçevede 2018'deki Avrupa Kültürel Miras Yılı'nın göstergeleri, kalkınma ve kültürel mirasın korunması arasındaki dengeler, sürdürülebilir kültür turizmi, Avrupa Kültürel Miras eylem çerçevesi, kültürel miras ve sürdürülebilir turizmde AB fonlarına yer verilmiştir.

Yönetici Özeti

Üniversitenin ihtisaslaşma konusu olan doğal ve kültürel miras turizmine ilişkin hazırlanan İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası kapsamında elbette Türkiye'nin turizm politikaları ve uygulamaları da incelenmiştir. Bu bağlamda Türkiye'de turizmin gelişim süreci ve kalkınma planları değerlendirilerek 1990'lar sonrası sektördeki altyapı, insan kaynağı ve hizmet kalitesinde yapılan revizyonlar, 2000'li yıllarla birlikte değişen ihtiyaçların biçimlediği yeni yaklaşımlar üzerinde durulmuştur. Bunun yanı sıra salgınlar, terörizm, ülkeler arasındaki politik tartışmalar, ekonomik sıkıntılar gibi küresel ve ülkesel spesifik süreçlerde ortaya çıkan dinamiklerin etkileri gözler önüne serilmiştir. Bu çerçevede Kapadokya Bölgesi özelindeki yerel plan ve programlar incelenerek bölgedeki turizm odakları ve mevcut durum ortaya konulmuştur.

İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası hazırlanırken elbette Kapadokya'nın doğal ve kültürel mirası da tanımlanarak bölgenin çok katmanlı tarihsel yapısı kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır. Bilindiği gibi volkanik hareketlerin yarattığı doğal mirasın dünyada eşine az rastlanır biçimde kültürel mirasın bir parçası olarak biçimlendiği bölgede Göreme, Derinkuyu, Kaymaklı, Karain, Karlık ve Soğanlı gibi merkezler UNESCO tarafından 1985 yılında Türkiye'den Dünya Mirası Listesi'ne doğal ve kültürel varlıklar kategorilerinde (karma liste) dâhil edilen yerlerdir. Ender doğal oluşumların, kendine özgü arkeolojik ve mimari kalıntıların yanı sıra somut olmayan mirasın da dikkat çektiği Kapadokya, halen sürdürülen gelenek ve edimlerin izlenebildiği ve yerelliğin görece kaybolmadığı ender bölgelerden de biridir. Bölgedeki turizmin ana konusu olan doğal ve kültürel miras, sektörün aktörlerini doğrudan etkilediği için paydaşlarla ilgili geniş çaplı bir dizi araştırma da İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası'nın temel konuları arasına dahil edilmiştir.

Bu bağlamda NEVÜ'nün Doğal ve Kültürel Miras Turizmi İhtisaslaşması ile doğrudan ve dolaylı olan paydaşları incelenerek etki ve önem matrisi hazırlanmış, bölgesel yenilik sistemi yaklaşımı ile geliştirecek programların ve projelerin paydaşlarla birlikte oluşturulması yönünde analiz ve değerlendirmeler yapılmıştır. Bu çerçevede bölgenin doğal ve kültürel miras turizminin analizi yapılarak turizmdeki pazar payı, zaman içinde sergilemiş olduğu performans, bölgenin turist profili, çekim merkezleri, sunulan ürün ve hizmetler ve arz kaynakları değerlendirilmiştir. Ayrıca sektöre ilişkin genel profil ortaya çıkarılmış ve olası rakip destinasyonlar incelenmiştir. Bölgenin önündeki temel sorun alanları ve olası fırsatlar ele alınan diğer konular arasında yer almaktadır.

Üniversitenin ihtisaslaşma konusu çerçevesinde İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası için yapılan çalışmanın ana hatlarından biri şüphesiz Kapadokya doğal ve kültürel mirasında NEVÜ'nün rolüdür. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir Üniversitesi adıyla 17 Mayıs 2007 tarihinde eğitime başlamış genç bir üniversitedir. Yaklaşık bin çalışanı, yaklaşık 21 binin üzerinde öğrencisi, 10 Fakülte, 1 Yüksekokul, 9 Meslek Yüksekokulu, 4 Enstitü, 19 Araştırma ve Uygulama Merkezi, Teknoloji Transfer Ofisi ve Teknoloji Geliştirme Bölgesi ile temel işlevi olan eğitim ve araştırmanın yanı sıra önemli bölgesel aktörlerinden biridir.

Yönetici Özeti

Bu çerçevede çalışmada üniversitenin mevcut durum değerlendirmesi ve ihtisaslaşma sürecine katkı sunabilecek birimlerin tespiti yapılmıştır. Üniversitenin ihtisaslaşma sürecine daha sağlıklı katkı sunabilmesi amacıyla geliştirilmesi gereken yönlerinin altı çizilmiş, bu kapsamda üstlenebileceği roller tartışılmış ve bölgeye sunduğu ve sunabileceği katkılar detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Doğal ve kültürel miras turizmi ihtisaslaşması sürecinde elbette üniversitenin girişimci yönünü geliştirmesi ve söz konusu alanda öncü bir kimliğe bürünmesi temel hedeflerinden biridir. Bu bağlamda planlar ve yapılması gerekenlere ilişkin bir çerçeve çizilmiştir.

İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası'na ilişkin çalışmanın dikkate değer bölümlerinden biri de üniversitenin bu konudaki misyonu, vizyonu, temel amacı ve hedeflerinin ortaya koyulduğu politika tasarımıdır. Bu bağlamda, dünyadaki turizm eğilimleri, ulusal, bölgesel ve sektörel strateji dokümanlarındaki hedefler, bölgesel ihtiyaçlar ve üniversitenin mevcut ve gelecekte edinmesi gereken yetkinlikleri değerlendirilerek doğal ve kültürel miras turizmi ihtisaslaşmasına yönelik misyonu, vizyonu, amaç ve hedefleri oluşturulmuştur. Eğitim, araştırma, yenilik ve bölgesel kalkınma kapasitesinin yükseltilmesiyle, Kapadokya doğal ve kültürel mirasının sürdürülebilirliğine ve destinasyonunun gelişimine katkı sağlamayı misyon olarak belirleyen üniversite, ihtisaslaşma konusunda öncü bir rol üstlenmeyi ve Kapadokya'nın dikkate değer bir destinasyon olarak öne çıkmasını sağlayacak bilimsel çalışmaları önceleyen vizyonel bir yaklaşım ortaya koymaktadır.

İhtisaslaşma Koordinatörlüğüne bağlı her bir program çerçevesinin yanı sıra bu programlara ait amaç, strateji ve hedeflere de yer verilen bu dokümanda son olarak 5 yıl için NEVÜ tarafından yürütülmesi planlanan proje ve faaliyetlere, proje ve faaliyetlerin hangi programların sorumluluğunda yürütüleceği, başlangıç yılları ve tahmini uygulama sürelerine yer verilmiştir. İhtisaslaşma vizyonunun gerçekleştirilmesinde NEVÜ tarafından 2022-2026 yılları arasında uygulanacak Doğal ve Kültürel Miras Programı koordinasyonunda 3, Destinasyon Gelişim Programı koordinasyonunda 2, Eğitim Programı koordinasyonunda 1, Araştırma ve Yenilik Programı koordinasyonunda 2 ve Bölgesel Kalkınma Programı koordinasyonunda 2 olmak üzere toplamda 10 proje belirlenmiştir. Her bir proje için amaç, çerçeve, muhtemel çıktıları, tahmini başlangıç ve bitiş yılları ile uygulama süreleri ve projelere ait tahmini bütçelere İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası belgesinde yer verilmiştir.

Projelerle birlikte ihtisaslaşma sürecinde hayata geçirilecek Doğal ve Kültürel Miras Programı koordinasyonunda 5, Destinasyon Gelişim Programı koordinasyonunda 1, Eğitim Programı koordinasyonunda 9, Araştırma ve Yenilik Programı koordinasyonunda 3 ve Bölgesel Kalkınma Programı koordinasyonunda 3 olmak üzere toplamda 21 faaliyet belirlenmiştir.

İhtisaslaşma sürecinin ilk 5 yılında uygulanması planlanan proje ve faaliyetlerin hangi program koordinasyonunda yürütüleceğinin yanı sıra proje ve faaliyetlerin hangi akademik birimlerin sorumluluğunda yürütüleceği de

Yönetici Özeti

ayrıca ele alınmıştır. Böylece üniversitenin bütün akademik birimleri sürece dahil edilerek ihtisaslaşma misyonunun ve vizyonunun bütün akademik birimler tarafından benimsenmesi, sürecin tabana yayılarak ihtisaslaşma alanıyla doğrudan ya da dolaylı ilgili tüm birimler tarafından katkı sunulması ve sürdürülebilir olması hedeflenmiştir.

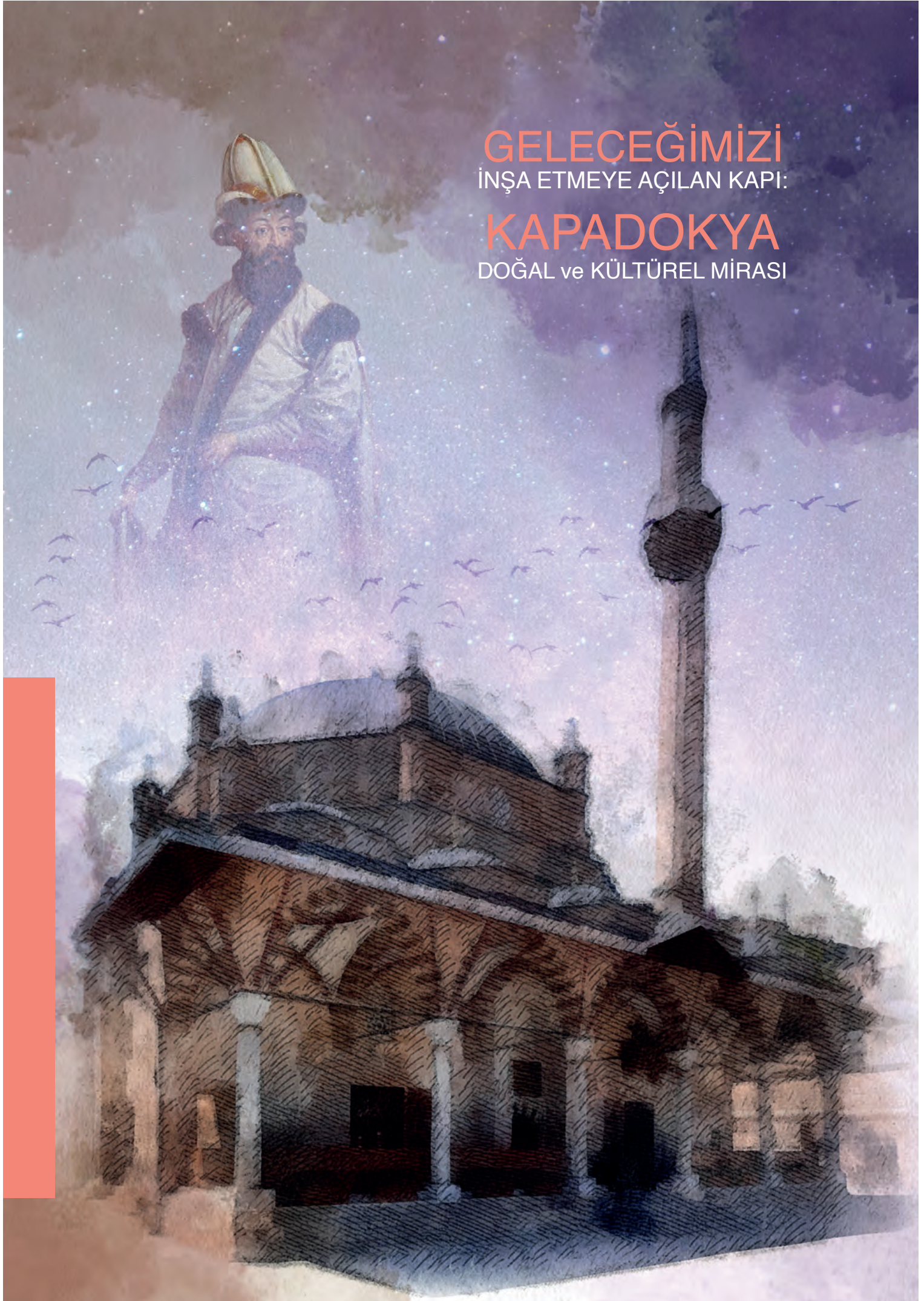
İhtisaslaşma Strateji ve Yol Haritası'nda yer alan proje ve faaliyetler belirlenirken paydaşlarla iş birliği modeli benimsenmiştir. "Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı"nın temel amacı, üniversitelerin buldukları bölgelerin rekabetçi gücünü artırmaları ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunmalarıdır. Bu amacın NEVÜ tarafından başarılı bir şekilde hayata geçirilmesi bu İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası'nın temel yapı taşı olarak düşünülmüştür.

Ayrıca çalışmada YÖK'ün belirlediği performans kriterleri çerçevesinde çeşitli hedefler belirlenmiştir. Son olarak tüm faaliyetler için yıllık izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılacaktır.

GELECEĞİMİZİ
İNŞA ETMEYE AÇILAN KAPI:

KAPADOKYA
DOĞAL ve KÜLTÜREL MİRASI

Giriş

Bölgesel kalkınmanın önemli aktörlerinden biri olarak değerlendirilen üniversiteler, bölgenin sahip olduğu niteliklere göre şekillenen ve bölgenin gelişme dinamiklerini etkileyen en önemli kurumlardan birisidir. Üniversiteler, kuruldukları ilin veya bölgenin yıllar içerisinde oluşan değişme dinamiklerine eğitim, bilgi üretimi, araştırma ve yenilikleri yaygınlaştırma, bölgesel kalkınma gibi pek çok açıdan katkıda bulunabilecek, gelişmeye itici güç oluşturabilecek niteliğe sahiptir. Karşılıklı etkileşime ve iş birliğine dayanan söz konusu katkının yapılması için gerçekleştirilen tüm çalışma ve araştırmalar bölgenin özellikleriyle uyumlu olacağından her bölgenin üniversite için açık bir laboratuvar olduğu söylenebilir.

Anadolu'da üniversitelerin yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı gündeme gelmiştir. Mülga Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan 10. Kalkınma Planı (2014-2018) ve 11. Kalkınma Planı (2019-2023), Yıllık Programlar, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023) kamu adına programın çerçevesini oluştururken YÖK Stratejik Planında da bu konu yerini bulmuştur.

Üniversitelerin ihtisaslaşması üzerine YÖK ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yapılan ortak çalışmayla oluşan söz konusu program YÖK tarafından başlatılmıştır. Programa kabul edilen üniversiteler, akademik kadrosunun güçlendirilmesi açısından YÖK, yapılacak projelerin finansmanı açısından ise Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından desteklenmektedir.

YÖK tarafından 2016 yılında başlatılan bölgesel kalkınma odaklı misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma programı kapsamında, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (NEVÜ) 12 Kasım 2021'de "Doğal ve Kültürel Miras Turizmi" ismiyle Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Üniversitesi ilan edilmiştir. Bu çerçevede NEVÜ'de öncelikle İhtisaslaşma Koordinatörlüğü kurulmuş, İhtisaslaşma Strateji ve Yol Haritası hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, üniversitemizin ihtisaslaşma sürecinin 2022-2026 yıllarını içeren 5 yıllık ilk dönemine ilişkin "İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası"nı ortaya koymaktır. Çalışma, Doğal ve Kültürel Miras, Destinasyon Gelişimi, Eğitim, Araştırma ve Yenilik ile Bölgesel Kalkınma olmak üzere 5 program çerçevesinde yapılandırılan İhtisaslaşma Koordinatörlüğü tarafından, bilimsel araştırma yöntemleriyle, Türkiye ve dünyadaki doğal ve kültürel miras turizmi eğilimleri, Kapadokya'nın doğal ve kültürel miras özellikleri, bölgenin turizm dinamikleri, bölgesel paydaşlar ve NEVÜ'nün mevcut kapasitesi değerlendirilerek hazırlanmıştır. Bu çerçevede, NEVÜ'nün ihtisaslaşma konusuna yönelik amacı, stratejisi, hedefleri, projeleri ve faaliyetleri ortaya koyulmuştur.

Proje ve faaliyetleri hayata geçirmek için ihtiyaç duyulan finansman belirlenmiştir. Strateji bünyesinde gerçekleştirilecek faaliyet ve projeler, Kapadokya'nın doğal ve kültürel miras turizmine bilimsel olarak katkı sağlayacak, bölgenin geleneklerini ve özgünlüğünü yenilikçi anlayışla birleştirecek ve bölgeye yeni dünyanın teknolojik yaklaşımlarını kazandıracak yöntemler dikkate alınarak tasarlanmıştır. İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası'nı belirleyerek ihtisas üniversitesi olma sürecini başlatmış olan üniversitemiz, bu alanda bütüncül bir yaklaşımla proje ve faaliyetlerine gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

Önümüzdeki 5 yıl boyunca NEVÜ "Doğal ve Kültürel Miras Turizmi" konusunda eğitim ve araştırmaları aracılığıyla bölgesel kalkınma ve yenilik konusundaki akademik kapasitesini, bilgi ve becerisini artırırken bir taraftan kurumsal tutum ve davranışları geliştirecek diğer taraftan da edindiği ve sahip olduğu bilgi, tecrübe ve yetkinliklerini bölgenin kalkınması için kullanarak kültürel, sosyal ve ekonomik değere dönüştürecektir.

GELENEKSELLE YENİLİKÇİLİĞİN BULUŞMASI

1

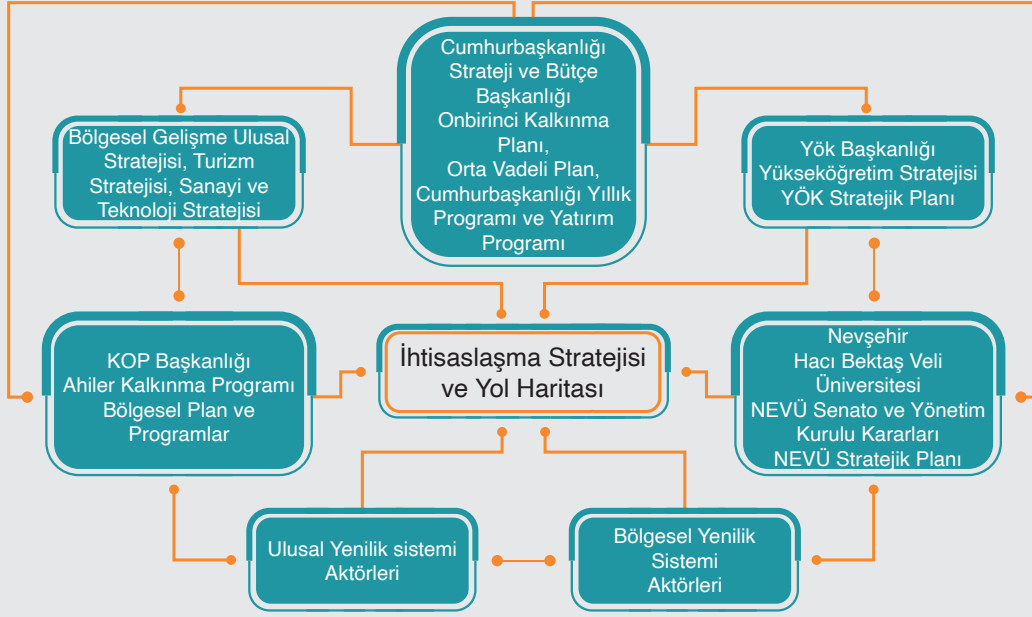

İhtisaslaşmaya Yaklaşım

Üniversitemizin Doğal ve Kültürel Miras Turizmi konusunda uzmanlaşması uzun dönemli bir stratejik yaklaşımı içermektedir. İhtisaslaşma Strateji ve Yol Haritası hazırlanırken, ulusal ve bölgesel plan ve programlar, sektörel stratejiler ve yenilik sistemi aktörlerinin ihtiyaç ve beklentileri baz alınmıştır. Bu kapsamda bölgenin öncelik ve ihtiyaçlarıyla üniversitemizin mevcut kapasitesi ve katkı sağlayacağı alanlar karşılıklı eşleştirilerek bir yol haritası hazırlanmıştır.

İhtisaslaşmaya Yaklaşım

Şekil 1: Planlama Yaklaşımı

NEVÜ'nün "Doğal ve Kültürel Miras Turizmi" konusundaki ihtisaslaşması değerlendirilirken, 'bu süreç nasıl daha etkin ve verimli yönetilebilir?' sorusu üzerine yoğun bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, bir taraftan üniversitenin potansiyelini tanımak ve misyonu doğrultusunda güç birliği yaparak bu potansiyeli harekete geçirmek diğer taraftan da bölgesel aktörlerle iş birliğini geliştirmek gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu çerçevede gerçekleştirilen literatür çalışmalarının ardından, üniversitenin ilgili akademik ve idari kadrolarıyla, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı uzmanları ve yöneticileriyle, daha önce bu süreçten geçmiş üniversitelerin yetkilileriyle, Kapadokya yenilik sistemi aktörleri, uluslararası kuruluşlarda görev yapan sektör uzmanları ve turizm konusunda yetkin kalkınma ajanslarının uzmanları ve üniversite içerisinde ilgili akademisyenlerle mülakat ve görüşmeler yapılmıştır.

Yapılan incelemeler sonucunda bu süreci yönetmek için Üniversite Rektörlüğüne bağlı olan ihtisaslaşma koordinatörlüğü kurulmuştur (Ek-1 İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Yönergesi). Koordinatörlüğün Yönetim Kurulu, Rektör (Yönetim Kurulu Başkanı), İhtisaslaşma Koordinatörü (Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı), iki Rektör Yardımcısı, Turizm Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi Dekanları ile Turizm Araştırmaları Enstitü Müdürü'nden oluşturulmuştur (Ek-2 Yönetim Kurulu Üyeleri).

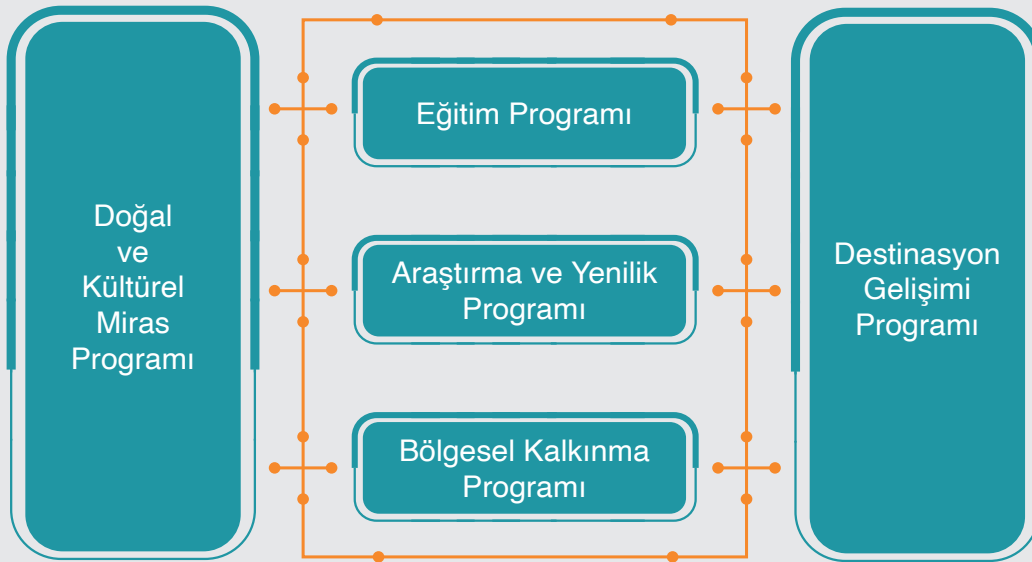
Bunun yanında, konuya ilişkin istişareler yapmak ve bölge aktörleriyle iletişimin güçlendirilmesi amacıyla Alan Başkanlığı, Kalkınma Ajansı ve özel sektör kuruluş temsilcilerinden oluşan bir danışma kurulu oluşturulmuştur.

İhtisaslaşmaya Yaklaşım

İhtisaslaşmanın en temel iki işlevi, üniversitenin doğal ve kültürel miras turizmi konusunda uzmanlaşması ve bu bağlamda bölgenin gelişmesine katkı sağlamasıdır. Üniversitelerin üç temel rolü olan eğitim, araştırma ve yenilik ile bölgesel kalkınma bağlamında ihtisaslaşma alanında yapılacak tüm faaliyet ve projelerin yatayda bu üç alanla ilişkili olarak tasarlanmasına karar verilmiş ve her biri bir program olarak kabul edilmiştir. Bu üç alanın da birbirleriyle kesişen boyutları bulunmaktadır. Diğer taraftan İhtisaslaşma konusunda iki temel alan belirlenmiştir. Doğal ve Kültürel Mirasın Korunması ve Destinasyon Gelişimi olan bu iki alan da dikey programlar olarak kurgulanmıştır.

Dolayısıyla önümüzdeki dönemde yapılacak proje ve faaliyetler, söz konusu programların tamamını farklı ilişki düzeylerinde kesecektir. Bu sürecin disiplinlerarası bir yaklaşımla yönetilmesi şüphesiz katma değeri artıracaktır. Örneğin Avanos'ta geleneksel çömlekçiliğin yenilikçilikle geliştirilmesi konusundaki bir proje; kurulacak kooperatif ve üretimin desteklenmesi ve yerel halkın hem turizmle daha yakın ilişki kurmasını hem de hayat standartlarının yükseltilmesini amaçlaması bakımından Bölgesel Kalkınma Programı'nın konusuyken, kooperatif üyelerine verilecek eğitim ve danışmanlık hizmeti ise Eğitim Programı'yla ilişkilidir. Çömleklerin tarihsel özellikleri ön plana çıkarılarak daha yenilikçi hale getirilmesi için yapılan çalışmalar Doğal ve Kültürel Miras Programı'nın uzmanlığını gerektirirken yenilikçi çamur tekniklerinin oluşturulması ise Araştırma ve Yenilik Programı'nın bir parçasıdır.

Proje ve faaliyetlerde bu kesişmelere daha geniş çerçeveden bakılmasını sağlamak amacıyla programlar arası iş birliği gözetilirken, koordinasyon anlamında sorun yaşanmaması için içerik bağlamında birincil ilintili olan temel programın tek sorumlu olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

Şekil 2: İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Yapılanması

Koordinatörlük bünyesinde oluşturulan her program için bir koordinatör yardımcısı atanmıştır. Ayrıca koordinatörlükte araştırma görevlileri ve idari personel görevlendirilmiştir. Toplam 11 kişilik bir akademisyen grubundan oluşan disiplinlerarası bir ekip, İhtisaslaşma Koordinatörlüğünün kurulmasından itibaren çalışmalarına başlamıştır (Ek-3 İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Çalışanları). Görev gücüne dahil edilecek insan kaynağı seçilirken, doğal ve kültürel miras, turizm, Ar-Ge ve yenilikçilik, eğitim ve bölgesel kalkınma konularında tecrübe ve yetkinliğe sahip kişiler arasından bir seçim yapılmıştır.

Ayrıca kültürel miras turizmi alanında yapılacak tüm etkinlikleri koordine etmek amacıyla İhtisaslaşma Etkinlik Komisyonu kurulmuştur (Ek-4 İhtisaslaşma Etkinlik Komisyonu).

Her bir programın altında geliştirilen proje ve faaliyetler için çalışma grupları oluşturulmuştur. Üniversitenin içinde çeşitli birimlerden gelen projeler için akademisyenlerden oluşan bu çalışma grupları, ilgili programın koordinatör yardımcılarının sorumluluğunda belirlenen amaçları gerçekleştirmek üzere proje ve faaliyetleri yürüteceklerdir. İhtisaslaşma süreçlerinin yönetilmesi, zamanla tüm üniversiteye yayılacak biçimde tasarlanmıştır.

Uçhisar Kalesi

Bu çerçevede ihtisaslaşma sürecinin daha sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve akademisyenlerin sürece katılmalarını teşvik etmek üzere üniversitenin yeniden atanma ve akademik yükselme kriterlerine bazı destekleyici maddeler eklenmesine karar verilmiştir. Yukarıdaki süreçlere katılan akademisyenlere yıllık olarak uluslararası proje yöneticiliği düzeyinde puan verilecektir. Bu kapsamda ihtisaslaşma alanında yapılacak çalışmalara kendi puanlarının yanı sıra yüzde 25'lik bir ek puan ile ihtisaslaşma alanındaki çalışma gruplarında yer alan akademisyenlere 75 puan verilmesi planlanmaktadır.

İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası geliştirme sürecinde mevcut durum analiz edilerek sorun ve fırsat alanları belirlenmiş, bunlara yönelik hedefler konularak, bu hedeflere ulaşmak amacıyla faaliyet ve projeler tanımlanmış ve izleme mekanizmaları oluşturulmuştur.

Çalışmanın ikinci bölümünde ihtisaslaşma alanında dünya genelindeki eğilimler değerlendirilmiştir. Üçüncü ve dördüncü bölümlerde ülkemizdeki politika ve uygulamalar ile Kapadokya Bölgesinin mevcut durumu açıklanmış, beşinci bölümde ise NEVÜ'nün doğal ve kültürel miras turizminde stratejik konumlandırması ortaya konulmuştur. Altıncı ve yedinci bölümler ise politika tasarımı ve eylem planını içermektedir.

YERELLİĞİNİ, GEÇMİŞİNİ, KÜLTÜREL KİMLİĞİNİ KORU!
GELENEKSEL ÜRETİMİ DENEYİMLE,
YENİLİKÇİ ÜRÜNLER GELİŞTİR!

2

Doğal ve Kültürel Miras Turizm Eğilimleri

Kültürel miras, insanın binlerce yıllık yaşam deneyiminin, aklının ve yaratıcılığının bugüne ulaşmayı başarmış kanıtları olarak, kimlik, kültür ve tarihle ilgili somut ve somut olmayan varlıkların ve değerlerin bütünüdür. Bunun yanı sıra kültürel miras geçmişten bugüne gelen somut ya da somut olmayan değerleri anımsamak, yaşatmak ve bu değerleri anlamlandırmak için yöntemler üretmeye yarayan kültürel bir süreç olarak da tanımlanır.¹ Yirminci yüzyıl boyunca, tanımı, anlamı ve kapsamı evrim geçiren kültürel miras, günümüz bakış aıllarında kent ve kırsal alanların dönüşümü, koruma teori ve pratiklerindeki yeni yaklaşımlar, ulusal ve uluslararası sözleşmeler, ulus devlet yapılanmaları, küreselleşme ve yerelleşme, topluluk kültürleri kavramları bağlamında bir değer olarak öne çıkılmaktadır. Kuşkusuz kültürel mirasın korunması, gelecek kuşaklara aktarılması ve sürekliliğinin sağlaması için toplumdaki aidiyet duygusu ve mirasın bir değer olduğu inancı önemli bir itici güçtür. Bu değer söz konusu mirasın kendi doğasından gelen değerden çok insanların ona atfettikleri ile ilgilidir; kültürel miras öğesi, toplumların mirasla dolayısıyla geçmişle kurdukları ilişkinin bir aracı olarak somutluk kazanmaktadır. Kültürel miras yalnızca kültürel nesnelere veya geçmişten gelen geleneklerden ibaret olmayıp aynı zamanda bir tercih yapma sürecidir. Dahası kültürel ve siyasi nedenlerle, gelecek nesillere aktarılacak veya aktarılmayacak olan şeyleri sürekli olarak seçen her bir toplumu kendisi yapan bir hafızada tutma ve unutma sürecidir.

¹Smith 2006, 44.

Elbette mirasa atfedilen değer toplumun o andaki kültürel sistemi, duyarlılıkları ve eğilimleri ile biçimlenir.² Bunun yanı sıra, miras alanlarının kültürel turizme konu olmasıyla getirdiği ekonomik değer ya da buldukları yerlere sağladıkları imajın yarattığı marka değeri, küresel rekabette kültür mirası ögelerine artı bir değer kazandırmıştır. Ancak bunlar gibi işlevselci değerler her ne kadar önem taşısa da kültür mirasını öncelikle değerli kılan, kolektif bir hafızanın inşasıdır.

Üstün evrensel değere sahip kültürel ve doğal alanların korunması ve gelecek nesillere aktarılması amacıyla 17 Ekim – 21 Kasım 1972 tarihleri arasında UNESCO tarafından Paris'te imzalanan “Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme” bir yandan arkeolojik sitleri, anıt yapıları, yapı topluluklarını kültür mirası sayarken öte yandan doğal anıtlar, jeolojik ve fizyografik oluşumlar ve yok olma tehdidi altındaki hayvan ve bitki türlerinin yetiştiği alanları da doğal miras olarak tanımlamıştır.³

Toplumsal geleneklerin ve bireysel temsillerin, edimlerin miras ögesi olarak algılanmaya başlaması ve ülkelerin bu konudaki farkındalıkları ise görece daha geç bir dönemde oluşmuştur. 2003'te Paris'te UNESCO tarafından imzalanan “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi” ile somut olmayan kültürel mirası oluşturan konular literatüre girmiştir.⁴

Kuşkusuz doğal ve kültürel miras, turizm bağlamında tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de entelektüel ziyaretçinin ilgi odağında yer alır. Ulusal ve uluslararası turizm destinasyon pazarlarında rekabet her geçen gün yoğunlaşmakta, yeni destinasyonların ortaya çıkışı iç ve dış turizmde rekabeti daha da artırıcı bir etki yaratmaktadır. Rekabet avantajı sağlamak isteyen destinasyonlar; ürün çeşitliliği, pazarlama, imaj geliştirme, reklam, tanıtım, hizmet kalitesi, müşteri memnuniyeti, yeni teknolojilerin kullanılması, doğal ve kültürel miraslarını koruma gibi konularda yeni sürdürülebilir çözümler üretmektedir.

2.1 Dünya'da Eğilimler

Dünyada ve ülkemizde yaşanan sosyal, ekonomik, politik ve çevresel eğilimler kuşkusuz turizm sektöründeki değişimi de tetiklemektedir. Orta ve uzun vadede turizm alanında görülen eğilimler turizm talebini, arzını, sektörün organizasyonunu ve toplumlara etkilerini dönüştürebilmektedir. Doğal ve kültürel miras turizminde yeni anlayışların, teknolojik ve organizasyonel çözümlerin gelişmesi, yerel halk için değer oluşturan sürdürülebilir turizm stratejilerini izleme imkânı sağlamaktadır. Turizmin yarattığı istihdam ve katma değer, ihracata yaptığı katkıyla da küresel ekonomide önemli bir rol oynamaktadır. Son yıllarda coğrafi olarak yaygınlaşmış ve hızlı bir küresel büyüme eğilimi gösteren turizm sektöründe ürünler ve faaliyetler çeşitlenmiştir. Küresel seyahat ve turizm piyasasının önümüzdeki dönemde de hızlı büyümeye devam eden sektörler arasında yer alacağı açıktır.

²Darvill 2005, 39.

³<https://whc.unesco.org/en/conventiontext/>

⁴<http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540e.pdf>

Literatür bilgisi, uluslararası, ulusal ve bölgesel kuruluşların çalışmaları, NEVÜ'nün bilgi ve tecrübesi, bölgesel ekosistem içindeki aktörlerle yapılan görüşmeler ışığında önümüzdeki dönemde dünyadaki turizm eğilimlerine ilişkin değerlendirmeler aşağıda yapılmıştır. Türkiye açısından da çeşitli fırsatları barındıran ancak aynı zamanda riskleri de içeren başlıca eğilimler şu şekilde özetlenmektedir:

Demografik değişimler turizmin şekillenmesinde önemli bir eğilim olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sağlıklı yaşam süresinin uzamasıyla birlikte gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde artan yaşlı (65+) nüfus⁵, popüler potansiyel turist sınıfı olarak öne çıkmaktadır. Bu grubun hizmet ve ürün beklentileri farklılaşmaktadır. Benzer şekilde orta yaş grubu, gençler ve sonraki nesil arasında payı giderek yükselen, belirli iletişim, tüketim ve turistik deneyim talepleri kendi içinde değişim gösteren turist profillerini ortaya çıkarmaktadır⁶. Buna bağlı olarak sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde bugünün dijital dünyasında büyüyen çocuk ve gençleri çok farklı beğeni ve yetkinliklere sahiptir. Yeni dünyanın bu grubuna yönelik dijitalleştirilmiş çeşitli deneyimler ve içerikler sunacak yeni paketler üzerinde çalışmaya şüphesiz ihtiyaç duyulmaktadır.

Gelişmekte olan ülkeler turizm eğilimlerini etkilemektedir.

Gelişmekte olan ülkelerin dünya nüfusu içindeki payının artması o ülkelerdeki kentleşmenin de buna paralel hızlanmasına neden olmuştur. Bu bağlamda dünyanın ağırlık merkezi Doğu'ya kaymaktadır.⁷ Çin Halk Cumhuriyeti'nin yurt içi hasılasının, Amerika Birleşik Devletleri'ni 2030 yılında geçmesi ve çevresindekiler ile etki alanındaki ülkeleri de sürükleyici bir nitelikte olması ortak beklentilerdendir. Bu durum turizmde de Doğu'nun payının yükseleceğini işaret etmektedir. Kentleşme kuşkusuz beraberinde havalimanlarıyla dünyaya daha fazla açılacak şehirlerin artması anlamına gelir. Dolayısıyla potansiyel ziyaretçilerimiz arasında gelişmekte olan piyasaların payının önümüzdeki dönemde artacağı öngörülmektedir. Bu alanda tutundurmanın ve ürün geliştirme faaliyetlerinin önemi yadsınamaz. Bu nedenle sadece gelişmiş ülkelerden gelen ziyaretçileri değil sözü edilen gelişmekte olan ülkelerin potansiyel turist gruplarını da algılamaya, anlamaya, kültürel ve duygusal kodlarını çözmeye ve bunlara yönelik stratejiler geliştirmeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Ülkelerin gelişmesine paralel olarak ortalama gelirdeki artış ve yoksulluktaki düşüşün sonucu olarak orta sınıf değişime uğramaktadır. Bu grubu oluşturan birey ve ailelerin sayısı da gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle Asya kıtasındaki bu eğilimin önümüzdeki dönemde devam edeceği öngörülmektedir. Bu nedenle bu sınıf yeni potansiyel küresel ziyaretçi profilini oluşturmaktadır.

⁵BM, 2017

⁶OECD, 2018

⁷OECD, 2018

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, kadın istihdamının ve girişimciliğinin artmasıyla birlikte kadınların da seyahate çıkma eğilimlerini arttıran kültürel bir değişim yaşanmaktadır. Başta güvenlik hizmetleriyle olmak üzere kadın turist ve gezginlere yönelik farklı hizmet ve ürünler geliştirilmesi gerekmektedir. Bu alanda etkili yeniliklerin ve iyileştirmelerin yapılması turizm sektörünün gelişmesi ve sürekliliği açısından önem arz etmektedir.

Sanayi toplumundan bilgi ve dijital topluma geçiş sürecinde diğer tüm sektörlerde olduğu gibi turizm sektörü de yeniden yapılanmaktadır.

Dijital teknolojiler ve akıllı telefonlarla birlikte büyüyen sosyal medya, turizm sektörünü de dönüştürmektedir. Turizmin dijitalleşmesi, piyasaya yeni giren oyuncuların yerleşiklere göre hem daha yenilikçi olmaları hem de uyum kapasiteleri açısından avantajlar sağlayacaktır. Benzer şekilde, yeni ya da yenilikçi destinasyonlar hızlı ve etkili tanıtım imkanına erişebilmekte ve rekabet avantajı sağlamaktadır. Sosyal medya ve dijital pazarlama gibi alanlardaki gelişmeler insanların ilişki kurma biçimlerini ve alışveriş alışkanlıklarını dönüştürmektedir.

Turistlerin çoğu seyahat araştırmasını ve planlamasını dijital ortamlarda yapmakta ve çevrimiçi gerçekleştirilen işlemlerin payı giderek artmaktadır.⁸ Özellikle seyahat siteleri ve sosyal medya platformları, destinasyon seçimi konusunda önceki turistlerin deneyimlerini ve değerlendirmelerini sunarak potansiyel turistlerin karar alma süreçlerinde etkili rol oynamaktadır.⁹ Bir anlamda uluslararası bir akreditasyon süreci gibi iş gören bu deneyimler, destinasyonun bütününde olduğu gibi destinasyon içindeki merkezler ve işletmeler bağlamında da artık dikkate değer bir önem arz etmektedirler. Bu çerçevede ziyaretçi beklentilerinde ve çeşitlenmesinde yaşanan değişimin hızına yetişmek ve bu karmaşıklığı yönetebilmek turizm sektörünü yeni çözüm arayışlarına yönlendirmektedir.

Turizmin dijital dönüşümü kare kod uygulamaları ile akıllı şehir altyapıları uygulamaları sayesinde yeni dünyanın düzenine hızlıca ayak uydurmaktadır. Doğal ve Kültürel Miras turizmi de bu dijital dünyanın bir öznesi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda dijitalleşen müzeler de yeni çağın kaçınılmazı olarak hızla kültürel miras turizminin bir parçası olarak yeniden yorumlanmaktadır.

Kültürel miras öğeleri yeni müzecilik kavramı içinde çağdaş sunum yorumlarıyla turistlerin ilgi odağı haline dönüştürülmektedir.

2000'li yıllar öncesi kültür mirasının muhafaza edildiği ve geleneksel yöntemlerle sergilendiği konservatif müze kavramı, günümüzde dijitalleşen dünyaya ayak uydurarak müze objesinin izleyiciye ulaşmasında aklın sınırlarını zorlayan bir dönüşüm içine girmiştir. Yeni müze kavramı kültürel

⁸UNWTO, 2020

⁹PwC, 2019

eşitliliğin ve toplumsal belleğin yeni teknolojik araçlar kullanılarak sunumunu içermenin yanı sıra, eser ile ziyaretçi arasında bağ kuran sanal/artırılmış gerçeklik gibi etkileşimli dijital sergileme yöntemlerini de kullanmaktadır. Öyle ki müze artık kişisel deneyime olanak sağlayan, iletişime açık, etkileşimli sunum yöntemleriyle izleyicisini eserin dünyasına alan bir dijital oyun alanına evrilmiştir.

Müze ziyaretinde, yeni neslin ilgisine sunulan miras objesinin kendisinden öte onun nasıl sunulduğu kuşkusuz daha çok ilgi çekmektedir. Dijital teknolojiler bu bağlamda yeni dünya çocuklarının doğal ve kültürel mirasa ilgi ve farkındalığının artırılması için çok önemlidir.

Kapadokya, sunduğu doğal ve kültürel miras bağlamında deyim yerindeyse bir açık hava müzesi gibidir. Kuşkusuz duvarları resimlerle kaplı kaya oyma mekanların her biri birer anıt müze olarak oldukça etkileyici bir ziyaret deneyiminin ana aktörleridir. Bununla birlikte değişen dünyanın yeni insanını içine alan dijital teknolojilerle zenginleştirilmif müze anlayışının henüz bölgede görülmeyişi de dikkat çekici bir eksiklidir. Kişisel deneyimlere imkân sağlayan, izleyicisiyle etkileşimli bir müze ve sunum anlayışının olduğu özellikle de genç kuşakları kültür mirasına ilgi duymaya teşvik eden yeni müze anlayışi şüphesiz bölgenin sunum değerini arttıracaktır.

Güvenlik, evre ve sağlık koşullarının turizmi her zamankinden daha çok etkileme potansiyeli bulunmaktadır.

Güvenlik, evre ve sağlık koşulları destinasyonların kaderini etkilemeye devam etmekte özellikle de güvenlik algısı her zamankinden daha önemli hale gelmektedir. Ekonomik ya da politik gerginlik ve krizler, destinasyonun imajını ve turizmin geleceğini tehdit edebilmektedir.¹⁰

Gelecekte evre konusundaki hassasiyetlerin artma eğiliminde olacağı bir gerçektir. Bölgenin evresel sürdürülebilirliği özellikle ziyaretçi sayısı ve sürdürülebilir kalkınması açısından hayati önemde olacaktır. Çünkü günümüz insanının üretme ve tktme faaliyetlerinin de bir gelişmişlik göstergesi olan 'Sıfır Karbon' salınımı, hemen hemen tüm gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin hedefleri arasına girmiştir. Gelişmiş ve hızlı gelişen ülkeler, 2050 yılında sıfır ya da sıfıra yakın karbon üretimini hedeflemektedir.

Turizm alanında teknoloji tabanlı girişimcilikte önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Girişimciler, turistlerin taleplerini sektörden önce analiz edip, sektörden önce yaratıcı uygulamaları hayata geçirmekte dirler. Sektör ile girişimcilerin koordine bir şekilde çalıştıkları bir ekosistemde turist beklentileri yönetilebilir bir sürece dönüştürülebilir. Bu alandaki girişimciliğin ayrı bir başlık altında sistematik bir şekilde ele alınması gerekmektedir.

¹⁰UNWTO, UNEP 2017

Kapasitesinin üstünde turist çeken destinasyonların imaj zedeleme riskleri bulunmaktadır.

Turizmin kapasitesinin üstünde gerçekleştiği destinasyonlarda “aşırı turizm” olgusu yaşanmaktadır. Bu destinasyonlarda yaşanan hem çevresel hem sosyal sorunlar turizmin gelişimini, yerel halkın yaşam kalitesini ve iş imkanlarını tehdit etmektedir. Ayrıca aşırı turizm, kültürel miras öğelerinin de bozulması ve/veya yok olması riskini artırmaktadır. Bu dezavantajlar nedeniyle, destinasyonlarda sürdürülebilirlik giderek önem kazanmaktadır. Bu sebeple öncelikle aşırı turizme yönelik gerekli altyapı ve insan kaynağına ilişkin hazırlıklı olmak ve bu konuda yerel halk ile turistlere hizmet sağlayan aktörlerin kültür mirasının korunması ve doğru sunumu konusunda bilinçlendirilmeleri önem kazanmaktadır. Özellikle aşırı turizmin getirdiği sosyal sorunların yanında çevresel sorunların da çok fazla artmaya başladığı bu dönemde hem kirlilik hem de doğal ve kültürel varlıkların bozulması ve tahrip olması anlamında sıkıntılar ortaya çıkmaktadır.

Destinasyon öğelerinin yerel halkı bilinçlendirmeleri destinasyonların gelişmelerini önemli düzeyde etkilemeye devam edecektir.

Yerel halkın turizm ve turist hakkındaki kültürel kodları, bilinci, değer ve algısı da önümüzdeki dönemde destinasyonların gelişimini etkileyecek eğilimler arasındadır. Bu çerçevede turizm hizmetini sağlayan satıcı ve alıcısı arasındaki ilişkiye odaklanmak yerine, yerel toplum bakımından turizmin ne anlama geldiğinin belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla toplumsal yaşamı doğrudan etkileyen bu hususlarda yerel halkın yaklaşımı önem arz etmektedir. Turistlere çok cazip gelen fotoğraflar ya da zihinlerdeki Kapadokya imajı gerçekten yerel yurttaş için yaşam çevresi olarak ne ifade etmektedir? Turistin yaşamını iyileştirmek için yapılan şeylerin yerel halkın yaşamını da iyileştirip iyileştirmediği önem kazanmaktadır. Bu tip bir çoklu sorun ve çoklu fırsat setini bir arada yönetebilmek açısından bir stratejik çerçeveye ihtiyaç duyulmaktadır.

2.2 Eğilimlerin Değerlendirilmesi

Yeni eğilimler bağlamında, bölgenin ziyaretçi portföyü ve yeni dünyanın getirdiği turizm ürünleri yelpazesi hızla değişmektedir. Söz konusu eğilimlerin sistematik olarak takip edilmesi ve bunlara yönelik disiplinler arası yaklaşımlarla öngörüler geliştirilerek sektörlerin yeniden tasarlanması ve yenilikçi uygulamalara açık hale getirilmesi, temel olarak üzerinde durulması gereken bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu eğilimler, turistlerin, firmaların ve değer zincirindeki diğer aktörlerin kararlarını ve davranışlarını, bununla birlikte iş modellerini, piyasa yapısını ve yaşam alanlarını değiştirmektedir. Buna paralel olarak ülkeler, bölgeler, kentler ve firmalar gelecekte kendilerini nasıl konumlandıracaklarını, turizmin gelişmesine yönelik politika ve stratejilerini bu eğilimleri göz önünde bulundurarak belirlemekte, bir yandan turizmde rekabet avantajı sağlamaya çalışırken diğer yandan vatandaşlarının iş ve gelir imkanlarını artırmayı ve yaşam kalitesini yükseltmeyi amaçlamaktadır.

Turizm sektöründeki gelişmeler ülkeleri farklı şekilde etkilediği gibi, aynı ülke içindeki farklı destinasyonlar da gelişmelerden farklı şekilde ve boyutta etkilenmektedir. Dünyada farklı segmentlerdeki turist profillerine hitap eden yeni destinasyonlar ortaya çıkmaktadır. Gelişmekte olan bazı destinasyonlar çok hızlı büyümektedir. Destinasyonlar belirli hedef kitlelerine yönelik yenilikçi hizmet ve ürünlerle turistlere beklentileri doğrultusunda deneyimler yaşatmaktadırlar.

Başarılı destinasyonların ve destinasyon yönetim mekanizmalarının yerel kaynaklarını doğru belirleyip hem ziyaretçilerin beklentilerine hitap eden hem yerel halkın yaşam kalitesine katkı sağlayan ürün ve hizmet geliştirdikleri, turizmin gelişmesinde sosyal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliği odak aldıkları, destinasyonun kimliğine uygun bir markalaşma ve gelişme politikası izledikleri, hedef piyasa ve ziyaretçi gruplarını doğru belirleyerek uygun, çeşitlendirilmiş ve odaklı bir iletişim ve tanıtma stratejisi benimsedikleri ve katılıma açık faaliyet gösterdikleri görülmektedir.

Kurumsal yönden başarılı destinasyon yönetim mekanizmaları, tek ve güçlü bir kurum oluşturmak yerine kurumlar arasında etkili iş birliğine ve koordinasyona önem vermekte, işlevlerini yerine getirirken veri ve bilgi temelli profesyonel bir yaklaşım geliştirmektedir. Bu çerçevede “İhtisaslaşma Strateji ve Yol Haritası” oluşturulurken uzun vadeli bir perspektifle söz konusu eğilimler üniversitemiz görev alanı çerçevesinde ülkemize ve bölgemizin gelişimine katkı sağlayacak şekilde bir politika tasarımı yapılmıştır.

2.3 AB Kültürel Miras Politikaları

2018 Avrupa Kültürel Miras Yılı'ydı.¹¹ Amacı, daha fazla insanı Avrupa'nın kültürel mirasını keşfetmeye ve bunlarla ilgilenmeye teşvik etmek, ortak bir Avrupa alanına ait olma duygusunu pekiştirmektir. Yılın sloganı şuydu: “Mirasımız: Geçmişin gelecekle buluştuğu yer”.

Avrupa Kültürel Miras Yılı arifesinde başlatılan kültürel mirasa ilişkin özel bir Eurobarometer araştırması şunu ortaya koydu: Avrupa vatandaşlarının büyük bir çoğunluğu kültürel mirasın kişisel olarak %84, kendi toplulukları için %84, bölge için %87, ülke için %91 ve bir bütün olarak AB için %80 önemli olduğunu düşünüyordu.¹² Ankete katılanların çoğu (%84), bölgelerinden veya ülkelerinden olan bir kültürel mirasla gurur duyduklarını belirtirken %70'i başka bir Avrupa ülkesinden gelen tarihi bir anıt, site, sanat eseri veya geleneksel bir ürünle de gurur duyduklarını belirtmişlerdir. Kültürel miras barındıran lokasyonlara yakın yaşamının, görüşülen kişilerin %70'i tarafından insanlara Avrupa'ya ait olma duygusu verdiği düşünülmektedir. Ayrıca, yanıt verenlerin çoğu yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa düzeyindeki kamu yetkililerinin kültürel mirasa daha fazla kaynak ayırması gerektiğini düşünmektedir.

¹¹<https://culture.ec.europa.eu/cultural-heritage/eu-policy-for-cultural-heritage/european-year-of-cultural-heritage-2018>

¹²https://data.europa.eu/data/datasets/s2150_88_1_466_eng?locale=en

2018 Avrupa Kültürel Miras Yılında 7 ülkede 12,8 milyon katılımcı ile 23.000 etkinlik düzenlenmiştir.

Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi, UNESCO ve diğer ortaklarla iş birliği içinde, yıl için ana politika girdisi olarak 10 uzun vadeli Avrupa girişimini hayata geçirdi. Bu girişimler arasında okullarla faaliyetler, miras binalarının yeniden kullanımı için yenilikçi çözümler üzerine araştırmalar, kültürel malların yasadışı ticaretine karşı mücadele faaliyetleri yer aldı. Ayrıca, AB tarafından finanse edilen çok sayıda proje kültürel mirası desteklemiştir. Avrupa Komisyonu, Yaratıcı Avrupa Programı çerçevesinde işbirliği projeleri için özel bir çağrı başlattı. Ayrıca, Erasmus+, Vatandaşlar için Avrupa, Horizon 2020 ve diğer AB programları kapsamında birçok başka fırsat da bulunmaktadır.

AB Sürdürülebilir Kültür Turizmini önemsiyor.¹³

Avrupa'nın kültürel mirası; turizm, eğitim, istihdam ve sürdürülebilir kalkınma alanlarında değerli bir kaynaktır. Sürdürülebilir kültür turizmi, bölgesel ve makro-bölgesel kalkınma stratejilerinin hayati bir parçasıdır. Bu bağlamda kültür, sürdürülebilir kalkınmanın hem itici gücü hem de kolaylaştırıcısıdır.

Turizm: kalkınma ve kültürel mirasın korunması arasındaki denge

Turizm, kültürel mirasa erişimi teşvik etmek için mükemmel bir araç olmakla beraber aşırı kalabalıklaşma, kültür yağmacılığı ve özgünlüğün kaybı gibi zorlukları da barındırmaktadır. Turizmin olası olumsuz etkileri ve kültürel miras üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, bazı yerel topluluklar ve miras uzmanları zaman zaman turizme ve onunla ilişkili kalkınmaya karşı çıkmaktadırlar.

Sürdürülebilir kültür turizmi: Kültürel mirası ve yerel toplulukları karar alma süreçlerinin merkezine yerleştirdiği için yeni bir bakış açısı sunmaktadır.

Yerel toplulukları ve diğer paydaşları karar alma süreçlerine dahil etmek, sonuçların hem kültürel mirasa hem de yerel nüfusa fayda sağlamasının yegane anahtarıdır. Sürdürülebilir kültür turizminin amacı, yerel ekonomiyi destekleyen özgün yorumlarla birlikte iyi koruma uygulamalarını sağlamaktır.

Avrupa Kültürel Miras Eylem Çerçevesi¹⁴

Başta AB politikaları ve programları olmak üzere Avrupa düzeyinde mirasla ilgili faaliyetler için ortak planı yansıtır. Çerçeve, 2019 ve 2020'de Avrupa Komisyonu tarafından beş ana tematik alana odaklanan yaklaşık 60 eylemin uygulanmasını önermiştir:

¹³https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable_en

¹⁴<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5a9c3144-80f1-11e9-9f05-01aa75ed71a1>

1. Kapsayıcı bir Avrupa için kültürel miras: Herkes için katılım ve erişim,
2. Sürdürülebilir bir Avrupa için kültürel miras: Uyumlu ve sürdürülebilir bir gelecek için akıllı çözümler,
3. Dirençli bir Avrupa için kültürel miras: Tehlike altındaki mirasın korunması,
4. Yenilikçi bir Avrupa için kültürel miras: Bilgi ve araştırmanın harekete geçirilmesi,
5. Daha güçlü küresel ortaklıklar için kültürel miras: Uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi.

2.4 AB Fonları: Kültürel Miras ve Sürdürülebilir Turizm

Yaratıcı Avrupa Programı (Creative Europe Programme (CREA)¹⁵)

Horizon Europe'da kültürel miras finansmanı: Kültürel miras, Avrupa araştırma ve inovasyonunun önemli ve stratejik bir alanıdır. Araştırma ve yenilik, Avrupa'nın gelecekteki refahına, sosyal ve kültürel uyumuna ve çevresel sürdürülebilirliğe kararlı bir şekilde katkıda bulunan kültürel ve yaratıcı endüstriler için Avrupa politikalarını desteklemektedir.

Horizon Europe kapsamındaki faaliyetler: Kültürel mirasın, mevcut araştırma ve yenilik programı olan Horizon Europe Küme 2 - Kültür, Yaratıcılık ve Kapsayıcı Toplum'da özel bir müdahale alanı vardır. Bu kümenin bütçesi 2,28 milyar Avro'dur. Küme 2 eylemleri, yeşil ve dijital Avrupa kültürel mirasını desteklemekte ve sanat sektöründe, kültürel ve yaratıcı endüstrilerde yenilikçiliği ve yaratıcılığı teşvik etmektedir.

Erasmus+ ERASMUS-EDU-2022-PI-ALL-INNO-BLUEPRINT¹⁶

Yenilik için İttifaklar: Bu çağrı, yüksek öğretim, mesleki eğitim ve öğretim (hem başlangıç hem de sürekli) ve araştırma dahil daha geniş sosyo-ekonomik çevre arasında işbirliği ve bilgi akışı yoluyla yeniliği artırarak Avrupa'nın yenilik kapasitesini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, AB'de girişimci zihniyetin gelişimini destekleyen yüksek öğretim ve mesleki eğitim (VET) için güncel müfredat oluşturarak yeni becerilerin sağlanmasını artırmayı ve beceri uyumsuzluklarını ele almayı amaçlamaktadır. Proje başına 4 milyon Avro hibe sağlanmaktadır.

¹⁵https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/crea/wp-call/2022/call-fiche_crea-cult-2022-coop_en.pdf

¹⁶<https://bit.ly/3Lp7zvr>

YERDEN ve GÖKTEN DOĞAL MİRAS
YENİ HEYECANLAR
DENEYİMLER

3

Türkiye’de Turizm Politikası ve Uygulamaları

3.1 Türkiye’de Turizmin Gelişimi ve Kalkınma Planları

Zengin tarihi ve kültürel mirası, doğal kaynakları ve dört mevsimin yaşanabildiği iklim özellikleriyle Türkiye, başlıca küresel turizm destinasyonları arasındadır. Özellikle 1990’lı yıllardan sonra turizme yönelik altyapı ve tesis geliştirme, insan kaynağı ve hizmet kalitesini artırma, örgütlenme ve tanıtma politikalarının sonucunda ziyaret edilen başlıca ülkeler arasına girmiştir.

Türkiye’de farklı destinasyonların gelişme, ürün geliştirme, pazarlama ve markalaşma imkanlarını dikkate alan, turizm deneyiminin oluşturulmasındaki farklı aktörleri, mahalli idareleri ve yörede yaşayanları paydaş olarak gelişme sürecine dahil eden, bölgesel gelişmeyle bütünleşik politikalara ve uygulama mekanizmalarına duyulan ihtiyaç 2000’li yıllardan itibaren daha da belirginleşmiştir.

Bu politikaların temel odağı, kamu yatırımlarının ve desteklerinin seferber edilmesiyle turizmle ilgili sektörlerin oluşturulması ve geliştirilmesi olmuştur. Özellikle kitlesel turizm odaklı bir gelişme izlenmiş, deniz turizmine öncelik verilmesiyle turizm, Batı Akdeniz ve Güney Ege sahillerinde gelişmiştir. İstanbul ve İzmir gibi büyük kentler yabancı ziyaretçilerin diğer önemli destinasyon noktaları olmuştur. Ayırıcı doğal nitelikleri nedeniyle Kapadokya ve Pamukkale gibi küresel öneme sahip destinasyonlar da özellikle kitlesel turizm ve büyük kentlere gerçekleştirilen ziyaretlere eklenerek giderek daha fazla ziyaretçi çekmektedir.

Kalkınma Planı, Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın Stratejik Planı, Bölgesel Plan ve programlarda Türkiye’nin gündeminde, rekabetçi bir turizm, düzenli olarak turist sayısını ve dolayısıyla elde edilecek geliri artırma konusu yer alır. Bu yönde, 2007 yılında yürürlüğe giren Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Eylem Planında (2007-2013) destinasyon yönetimi anlayışının geliştirilmesine yönelik politikalar ve bunun kurumsal stratejilerine yer verilmiştir. Onuncu Kalkınma Planı’nda ise turizm türlerinin bütüncül bir şekilde ele alınarak “Varış Noktası Yönetimi” kapsamında uygulamalar yürütülmesi, pazardaki ve turist profilindeki gelişmelerin izlenerek tanıtım faaliyetlerinin etkinleştirilmesi, turizmin yoğunlaştığı bölgelerde yerel yönetimlerin, Sivil toplum kuruluşlarının (STK) ve halkın katılımının artırılması, çevreye duyarlı ve sorumlu turizm anlayışının geliştirilmesi şeklinde destinasyon yönetiminin temel unsurları ortaya konularak bölgesel gelişmeyle uyumlu bir turizm hedeflenmiştir.

Türkiye’de küresel eğilimlerin hem ülke hem de farklı destinasyonlar üzerindeki etkisine en güncel örnek, 2016 yılından sonra yaşanan turizm piyasasındaki daralmadır. Çevre ülkelerdeki ekonomik ve politik istikrarsızlığın yanında, ülkemizde gerçekleşen terör olayları, darbe girişimi, geçici koruma statüsündeki Suriyeli nüfusun hızla artması ve başlıca pazarlarımız olan ülkelerle ilişkilerde yaşanan sorunlar nedeniyle sektörün gerilemesine neden olmuştur. Uluslararası medyada yer verilen olumsuz haberlerin yanında sosyal medya paylaşımları, sektörde yaşanan daralmanın hem daha hızlı hem daha etkili gerçekleşmesine sebep olmuştur.

Ülke genelinde bu daralma yaşanırken, bazı bölgelerimizde bu daralmanın farklı yansımaları ve alternatif gelişme senaryosu örneklerini görmek mümkün olmuştur. Daralmadan en çok Batı Akdeniz ve Güney Ege etkilenmiştir. Batı Avrupalı turistlerin güvenlik algısı ve Rusya ile ilişkilerimizin bozulması temel faktörler olmuştur. Hatay, Gaziantep ve Şanlıurfa gibi turizmi gelişme gösteren sınır illerimizde artan Suriyeli nüfusun kentsel yaşama uyumu ve turizm üzerindeki etkileri önem kazanmıştır. Bununla birlikte, Doğu Karadeniz turizmi, Orta Doğu ve Arap ülkelerinden gelen turistlerin giderek artan ilgisi sayesinde gelişmesini sürdürmüştür. Bu bölgelerimizde turizmin sürdürülebilir şekilde geliştirilmesi temel gündem olmuştur.

Merkezi yönetim kurumlarının koordinasyonunda gerçekleştirilen EXPO, Avrupa Kültür Başkenti, üniversite ve kış olimpiyatları gibi etkinliklerin adaylık ve etkinlik dönemleri, kamu kesiminin verdiği özel önem, oluşturulan kurumsal kapasite ve finansman imkanlarıyla etkili bir şekilde yürütülmüştür. Bununla birlikte, oluşturulan kurumsal kapasitenin yerel düzeyde içselleştirilememesi, sürdürülebilir finansman kaynaklarının oluşturulamaması, yeterli nitelik veya sayıda insan kaynağı sağlanamaması nedeniyle uygulamalar, etkili bir destinasyon yönetimi, kentsel markalaşma veya bölgesel/yerel düzeyde turizm geliştirme mekanizmasına dönüştürülebilmiştir.

Kalkınma Ajansları ve Bölge Kalkınma İdareleri tarafından bu süreçte gerek konunun bilimsel temele oturması gerekse destinasyon gelişim stratejileri çerçevesinde bölgelerin turizm kapasiteleri için çok sayıda proje desteklenmiştir. Çoğu bölgede turizmin kalkınmada öncelikli sektörler arasında görülmesi ve yerel paydaşların talepleri sonucunda, kalkınma ajansları koordinasyon, organizasyon, strateji geliştirme, önemli paydaşlara destek sağlama, küçük ölçekli altyapı projelerini destekleme ve tanıtma gibi işlevler üstlenmiştir. Bölgesel ve yerel düzeyde etkili kurumsal yapıların oluşturulmasındaki güçlükler, turizmle ilgili merkezi kurumların yerel teşkilatlarında görülen yetki ve kaynak sıkıntıları, Kalkınma Ajanslarının bölgelerinde turizmin gelişmesi yönünde etkin kurumlar olarak ön plana çıkmasını sağlamıştır. Bölge Kalkınma İdareleri de son yıllarda destinasyon yönetimi anlayışına dayalı projeler geliştirip uygulamaya koymaya başlamıştır.

Onbirinci Kalkınma Planı’nda (2019-2023) daha fazla gelir bırakan turizm çeşitlerinin geliştirilmesi, konaklama süresinin uzatılması, konaklama dışı harcama alanlarının çeşitlendirilmesi ve harcama eğilimi yüksek ziyaretçilere ulaşılması yoluyla kişi başı harcamanın artırılması hedeflenmiştir. Folklorun doğan doğal ve kültürel değerlerimizin fikri haklar sistemi ile bağlantısının güçlendirilmesi için envanter çalışmalarının yapılması hedeflenmiştir. Ayrıca, Kalkınma Planı’nda gastronomi, golf, sağlık, kurvaziyer, düğün, inanç, kongre ve alışveriş gibi daha fazla gelir bırakan turizm çeşitlerine yönelik talebin yüksek olduğu pazarların tespit edilmesi ve bu ülkelerden ziyaretçi sayısının artırılmasına ilişkin çalışmalar yürütülmesi ve her bir destinasyon özelinde planlama hiyerarşisi gözetilerek yatırım planlaması dâhil turizmin gelişimi ve yönetiminin bütüncül olarak ele alınması, çevreye duyarlı ve sorumlu turizm anlayışı ile sürdürülebilir turizm uygulamaları geliştirilmesi hedeflenmiştir.

2019 yılı sonlarında çıkan Covid-19 pandemisi ile sosyal mesafe ve çeşitli sınırlandırmalar gündeme gelmiştir. Pandemi dönemi öngörülemez bir süreç olarak turizm temelinde bir yere gitmeyi sınırlandıran bir dönem olmuştur. Salgınla birlikte kuşkusuz turizm kabuk değiştirmiştir. İşletmeler geleceği öngörerek değişime ayak uyduracak stratejiler belirleyerek en az hasarla bu süreci atlattırmaya çalışmışlardır.

Türkiye’de turizmle ilgili araştırma ve öngörü derinliği arzulanan düzeyde değildir. Genellikle turizmle ilgili çalışmalar kestirme bir gidişe dayanmakta ve benzeri ile ya da bir rakibi ile kıyaslama etkili bir şekilde henüz yapılamamaktadır. Hangi turizm deneyiminin kiminle nasıl paylaşılacağı ya da bunun yöre halkıyla nasıl bir etkileşim sağlayacağı gerçek anlamda analiz edilmemiştir. Bunun bir sonucu olarak da Türkiye’deki 81 il ve 922 ilçe kendisini bir turizm merkezi olabilecek potansiyelde görmektedir. Türkiye’de gerçek manada bütüncül bir başarı hikayesi diğer ülkelere kıyasla oldukça azdır ve bu aslında bir çelişkidir. Bu konuya yanıt aranması gerekmektedir.

Belediyeler ve meslek örgütlerinin münferiden veya ortaklaşa oluşturduğu destinasyon yönetimi veya turizm geliştirme ve tanıtım mekanizmaları ise birkaç etkili örnek dışında kurumsal kapasite, insan kaynağı ve finansman kısıtları nedeniyle beklenen başarıyı sergileyememiş, faaliyetlerinde etkililiği ve sürekliliği yakalayamamıştır. Sonuç olarak destinasyon yönetimine yönelik politikalar, kapsamlı bir şekilde hayata geçirilememiş, genellikle etkinlik veya proje temelinde, süreli veya yerel girişimlere dayalı uygulamalar gerçekleştirilebilmiştir.

Merkezi düzeyde etkili politika ve tedbirlerin belirlenerek uygulamaya konulması, turizmin ve destinasyonların gelişmesi için önemini korumaktadır. Bununla birlikte, Türkiye’nin turizm alanında daha da gelişmesi, bu gelişmeyi sürdürülebilir kılmayı, bölgelerin ve yörelerin bu gelişmeden azami ölçüde yararlanabilmesi için merkezi yönetimin ve yerel paydaşların kapasite ve kaynaklarını bir araya getirebildiği, yerel kaynakları odak alan, piyasa talepleriyle yerel halkın beklentileri arasında denge kurabilen bir destinasyon yönetimi anlayışının yaygınlaşması gerekmektedir.

3.2 Bölgesel ve Yerel Plan ve Programlarda Kapadokya Bölgesi

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi’nde (2014-2023) yer alan Kültür Turizmi Destinasyonları ve Gelişim Bölgeleri Turizm Stratejileri kapsamında Kapadokya Bölgesi ile ilgili olarak belirlenen hedefler şu şekildedir:

- Kültür turizmine yönelik potansiyel kazı, restorasyon, alan düzenlemeleri gibi çalışmalar yapılmak suretiyle ortaya çıkarılacaktır.
- Ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi ve çeşitlendirilmesi yönünde çalışmalar yapılacaktır.
- Tarihi eski yolların canlandırılması ve mevcut kalıntıların restorasyonunun yapılması sağlanacaktır.
- Tarihi ve doğal yapı içerisinde gelişmiş özgün kentsel dokular, el sanatları ve gurme turizmi gibi potansiyelin sürdürülebilir turizm gelişmesi anlayışı çerçevesinde pazarlanması sağlanacaktır.

KOP Bölgesi Entegre Turizm Master Planı’nda; KOP illeri “Jeomorfolojik Kaynak Değerleri, Doğa ve Kültür Turizmi Ekseni”, “İnanç Turizmi Ekseni” ve “Selçuklu Eserleri Ekseni” olmak üzere 3 temel eksene göre sınıflandırılmıştır. Nevşehir ili bu 3 ekseninde yer alan bir bölgedir. Jeomorfolojik Kaynak Değerleri, Doğa ve Kültür Turizmi Ekseninde Kapadokya olarak adlandırılan ve Nevşehir ilinin birçok kesimini içeren bu bölge sadece ulusal değil uluslararası bir öneme sahiptir. “İnanç Turizmi Ekseni”nde ise Nevşehir’in Hacıbektaş ilçesi Bektaşılık öğretisinin merkezi olarak görülmektedir ve bu durum inanç turizmi açısından önemli bir katma değer sağlamaktadır. Selçuklu Ekseninde ise Nevşehir ilinde Ürgüp’te Karaman Cami ve Avanos’ta Sarıhan, Selçuklu eserleri olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye’de Turizm Politikası ve Uygulamaları

KOP Bölgesi Entegre Turizm Master Planı’nda Nevşehir ilinde turizm potansiyelli kaynaklarının birden çok turizm türüne sahip olmasına bağlı olarak aşağıdaki turizm odakları belirlenmiştir:

- Nevşehir Merkez İlçe Turizm Odağı
- Ürgüp Turizm Odağı (Ürgüp, Mustafapaşa, Cemil, Taşkınpaşa, Şahinefendi Yerleşmeleri)
- Göreme, Zelve, Çavuşin, Paşabağ ve Devrent Turizm Odağı
- Avanos Turizm Odağı
- Uçhisar, İbrahimpaşa ve Ortahisar Turizm Odakları
- Derinkuyu, Kaymaklı, Mazı ve Özlüce Odağı
- Hacıbektaş Turizm Odağı
- Kozaklı Termal Turizm Merkezi ve Turizm Odağı

Nevşehir Kalesi

Bu turizm odaklarına ek olarak Nevşehir’in ilçelerinde bulunan

- Nevşehir Kalesi ve civarı Kazı Alanı ve Yeraltı Şehri
- Tatların
- Acıgöl
- Göre
- Nar
- Çat

yerleşimleri gibi turizme açılabilme potansiyeline sahip alanlarla ilgili kavramsal geliştirme çalışmaları ile birlikte ilgili birimlerle ve uzmanlarla görüşmeler ve kavramsal planlar için ön etütler yapılması önerilmektedir.

Türkiye’de Turzım Politikası ve Uygulamaları

KOP illeri içerisinde turizmin en önemli ekonomik değeri olduğu Nevşehir ili ile ilgili olarak KOP Bölgesi Entegre Turizm Master Planı’nda dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan bir tanesi de sürdürülebilirliğin sağlanmasıdır. Doğal ve kültürel miras Nevşehir için bir kazanç olmakla birlikte; bu kazanımda Nevşehir’in ekolojik ve çevresel özellikleri de göz önünde tutulmalıdır. Kapadokya olarak adlandırılan bölgenin rüzgar ve su erozyonuna maruz kalması, bazı kilise ile buralardaki duvar resimlerinin bu etkilere ek olarak yoğun ziyaretçi nedeniyle yıpranması Master Plan çalışmalarında önemle değerlendirilmiştir.

Kapadokya Alan Başkanlığı Stratejik Planı’nda (2021-2025) ise şu şekilde ifade edilmiştir:

- Kapadokya alan sınırları içerisindeki yer altı ve yer üstü kültürel ve doğal değerleri korumak ve söz konusu değerlerin dengeli kullanımını sağlamak,
- Kültürel, çevresel ve doğal değerler öncelikli olmak üzere, Kapadokya alanının geliştirilmesine yönelik yapılacak yatırımlar ile uygulanacak projeler arasında bütünlük sağlayarak alanın değerini artırmak,
- Kapadokya alanının dünya turizm gelirlerindeki payını artırmak,
- Kurumsal yapıyı güçlendirmek ve etkin hale getirmek amaçları belirlenmiştir.

Bu amaçların yerine getirilmesinde Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, “Üst Ölçek Planı Hazırlama, Nazım ve Uygulama Planı Hazırlanması, Projeler Geliştirme, Mimari Projeler, Görsel Materyallerin Hazırlanması, Turizm Fuarlarında Etkinlikler, Festival Organizasyonu, Dijital ve Basılı Ortamda Yayın Hizmetleri ve Sempozyum, Kongre, Çalıştayların Organizasyonu” gibi faaliyetlerin geliştirilmesinde Stratejik Plan kapsamında paydaş olarak yer almaktadır.

Türkiye’de Turizm Politikası ve Uygulamaları

Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan TR71 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı 2014-2023 içerisinde doğal ve kültürel miras ile ilgili olarak Gelişme Eksen-2: Doğal ve Kültürel Mirasın Korunması başlığı içerisinde Kapadokya Bölgesi’nin doğal ve kültürel mirasının korunması ve geliştirilmesi için kültürel mirasın korunması ve çağdaş yaşam ile bütünleştirilmesi, tabiat varlıklarının sürdürülebilir yönetiminin iyileştirilmesi ve tarihsel çevrenin korunması ve gelecek nesillere aktarılması gibi öncelik alanları belirlenmiştir.

Bu kapsamda Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA), 2021-2023 yıllarında uygulanmak üzere 2021 yılında “Kapadokya Bölgesinde Sürdürülebilir Turizmin Desteklenmesi Sonuç Odaklı Program”ı tasarlayarak uygulamaya başlamıştır. Kapadokya Bölgesi destinasyonunun güçlendirilmesine ve bölgede sürdürülebilir turizme katkı sunulması amaçlanmaktadır. Bu genel amaçlarla ilgili olarak 4 özel amaç belirlenmiştir:

- Turistik ürün çeşitlendirmesi ve yönetim kavramının geliştirilmesi yoluyla Kapadokya destinasyonunun güçlendirilmesi,
- Turizm altyapısının geliştirilmesi ve çevreci uygulamaların yaygınlaştırılması,
- Turizm sektöründe hizmet kalitesinin, katma değer ve verimliliğin artırılması,
- Bölgenin marka değerinin artırılması, bütüncül ve etkin tanıtımının sağlanmasıdır.

Gerek ulusal plan ve programlar gerekse bölgesel veya sektörel stratejiler turizmin ülkemiz için ne kadar hayati olduğunu göstermektedir. Hazırladığımız İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası dünyadaki eğilimlerin yanında ulusal ve bölgesel planlarda üniversitemize düşen eğitim, araştırma ve bölgesel kalkınmayı destekleyecek şekilde konumlandırılmıştır.

KÜLTÜREL MİRASIN KONUŞAMAZ,
SEN SESİ OL!

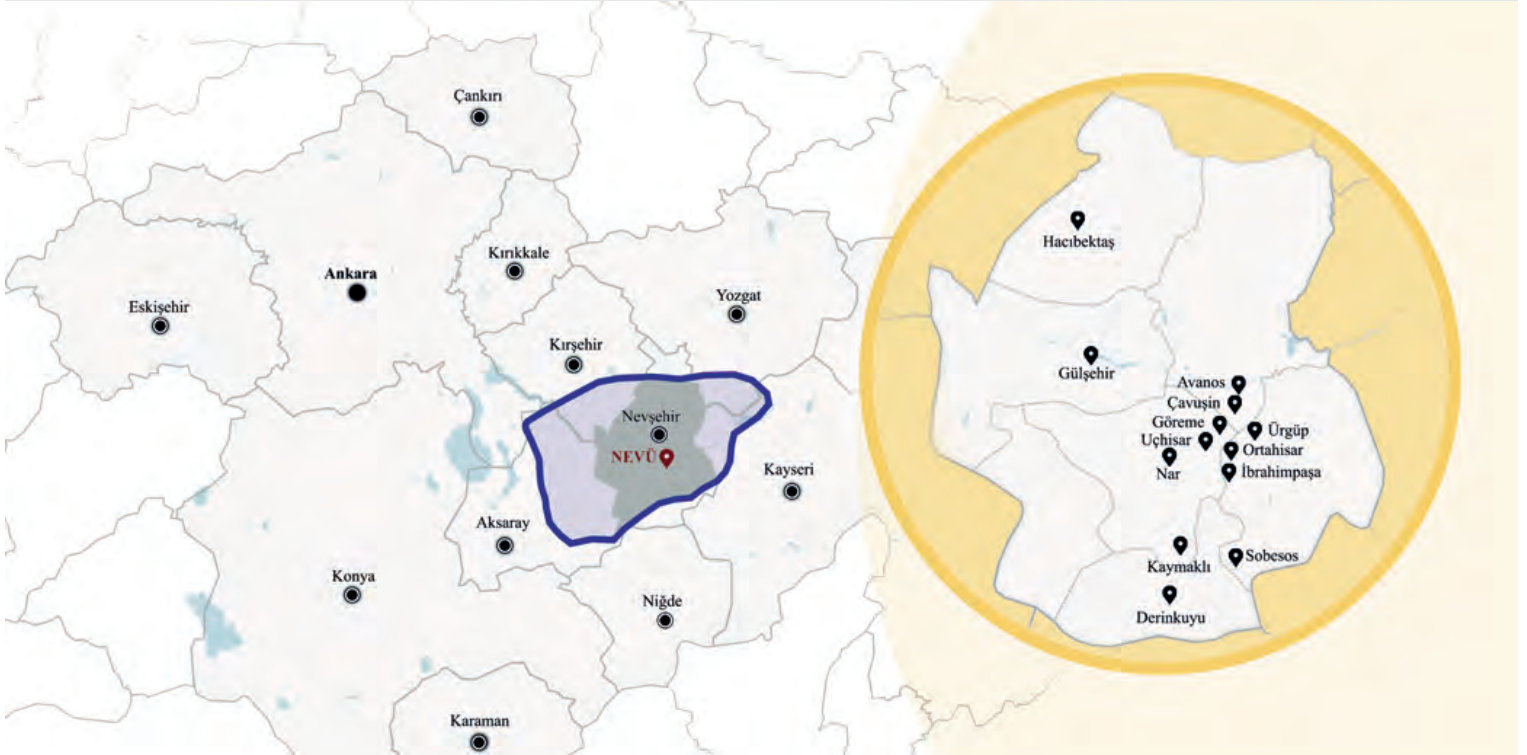
4

Kapadokya

4.1 Kapadokya'da Doğal ve Kültürel Miras

Kapadokya Bölgesi, güneyde Toros Dağları, batıda Aksaray, doğuda Malatya ve kuzeyde Doğu Karadeniz kıyılarına kadar uzanan geniş bir alana yayılmaktadır. Günümüzde bu bölge Nevşehir ile, Aksaray, Niğde, Kırşehir ve Kayseri illerinin bazı bölümlerini kapsamaktadır.

Şekil 3: Kapadokya Haritası

Bölgede bulunan Göreme Milli Parkı, Derinkuyu ve Kaymaklı Yeraltı Şehirleri, Karain Güvercinlikleri, Karlık Kilisesi, Yeşilöz Theodoros Kilisesi ve Soğanlı Arkeolojik Alanı, UNESCO tarafından 1985 yılında Türkiye'den Dünya Mirası Listesi'ne doğal ve kültürel varlıklar kategorilerinde (karma liste) dâhil edilen ilk yer olmuştur. Bölge halihazırda dünya genelindeki karma listede yer alan 38 varlıktan biri olmayı sürdürmektedir. Bölgesel kalkınma odaklı misyon farklılaşması konusunda Kapadokya Bölgesi İstanbul ve Antalya ile beraber Türkiye'nin önemli birkaç destinasyonundan birisidir.

Şekil 4'te 2021-2025 Turizm Tanıtım Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde bölgedeki özel, kamu ve sivil toplumdaki yerel paydaşlarla yapılan görüşmelerden elde edilen verilerle oluşturulan Kapadokya'nın ayırt edici özellikleri verilmiştir.

Şekil 4: Kapadokya'ya Özgü Ayırt Edici Turistik Özellikler¹⁷

NEVÜ'nün yer aldığı Nevşehir'in de merkezinde bulunduğu Kapadokya Bölgesi, hem somut hem de somut olmayan kültür mirası açısından, şüphesiz çok katmanlı bir çeşitliliğe ve zenginliğe sahiptir. Dahası Anadolu'nun ortasında 3. ve 4. Jeolojik Zaman boyunca oluşan volkanizma hareketlerinin yarattığı eşine az rastlanır peyzaj, doğal miras bağlamında da bölgeyi değerli kılmaktadır. Üstelik bölge coğrafyasının temel belirleyicisi olan bu volkanik hareketler sonucu oluşmuş tuf kayalar, aynı zamanda geçmişten bugüne kadar insanoğlunun işlikler, evler, kiliseler, mezarlar gibi yaşam mekanı olarak biçim verdiği bir malzemedir. Böylece bölgeye özgü eşine az rastlanır doğal miras bir yandan da kültür mirası halini almıştır. Diğer bir ifadeyle insan, peyzajın getirdiklerini amacına göre biçimleyerek nadir bir uyum örneği yaratmıştır.

Günümüzdeki arkeolojik bulgular Kapadokya'nın tarihini, en erken insan yaşamıyla ilgili izlerin ortaya çıkışı olan Paleolitik Çağ'a kadar götürmüştür. Elbette bölgenin yaşam sürekliliği yerleşik hayatın göstergesi olan köylerin olduğu Neolitik Çağ, şehirleşme öncesi karmaşık köy ya da kasabaların varlığını bildiğimiz Kalkolitik Çağ, büyük kent yerleşimlerinin ortaya çıktığı Asur Ticaret Kolonileri ve Hitit İmparatorluğu dönemleri, Demir Çağları, sayısız tümülüs örneğinin görüldüğü ve bir krallık olan Hellenistik Dönem ve bölgenin önemli bir eyaleti olarak parladığı Roma İmparatorluk Dönemi verileriyle kanıtlanmıştır. Bununla birlikte günümüze ulaşan mimari, anıtsal resim ve bölgeye özgü kaya yerleşimi örneklerinin çok büyük bir bölümü

¹⁷Kaynak: Kapadokya Bölgesi (Nevşehir) 2021-2025 Turizm Tanıtım Stratejisi ve Eylem Planı

Kapadokya

Kapadokya'nın en uzun kültür katmanı olan Bizans Dönemi'ne aittir. Türklerin Anadolu'ya girişiyle birlikte önemli kervan yollarının geçtiği bir bölge olan Kapadokya, Selçuklu yönetiminde yeni bir demografik yapıya ve mimariye ev sahipliği yapar. Osmanlı Dönemi'nde bir taşra olarak varlığını sürdüren bölge, Hıristiyan ve Müslüman geleneklerinin ve ortak zevklerinin sentezlendiği bir mirası da inşa etmiştir.

Somut olmayan kültürel miras düşünüldüğünde, kuşkusuz bazılarının kökleri bölgenin erken dönemlerine dayanan, 19. ve 20. yüzyıl boyunca uygulanmış Kapadokya'ya özgü pek çok sözlü gelenek, temsil ve uygulamalar dikkat çeker. Osmanlı Dönemi'nden beri uygulan gelen bölgeye özgü bir dizi sözlü gelenek, ritüel ve etkinliklerin bir kısmı yakın tarihe kadar varlığını sürdürmüş, bir kısmı da günümüzde de varlığını devam ettirmektedir. Kuşkusuz bunların başında Hacı Bektaş Veli kültürünün temel ritüeli olan Semah gelir. Osmanlı minyatürlerinde de kanıtlarına rastlanan nahıl geleneği bölgede yakın tarihe kadar uygulanan kutlamalardan biri olmuştur. Bunun yanı sıra sepet örme ve dokumacılık da halen Kapadokya'nın yerel geleneklerinde yaşatılan önemli uygulamalardır. Somut olmayan kültür mirasının icra edilmesi ve yaşatılması konusunda şüphesiz en önemli unsurlar miras öğelerinin bire bir uygulayıcısı olan kişiler yani miras taşıyıcılarıdır. Yaşayan insan hazineleri olarak da literatüre geçen kavram, somut olmayan miras öğelerinin yüksek tarihsel, kültürel ve sanatsal değer dahilinde uygulanması ve canlandırılması konusunda gerekli bilgi ve becerilerin korunmasını sağlayan kişileri tanımlamakta kullanılır. Bu bağlamda Kapadokya'da çömlek ustalığı ve aşıklık gibi yaşayan insan hazineleri bulunur.

Türk-İslam dünyasının en değerli maddi kültür varlıkları arasında yer alan, yerel yönetimler veya küresel kuruluşlarca giderek koruma altına alınan cami, mescit ve namazgah gibi mabetler ile türbe, kümbet ve dergah gibi ziyaretgah niteliğine sahip yapıların, mimari estetik, işlevsel ve tarihsel-toplumsal anlamda kişi ve kuruluşlara tanıtılması inanç turizminin temel amacını oluşturmaktadır.

Bu bağlamda Hacı Bektaş Veli 13. yüzyıla damgasını vuran ve kendinden sonraki kuşaklara da düşünceleriyle etkisini hissettiren önemli bir isim olarak karşımıza çıkmaktadır. O, gerek düşünce dünyası gerekse inanç önderliği bakımından toplumumuza örnek teşkil eden önemli şahsiyetlerden biridir. Hacı Bektaş Veli sadece Anadolu coğrafyasında değil, tarihi Horasan'dan Balkanlara kadar saygıyla anılan bir önder konumundadır. Bu özelliğinden ötürü birçok kişinin ziyaret ettiği makam olarak Hacı Bektaş Veli Dergahı, sadece Kapadokya Bölgesi'nde değil aynı zamanda Türkiye'nin ve dünyanın çeşitli yerlerinden gelen turistlerin ziyaret ettiği önemli bir inanç turizmi merkezidir. Bunun yanı sıra Hacı Bektaş Veli manevi şahsiyeti ve etkin kişiliği ile günümüz insanına bir örnek teşkil etmektedir. Bu doğrultuda, Hacı Bektaş Veli'nin daha geniş kitlelere tanıtılması, toplumsal ve manevi sorunların çözümüne katkıda bulunurken aynı zamanda yörenin inanç turizmi açısından farkındalık yaratmasına olanak sağlayacaktır.

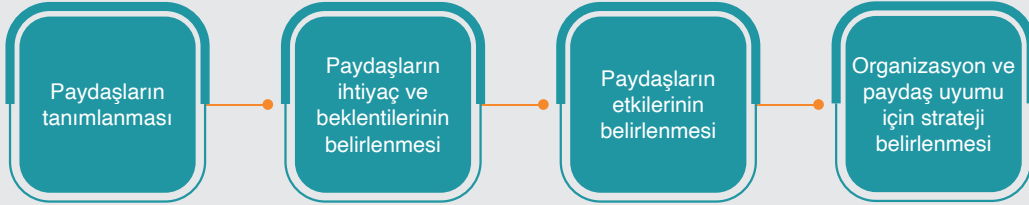
Bölgenin bu çok katmanlı ve çeşitlilik gösteren kültürel miras öğeleri elbette bugüne kadar farklı disiplinlerde (arkeoloji, sanat tarihi, antropoloji, halk bilimi, jeoloji, sosyoloji, koruma ve mimarlık tarihi) çok sayıda araştırmaya konu olmuştur.

Bununla birlikte arkeolojik kazı sayısının az olması hem bölge kronolojisinin anlamlandırılması hem de Kapadokya'nın Anadolu ve Akdeniz bağlamındaki ilişkilerinin kurulmasında belirsizliklere neden olmaktadır. Sonuçta kültür mirasının korunması, aktarılması, kültür turizminin iyileştirilmesi için bütüncül ve çok disiplinli bir şekilde yapılacak pek çok araştırmaya hala ihtiyaç vardır.

Araştırmaların yanı sıra bölge destinasyon yapılanmasının güçlendirilmesi son derece önemlidir. Bu bağlamda bölge paydaşlarının ihtiyaç, beklenti, kapasite ve konuyu algılayış biçimleri öne çıkmaktadır.

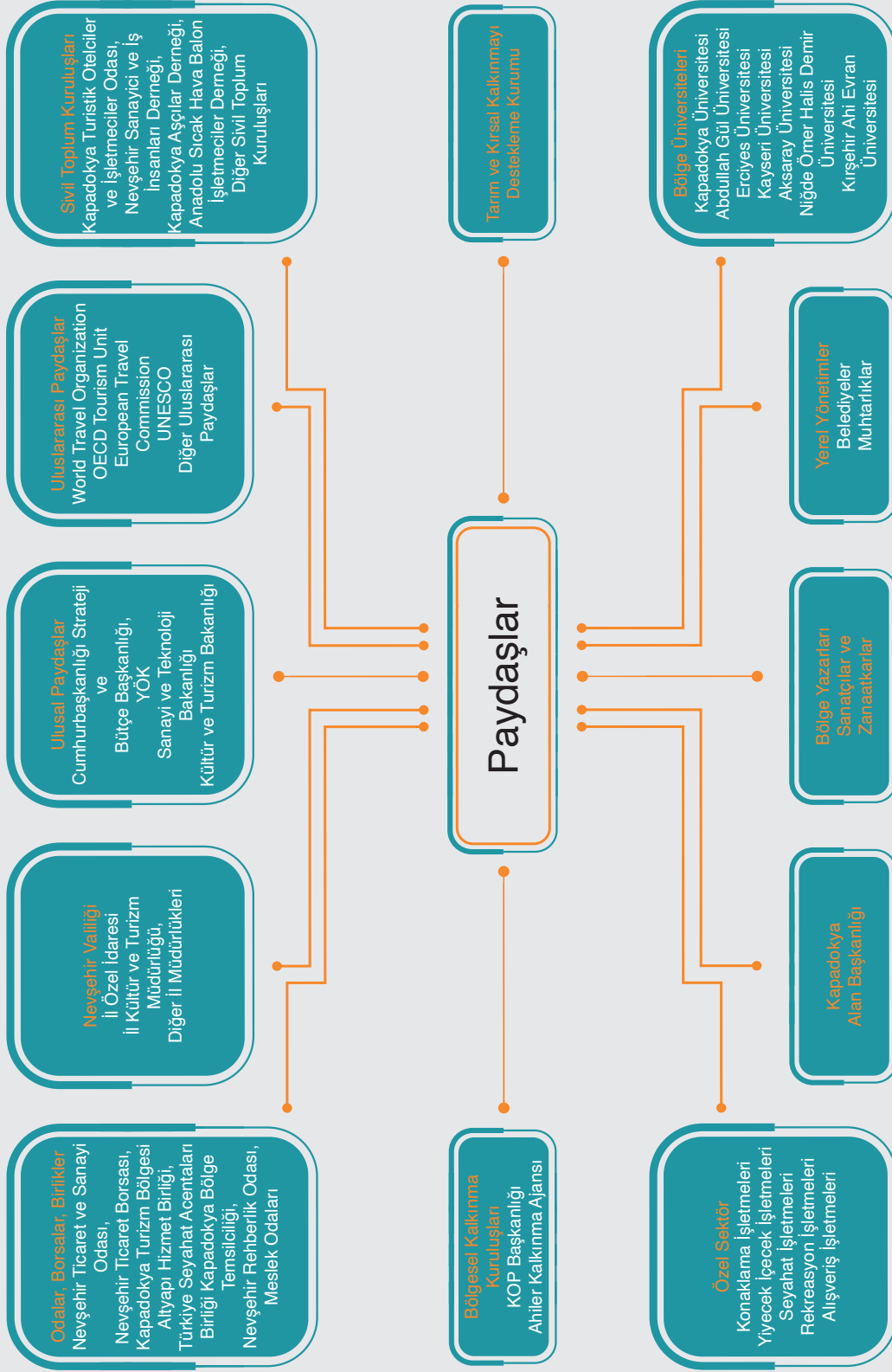
4.2 Paydaş Analizi

Destinasyonların etkili ve verimli bir şekilde yönetilmesinde paydaşlar arası ilişkilerin rolü oldukça önemlidir. Paydaş iletişiminin gelişmesine katkı sağlayarak ilişkilerin daha iyi yönetilmesine, paydaşların ortak hedeflere yönlendirilmesine, etkin kararların alınması için paydaşların önem, güç, ilgi alanlarının belirlenmesine ve bertaraf edilmesi gereken muhtemel riskler ortaya konularak gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

Şekil 5: Paydaş Analizi İçeriği

Bu bağlamda, yerel halk, yerel/bölgesel/ülkesel kamu yönetimi, çevresel gruplar, yerli ve yabancı turistler, günlük ziyaretçiler, sivil toplum kuruluşları ve sektör temsilcileri destinasyon yönetimindeki paydaşlardır. NEVÜ'nün Doğal ve Kültürel Miras Turizmi İhtisaslaşması ile doğrudan ve dolaylı olarak ilgili paydaşları incelenmiştir. Doğal ve Kültürel Miras Turizmi İhtisaslaşma alanındaki stratejik paydaşlar Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6: Paydaşlar

Kapadokya

Paydaş Adı	Paydaşlık Yapısı	Önem	Etki	Öncelik Değeri
Nevşehir Valiliği	Stratejik	5	5	25
Kaymakamlıklar	Stratejik	5	5	25
Kapadokya Üniversitesi	Temel	4	3	12
Kapadokya Alan Başkanlığı	Stratejik	5	5	25
Belediyeler	Stratejik	5	5	25
İl Özel İdaresi	Stratejik	4	3	12
Muhtarlıklar	Stratejik	4	2	8
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Stratejik	5	4	20
Müze Müdürlüğü	Stratejik	5	4	20
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Temel	4	3	12
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Temel	4	3	12
Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	Temel	3	3	9
Kapadokya Turizm Bölgesi Altyapı Hizmet Birliği (KAPHİB)	Stratejik	5	3	15
Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA)	Stratejik	5	4	20
Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu	Stratejik	4	4	16
Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası (NTSO)	Temel	4	3	12
Nevşehir Ticaret Borsası (NTB)	Temel	3	5	15
Nevşehir Esnaf ve Sanatkarlar Odası	Temel	3	3	9
TÜRSAB Kapadokya Bölge Temsil Kurulu	Stratejik	5	4	20
Anadolu Sıcak Hava Balon İşletmecileri Derneği (ASBİD)	Stratejik	5	4	20
Nevşehirli Sanayici ve İş İnsanları Derneği (NESİAD)	Temel	3	3	9
Kapadokya Turistik Otelciler ve İşletmeciler Derneği (KAPTİD)	Stratejik	5	4	20
Kapadokya Aşçıları Derneği (KAPASDER)	Temel	5	2	10
Nevşehir Rehberler Odası (NERO)	Stratejik	5	4	20
Konaklama İşletmeleri	Stratejik	4	4	16
Yiyecek İçecek İşletmeleri	Temel	3	3	9
Rekreasyon İşletmeleri	Temel	3	3	9
Seyahat İşletmeleri	Temel	3	3	9
Alışveriş İşletmeleri	Temel	3	3	9

Tablo 1: İhtisaslaşma Paydaş Etki-Önem Matrisi¹⁸

Stratejik paydaşların temel ihtiyaç ve beklentileri şu şekilde belirlenmiştir:

- Turizmin bölgesel kalkınmadaki rolünün artması
- Kapadokya destinasyon yönetiminin oluşturulması
- Bölgede restorasyon projelerinin yapılması
- Ulusal ve uluslararası projelerin geliştirilmesi

¹⁸Doğal ve Kültürel Miras Turizmi İhtisaslaşma paydaş analizinin ilk aşamasında beyin fırtınası tekniği kullanılarak ihtisaslaşma sürecinde üniversitemizin paydaşları tespit edilmeye çalışılmıştır ve önceliklendirilmiştir. Etki derecesi belirlenirken; paydaşların üniversitemizin sunduğu hizmet ve faaliyetlerden etkilenme düzeyi ile paydaşların alacağı kararlardan üniversitemizin etkilenme düzeyine bakılmıştır. Önem derecesi belirlenirken ise üniversitemizin paydaşın beklenti ve taleplerine cevap verme hususuna atfettiği değer göz önünde bulundurulmuştur. Paydaşların etki ve önem derecesi paydaşlara 1-5 arasında puanlar verilerek belirlenmiştir.

- Alternatif gezi/tur rotalarının belirlenmesi
- Sempozyum, kongre ve çalıştay gibi organizasyonların düzenlenmesi
- Turizm sektöründe nitelikli personelin yetiştirilmesi
- Sektörde istihdam edilen personelin niteliğinin artırılması
- Turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin (kooperatif ve firmalar) ihtiyaçlarına yönelik kapasite geliştirme programlarının düzenlenmesi
- Sektörün geliştirilmesine yönelik araştırmaların yürütülmesi
- Bölgeye üst segmentteki turistlerin çekilmesinin sağlanması
- Geceleme süresini uzatacak alternatif turistik ürünlerin oluşturulması
- Doğal ve kültürel miras turizmi ile uyumlu turizm türlerinin geliştirilmesi
- Bölgesel paydaşların kurumsal kapasitelerinin ve birbirleriyle iş birliğinin artırılması
- Bölgesel kalkınma odaklı destek veren kurum ve kuruluşların turizm ve kültürel miras odaklı desteklerinin oluşturulması ve oluşturulan desteklere ilişkin danışmanlık sağlanması

Paydaşların etkilerine ilişkin etki ve önem matrisi hazırlanmış ve Tablo 1’de verilmiştir. Etki-Önem matrisi, ihtisaslaşma alanında geliştirilecek strateji ve politikalarda, bu stratejilerin misyonuna uygun hazırlanacak olan program ve projelerde yol gösterici olacaktır. Dahası paydaşlardan beklentilerin neler olduğu açıkça ortaya konulacaktır.

Etkili ve verimli sonuçlar için bölgesel yenilik sistemi yaklaşımı ile geliştirecek programların ve projelerin paydaşlarla birlikte oluşturulması kritik öneme sahiptir. Gerçekleştirilecek proje ve faaliyetlerde özellikle etkisi ve önemi yüksek olan stratejik paydaşlarla birlikte hareket edilmesi, etkisi yüksek önemi düşük olan paydaşlarla ise iş birliğinin geliştirilmesine yönelik aksiyon alınması gerekmektedir.

4.3 Kapadokya’da Doğal ve Kültürel Miras Turizminin Analizi

Politik, ekonomik, sosyal, teknolojik, çevresel ve hukuki fırsat ve tehditler

Covid-19 sürecinde Kapadokya turizmini domine eden pazarlar olan Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş bölge üzerinde etkili olan dış faktörler olarak değerlendirilebilir. Benzer şekilde talep pazarlarındaki ekonomik gelişmeler de bölgeye olan turist akışı üzerinde etkilidir. Son yıllarda Çin, Hindistan gibi pazarlardan bölgeye gelen turistlerin artması, bu pazarlardaki bireylerin gelir düzeyi artışları ve Türkiye’nin turizm politikalarıyla açıklanabilir.

Sosyal ve kültürel temelde analizler arz ve talep yönlü ele alınmaktadır. Yerel halkın bölgede turizmin gelişimine destek vermesi, girişimci ya da çalışan olarak sektörde rol alma istekliliği arz yönlü, mevcut ve potansiyel pazarlardan bölgeye gelen ya da gelebilecek turist profilindeki değişimler ise talep yönlü değerlendirmeler sonucu belirlenebilmektedir.

Kapadokya

Dünyadaki güncel teknolojik gelişmeler, destinasyonda/sektörde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılma düzeyi, mevcut ve potansiyel turistlerin teknoloji kullanma alışkanlıklarının tespiti ve turizm değer zincirinde yer alan işletmelerin sanal ortamda iş birliği yapabilme kapasitelerinin belirlenmesi teknolojik faktörler temelinde ele alınmaktadır. Kapadokya'daki işletmeler sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanmakla birlikte diğer teknolojik süreçlere adaptasyon noktasında eksiklikleri bulunmaktadır. Bölgedeki turizm teknolojileri alanında çalışan girişimci sayısı da oldukça azdır.

Çevre ile ilgili düzenlemeler, geri dönüşüm, enerji ve atık yönetimi, iklim değişikliği gibi hususların destinasyon ve işletmeler üzerindeki etkisi çevresel zeminde değerlendirilmektedir. Kapadokya Bölgesi'nde tesislerin önemli bir kısmının küçük ölçekli işletmelerden oluşması çevreye duyarlı uygulamaların varlığı noktasında sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Turizmin çok boyutlu ve uluslararası nitelikte bir faaliyet olması ulusal ve uluslararası mevzuatların düzenli olarak takip edilmesini gerekli kılmaktadır. Bölgede turizm amaçlı yapılacak yapıların inşaat izinlerinin Kapadokya Alan Başkanlığı tarafından hazırlanan üst ölçekli planlara ve çıkarılan yönetmeliklere tabi olması, bölgede yoğun olarak bulunan belediye belgeli tesislerin çıkarılan düzenleme ile basit konaklama tesisine dönüştürülme çabası yasal açıdan bölgeyi etkileyen en önemli hususlardır.

Turizmin pazar payının zaman içinde gösterdiği performans ve müşteri profili

Bölge 2010'lu yıllarda uluslararası turizm pazarından en fazla Japonya'dan turist çekerken, 2019 yılında Çin, Tayvan ve Güney Kore ilk üç sırayı paylaşmıştır. Covid-19 sürecine paralel olarak ise bölgede Rusya ve Ukrayna pazarından gelen turistlerin ağırlık kazandığı görülmektedir.

Bölgeye gelen ve gelmesi arzulanan turist pazarlarının her birinin talep, ihtiyaç ve beklentileri birbirinden farklılaşmaktadır. Bölgedeki mevcut pazarların turizm istatistiklerinden, hedef pazarların ise turizm değer zincirinde yer alan paydaşlarla görüşülerek analiz edilmesi gerekmektedir. Her bir pazara yönelik genel turist profillerinin, Türkiye'ye ve Kapadokya'ya gelen turist profillerinin birincil ve ikincil veriler aracılığıyla belirlenmesi bu pazarlar için geliştirilecek tanıtım stratejileri ve tanıtımda kullanılacak unsurların doğru kurgulanması için kritik öneme sahiptir. 2000'li yıllarda bölgeyi ziyaret eden turistlerin doğal ve kültürel miras turizmi kapsamında bölgeye geldikleri görülürken günümüzde, sıcak hava balonu gibi aktiviteler ve sosyal medya uygulamalarındaki kişisel paylaşımlarda Kapadokya peyzajının çekiciliği, bölgeye geliş nedenleri arasında önemli bir yer tutmaktadır.

Çekim merkezleri, temalar, rotalar, ürünler ve hizmetler

Bölgedeki eksikliklerden bir diğeri de müze ve ören yeri gibi çekim merkezlerinin taşıma kapasitelerini ölçen çalışmaların yeterli olmamasıdır. Mekansal yoğunlaşmanın önüne geçebilmek ve turistik deneyim kalitesini artırmak için bu çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir. Bölgede yeterince değerlendirilmeyen alanlar üzerinden alternatif rotaların oluşturulması, bölgedeki mekansal yoğunlaşmanın çözümüne katkı sunacaktır. Güzergahların bölgedeki turizm değer zincirini oluşturan aktörlerle görüşmeler yapılarak oluşturulması tur programlarına bu güzergahların dahil edilmesini kolaylaştırabilecektir.

Etkinlik turizmi, sağlık turizmi, kongre turizmi, kış turizmi gibi bölgeye kolay entegre edilebilecek turizm türlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı çalışmalarının yapılması noktasında da eksiklikler bulunmaktadır. Bölgedeki doğal ve kültürel miras unsurlarıyla uyumlu turizm türlerine yönelik ürünlerin geliştirilmesi hem turizm sezonunun genişletilmesine hem de mekansal yoğunlaşmanın çözümüne yönelik diğer tedbirler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bahsi geçen turizm türlerinden elde edilecek gelirlerin bölgedeki mevcut turizm türlerinden elde edilen gelirlerden daha büyük potansiyele sahip olması söz konusudur.

Turizm kaynakları ve hizmetlerine ilişkin mevcut ve potansiyel kapasiteler

Destinasyona ilişkin arz kaynaklarının ve bölgede sunulan hizmetlere ilişkin kapasitenin tespit edilmesi ve mevcut durumun ortaya konulması, kapasitenin etkin kullanılıp kullanılmadığını belirlemek açısından önem arz etmektedir. Bölge, doğal ve kültürel miras arz kaynakları açısından önemli zenginliklere sahiptir. Volkanik hareketlerin oluşturduğu peyzaj (peri bacaları, vadiler), termal kaynaklar, bölgenin flora ve faunası doğal miras unsurları arasında öne çıkan zenginliklerdir. Ayrıca bölgenin “UNESCO Küresel Jeopark Alanı” olma yolundaki süreci devam etmektedir. Kültürel miras unsurları ise somut ve somut olmayan varlıklar olmak üzere ikiye ayrılır. Bölgede somut kültürel miras içerisinde farklı dönemlerden yerleşimler, kaya oyma manastırlar, kiliseler, yer altı şehirleri, mezarlar yer almaktadır. Somut olmayan kültürel miras unsurları arasında en dikkate değer olanlar ise Alevi-Bektaşî semahı, halı ve kilim dokumacılığı ile çömlekçiliktir.

Bölgede farklı girişimler eliyle turizme yönelik çeşitli hizmetler yürütülmektedir. 113 adet Kültür ve Turizm Bakanlığı belgeli, 533 adet belediye belgeli konaklama tesisi, 312 adet A Grubu seyahat acentesi, 29 adet sıcak hava balonu işletmesi, üçü ülkemizde en fazla ziyaret edilen 10 müze ve ören yeri arasında yer alan 18 adet müze, ören yeri, yer altı şehri ve kilise bölgede yer almaktadır. Diğer işletmelere ilişkin net bir veri olmamakla birlikte konaklama işletmelerinin ortalama doluluk oranlarının %50 civarında olduğu bilinmektedir. Seyahat acentalarının önemli bir kısmının da bölgeye gelen turistlere hazırlanan klasik turları sunma ile yetindiği gözlemlenmektedir. Diğer taraftan bazı müze ve ören yerlerinde ise taşıma kapasitesi aşımı yaşanmaktadır. Makro ve mikro ölçekte ve her bir alt sektörü temel alan çalışmalarla işletmelerin kapasite kullanımlarını artırmak mümkün olabilir.

Kapadokya

Genel olarak bakıldığında bölgesel düzeydeki turizm istatistiklerinin daha sağlıklı hale getirilmesi ve buna ilişkin bir altyapı oluşturulması önem arz etmektedir. Sağlıklı istatistiki veriler ile yapılacak değerlendirme ve analizler ise bölge turizm kapasitesinin geliştirilmesinde son derece faydalı olacaktır.

Destekleyici altyapı ve hizmetler

Bölgede turizm faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için destekleyici altyapı ve hizmetlerin bölgedeki işletmelerin ve turistlerin ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak kapasiteye sahip olması esastır. Su, elektrik, doğalgaz vb. yardımcı hizmetlerin sürdürülebilir şekilde temini, faaliyetlerin aksamaması adına büyük önem taşımaktadır. Bölgedeki turizm destinasyonlarında özellikle su temini ve doğalgaza ulaşım noktasında sorunlar yaşandığı bilinmektedir.

Atık sorunu, yol kazı çalışmaları, hava kirliliği vb. faktörlerin varlığı ile turistlerin güvenlik kaygısı taşıması, teknolojiye erişimin sınırlı kalması, turistlerin bölgeden memnun olarak ayrılması ve bölgeyi başkalarına tavsiye etmesi üzerinde olumsuz etki yaratabilmektedir.

Sektör yapısı ile rakip destinasyonlar

Bölgenin sektör yapısının analiz edilmesi, mevcut durumun ve açık bulunan iş alanlarının tespit edilmesi açısından önem taşımaktadır. Kapadokya Bölgesi'nde turizm sektörünün diğer turizm bölgelerine kıyasla daha fazla işletme çeşitliğine sahip olduğu söylenebilir. Kaya ve taş mimariye sahip küçük ölçekli konaklama tesisleri bölgede ön plana çıkan işletme grubudur. Ayrıca bölge, sıcak hava balonu denilince dünyada ilk akla gelen destinasyonlardan biridir. Bunun yanı sıra bölgede faaliyet gösteren seyahat acentaları yerli ve yabancı turistlere bölge turları, ATV, Jip Safari ve binicilik hizmetleri sunmaktadır. Hediyelik eşya sektörü de bölgede turizme hizmet eden sektörlerin başında gelmektedir. Bölgede büyük ölçekli turistik halıcılar, çanak-çömlekçiler, onix dükkanları faaliyet göstermektedir. Bunun yanı sıra bölgedeki yüksek turist çekme potansiyeline sahip müze ve ören yerleri, şarap firmaları, restoranlar, yemek atölyeleri turizm sektörüne hizmet eden diğer işletmeler arasında yer almaktadır.

Kapadokya

Kapadokya sahip olduğu eşsiz doğal ve kültürel miras ile ziyaretçilerine eşine az rastlanır bir deneyim sunmaktadır. Kapadokya'daki bu oluşumların yaşam alanları ile iç içe olması ve geçmişten günümüze insanlığa ev sahipliği yapması, bölgeyi farklı kılmaktadır. Diğer taraftan bölge, işletme ve ürün zenginliği açısından da olası rakiplerinden farklılaşmaktadır. Bölgenin dünyanın her yerinden turist çekme potansiyeline sahip olması da bölgenin bir başka üstünlüğü olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak sayılan tüm bu üstünlüklere rağmen bölgenin potansiyelinin yeterince değerlendirilemediği görülmektedir.

Temel sorunlar, açıklar ve fırsatlar

Kapadokya Bölgesi'nin temel sorunları arasında turizmin bölgedeki arz kaynakları üzerinde ciddi bir baskı yaratması ve bölgeye geliri yüksek pazarlar yerine ikincil pazarlardan turistler gelmesi de yer almaktadır.

Bir başka sorun ise bölgenin doğal ve kültürel miras açısından eşsiz bir zenginliğe sahip olmasına rağmen günümüzde bu miras yerine sıcak hava balonu ve fotoğraf çekimi ve paylaşımıyla bilinir bir bölge haline gelmiş olmasıdır. Diğer taraftan bölgede mikro ölçekte işletmelerin yönetim kapasiteleri ile ilgili de sorunlar bulunmaktadır.

Bölgenin temel yeteneği olan doğal ve kültürel miras unsurlarının yeniden ön plana çıkarılmasının turizm değer zincirindeki işletmeler tarafından arzulan pazarlardan yeniden turist çekilmesinde etkili olabileceği açıktır. Bölgede mekansal yoğunlaşma sorununun aşılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi amacıyla sektör bileşenleri ile ortaklaşa kararlaştırılacak yeni tur rotalarının oluşturulması ve turistik ürünlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca yüksek turizm türlerinin de bölgeye entegre edilmesi bölgenin önündeki bir diğer fırsat olarak görülmektedir.

Kuşkusuz gelişme eğiliminde olan tüm destinasyonlarda olduğu gibi Kapadokya'nın da yapısal sorunları bulunmaktadır. Bunlar kısaca aşağıda verilmiştir:

- Doğal ve kültürel mirasın koruma ve sürdürülebilirliğine yönelik eksiklikler mevcuttur.
- Turizm gelirleri ve ortalama geceleme sayısı (2,1 geceleme) istenen seviyenin çok altındadır. Üstelik bölgeye harcanabilir geliri yüksek pazarlar yerine ikincil pazarlardan turistler gelmektedir. Bölge, ürün çeşitlendirmesi noktasında eksik kaldığı için kriz dönemlerinde ciddi sorunlar yaşamaktadır.
- Turizme yönelik politika belirlemenin temelini oluşturan araştırma çalışmaları yetersizdir. Verilerin toplanması, depolanması, işlenmesi ve faydalı bilgiye dönüştürülmesi noktasında ciddi eksiklikler bulunmaktadır.

Kapadokya

•İşletmeler teknoloji kullanımı ve dijital pazarlama noktasında yeterli bilgiye sahip değildir. Bunların önemli bir kısmının KOBİ ölçeğinde ve aile işletmesi olması nedeniyle kurumsal bir yönetim anlayışı bulunmamaktadır. Ayrıca yeterli sayıda ve nitelikli işgücüne de sahip değildir.

•Bölgedeki teknoloji tabanlı girişimci sayısı azdır.

•Çömlekçilik, bezircilik gibi geleneksel mesleklerin turizme eklenilen yenilikçi bir dönüşüme ihtiyacı vardır.

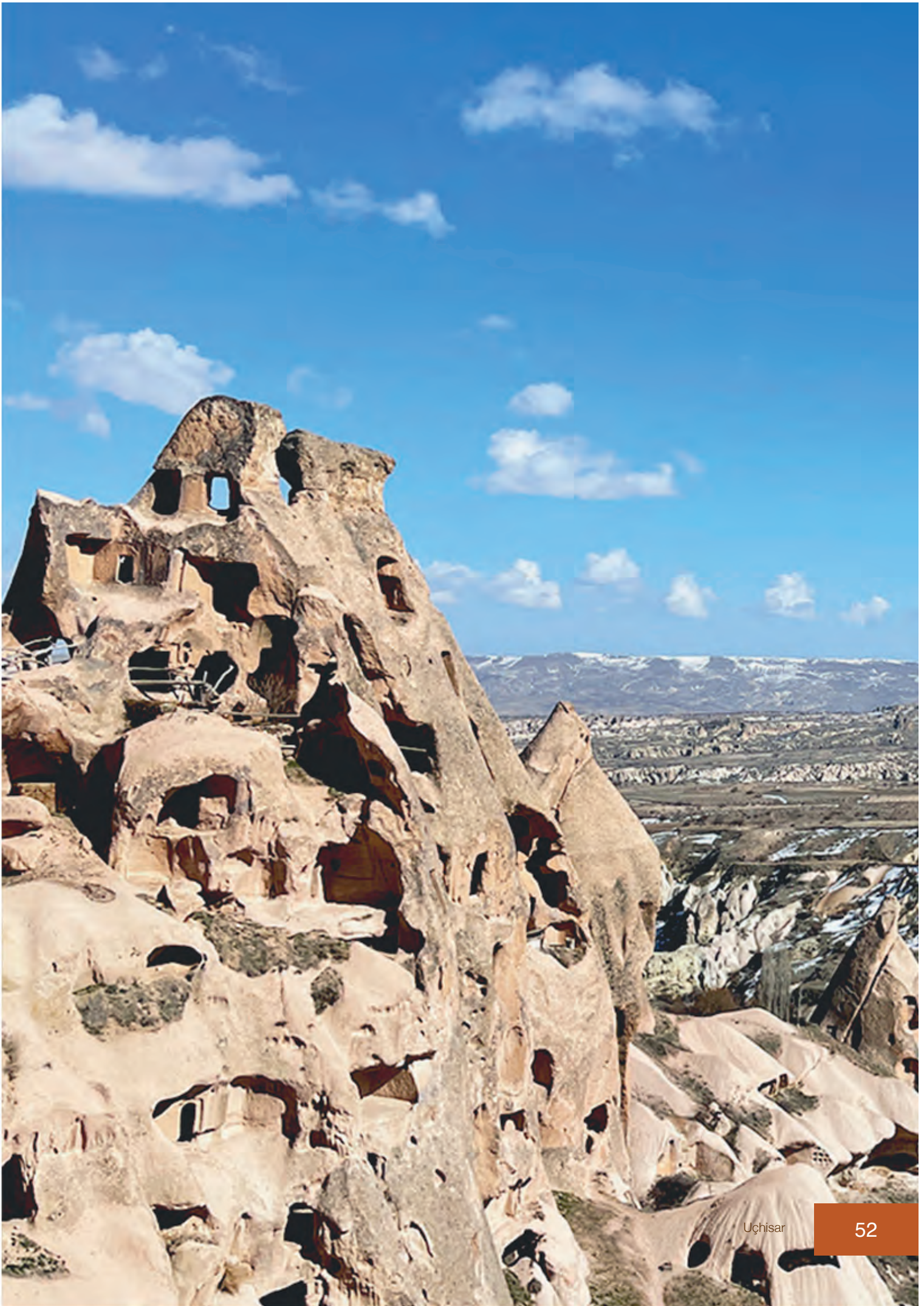
•Bölgede bütüncül ve sürdürülebilir bir destinasyon yönetim anlayışı henüz arzulanan düzeyde değildir.

Tüm bunlara rağmen Kapadokya, sahip olduğu doğal ve kültürel varlıklar ile dünyada eşsiz bir konuma sahiptir.

Doğal ve kültürel miras turizmi konusunda Kapadokya'nın ihtiyacını tespit ederek buna ilişkin politika çerçevelerini tasarlayacak kurumlar arasında bu iş ile ilgili kamu kurumları, üniversiteler, özel sektör kuruluşları ve onları temsil eden sivil toplum organizasyonları yer almaktadır. Dolayısıyla bölgesel yenilik sistemi aktörlerinin bir taraftan kapasitelerinin artırılması diğer taraftan birlikte çalışması gerekmektedir. Belirlenecek politika çerçevesinde yürütecekleri proje ve faaliyetlerin etkinliği ve verimliliği bölgenin gelişimine en fazla katkıyı sağlayacaktır.

Kapadokya Bölgesi doğal ve kültürel kaynaklar bakımından zengin ve kendi içerisinde tarihsel derinliğe sahip olmakla birlikte, aynı zamanda yöre halkının gündelik yaşamı ve ekonomisini de şekillendirmiş bir alandır. Bu açılarından bakıldığında doğal ve kültürel miras turizmi konusunda Kapadokya'da ihtisaslaşma ihtiyacı net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Bu çerçevede NEVÜ bölgenin dinamikleri ve ihtiyaçlarını gözeterik bölgesel yenilik sistemi aktörleriyle iş birliğinde bir taraftan kamu politikalarının ihtiyaç duyduğu çalışmaları yaparken diğer taraftan özel sektör odaklı ihtiyaçları giderebilecek bir kapasite oluşturma yönünde bir konumlandırma ortaya koymaktadır.

DOĞAL ve KÜLTÜREL MİRASIN SESİ:
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

5

Kapadokya

Doğal ve Kùltürel

Mirasında NEVÜ'nün Rolü

Bir turizm destinasyonu içinde üniversitelerin önemli rolleri bulunmaktadır. Bu bölümde dünyadaki eğilimler, ülkemizin ulusal ve bölgesel politika öncelikleri, Kapadokya'nın özellikleri, eksiklikleri ve fırsatları ile NEVÜ'nün bu konulara günümüzde ve gelecekte verebileceği potansiyel destekler tartışılacaktır.

Üniversitelerin temel rollerini eğitim, bölgesel kalkınma, araştırma ve yenilik olarak üç başlık altında toplamak mümkündür. Üniversitelerin eğitim ve öğretim gibi geleneksel rollerinin yanı sıra, gittikçe gelişen bölgesel kalkınmayı destekleme, girişimcilik, araştırma ve yenilik kapasiteleri, kalkınma misyonlarının da ön plana çıkmasını sağlamaktadır. Böylece bölgesel yapılanma içinde sosyal, ekonomik ve kültürel dönüşüm için makas değiştirecek işlevler kazanmaktadır.

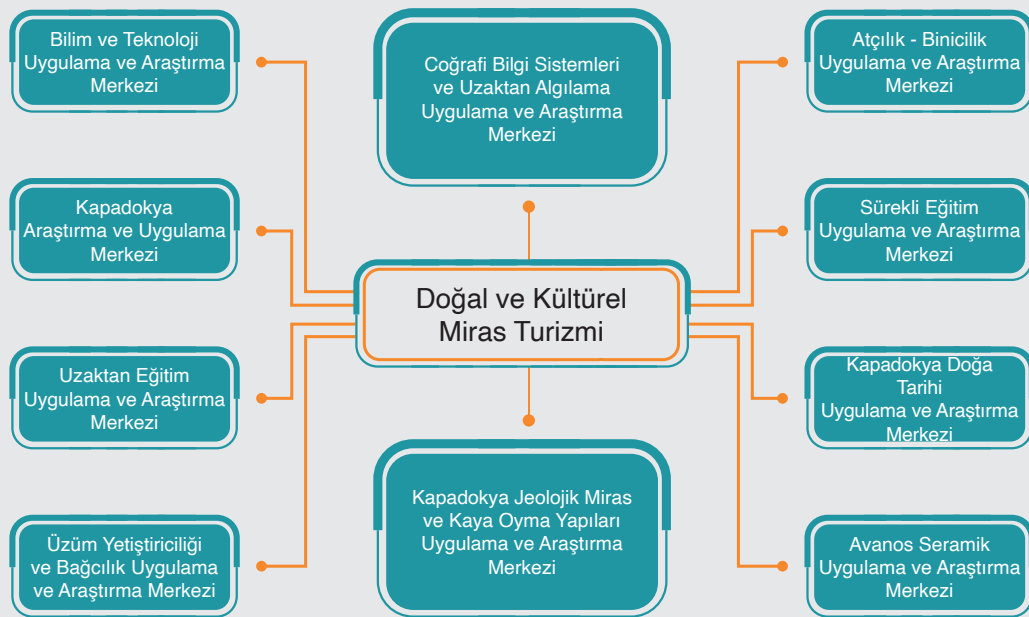
Girişimci üniversitelerin ihtisaslaşma alanında en temel rolleri, bölgesel yenilik sistemi aktörlerinin ekonomik, sosyal, kültürel, beşerî yönlerini geliştirmek ve yenilikçi sermaye kapasitelerini artırmaktır. Bu kapsamda, paydaşlarla iş

birliği içinde ilgili alanda dünyadaki eğilimleri ve teknolojik gelişmeleri takip etmek, bunlara ilişkin yön verici araştırmalar, projeler ve çeşitli faaliyetler yapmak, bölgede yetkin insan kaynağını ve teknolojik altyapıyı oluşturmak üniversitenin öncelikli çalışma alanları olarak görülebilir.

5.1 NEVÜ'nün Gelişimi ve Yapısı

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir Üniversitesi adıyla 17 Mayıs 2007 tarihinde eğitime başlamış genç bir üniversitedir. Bugün Üniversitemizde yaklaşık bin çalışan görev yapmakta ve 21 binin üzerinde öğrenci öğrenim görmektedir. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, 10 Fakülte, 1 Yüksekokul, 9 Meslek Yüksekokulu, 4 Enstitü, 19 Araştırma ve Uygulama Merkezi, Teknoloji Transfer Ofisi ve Teknoloji Geliştirme Bölgesi ile bölgesel aktörlerinden biri ve Kapadokya Destinasyon Yönetiminin önemli bir paydaşıdır.

Üniversitemizin Turizm Fakültesi, Fen ve Edebiyat Fakültesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi yürütebilecekleri proje, eğitim, bilimsel araştırma ve diğer faaliyetlere ilişkin kapasiteleriyle ihtisaslaşma alanına doğrudan katkı sunacak potansiyeli bünyelerinde barındırmaktadır. Turizm Araştırmaları Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü bünyesinde yüksek lisans/doktora derecesinde verilecek eğitim faaliyetleri, yürütülecek tez çalışmaları, hazırlanacak bilimsel araştırma raporları ve düzenleyecekleri bilimsel etkinliklerle ihtisaslaşma alanına yönelik gelişime katkı sunabileceklerdir. Yabancı Diller Yüksekokulu hem Üniversitemiz ihtisaslaşma alanı ile ilgili bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesi hem de hali hazırda turizm sektöründe istihdam edilmiş personelin dil becerilerinin yaygın eğitim faaliyetleri kapsamında geliştirilmesine destek sunabilecektir.

Şekil 7: Araştırma ve Uygulama Merkezleri ve İhtisaslaşma

Meslek yüksekokullarının bünyesindeki Organik Tarım, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler, Mimari Dekoratif Sanatlar, Mimari Restorasyon, İnsan Kaynakları Yönetimi, Bilgisayar Programcılığı, Elektrik Enerjisi Üretim, İletim ve Dağıtım, Grafik Tasarımı, Sağlık Turizmi İşletmeciliği, Alternatif Enerji Kaynakları Teknolojisi, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Halkla İlişkiler ve Tanıtım, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Aşçılık, Turist Rehberliği, Kültürel Miras ve Turizm, Turizm ve Seyahat Hizmetleri programlarının ihtisaslaşma alanıyla ilgili temel misyonu bölgesel aktörlerin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara elemanın yetiştirilmesidir. Diğer taraftan bu birimlerde görev yapan akademisyenlerin bir kısmının sektör tecrübesine sahip olması ve öğrenci stajları vb. konular üzerinden sektör ile sürekli etkileşim halinde olması ve bu katkıların iş birliğine dönüşme potansiyeli meslek yüksekokulların ihtisaslaşma sürecine sunabileceği diğer katkılar arasında yer almaktadır.

Üniversitemiz Uygulama ve Araştırma Merkezlerinin önemli bir kısmı ihtisaslaşma alanıyla doğrudan ya da dolaylı proje ve faaliyet yürütme kapasitesine sahiptir. Kapadokya Araştırma ve Uygulama Merkezi, Üzüm Yetiştiriciliği ve Bağcılık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, Avanos Seramik Uygulama ve Araştırma Merkezi, Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, Kapadokya Doğa Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Atçılık - Binicilik Uygulama ve Araştırma Merkezi, Kapadokya Jeolojik Miras ve Kaya Oyma Yapıları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Uygulama ve Araştırma Merkezi ihtisaslaşma alanıyla ilgili doğrudan proje ve faaliyetleri yürütebileceği gibi yürütülen proje ve faaliyetlere destek de sunabileceklerdir.

Kapadokya Teknopark ve Teknoloji Transfer Ofisi, akademisyenlerimiz ve sanayi kuruluşlarının aynı çatı altında Ar-Ge ve yenilik temelli çalışmalarını sürdürmelerine, aralarında bilgi ve teknoloji transferini gerçekleştirmelerine ve katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesine olanak tanıyan bir ekosisteme sahiptir. 2021 yılı Kapadokya Teknopark'ta 41 firma tarafından 69 Ar-Ge projesi yürütülmüş olup; patent, faydalı model, marka tescil sınıfında 21 adet fikri mülkiyet hakkı başvurusu ve tescili gerçekleştirilmiştir. Kapadokya Teknopark tarafından kurulan CAPPIN²C isimli kuluçka merkezi teknoloji tabanlı iş fikrine sahip girişimcilere ücretsiz olarak eğitim, mentorluk, koçluk, yatırım ağlarına erişim, fon kaynaklarına erişim, ortak ofis hizmetleri sunmaktadır. Diğer bir ifadeyle Kapadokya Teknopark ve Teknoloji Transfer Ofisi ihtisaslaşma alanı temelinde bölgesel kalkınmayı destekleyici Ar-Ge projelerinin yürütülmesi, fikri mülkiyet hakkı başvurusu ve tescilinin gerçekleştirilmesi ve girişimlere eğitim ve danışmanlık hizmetinin sunulması noktasında öncü rol oynayabilecek kapasiteye sahiptir.

Üniversitemizin sahip olduğu potansiyelin yanı sıra elbette geliştirmesi gereken alanları da bulunmaktadır. Bunlar:

- Birimler arasında disiplinlerarası çalışma eksikliği,
- Proje geliştirme ve yönetme konusundaki eksiklikler,
- Uzmanlık alanlarında akademisyen eksikliği,
- Ar-Ge ve yenilikçilik altyapı ve insan kaynağı yetersizliği,
- Nitelikli ve etkin yayın üretimde eksiklikler,
- Bölgesel aktörlerle beklenen iş birliği konusunda eksiklikler,
- Uluslararasılaşmaya yönelik faaliyetlerin eksikliğidir.

Bu çerçevede, ihtisaslaşma kapsamında yürütülecek faaliyetler ve projeler sayesinde üniversite yukarıda sözü edilen alanlardaki eksiklikleri gidererek sahip olduğu potansiyeli geliştirecektir.

Dolayısıyla NEVÜ'nün doğal ve kültürel miras turizmi alanında kendini yenileyerek girişimci üniversiteye dönüşmesi kritik öneme sahip bir ihtiyaçtır.

5.2 NEVÜ'nün İhtisaslaşma Çerçevesinde Üstlenebileceği Roller

Doğal ve kültürel miras turizmi alanında çok sayıda farklı aktör bulunduğu için NEVÜ elbette bu aktörlerle iş birliği içinde kararlar alacaktır. Her aktörün farklı amaç, fonksiyon ve beğenilerinin arkasında onları harekete geçiren farklı motivasyonlar bulunmaktadır. Bu nedenle yüksek entelektüel kapasiteyle bilgi üreten Üniversitemiz, elbette bu aktörleri birey, firma, kamu kesimi, grup ve toplum olarak anlamak ve algılamak durumundadır. Bölgesel kalkınmada itici bir güç olarak konumlanma NEVÜ'nün ihtisaslaşma kurgusunun temel hedeflerinden biridir. Üniversitemiz elbette bu hedefe, bölgesel aktörlerin motivasyonlarını göz önünde bulundurarak, onlarla iş birliği kurarak ve sahip olduğu bilgiyi bu bağlamda kullanarak ulaşacaktır.

Bölge, doğal ve kültürel miras turizminin dinamiklerinde, sanatçılar, zanaatkarlar, turizm işletmeleri, turizm meslek örgütleri, sivil toplum örgütleri, turizm master planını yapan KOP idaresi, bölge turizminin öncelikleriyle ilgili planları olan Ahiler Kalkınma Ajansı, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, kültür varlıkları korunması konusunda çalışan Kapadokya Alan Başkanlığı, yerel yönetimler ve Valilik gibi farklı yönlerde rol sahibi kişi, kurum ve kuruluşlar bulunur. Bunların içerisinde NEVÜ olarak biz neredeyiz? Yeteneklerimiz neler? Bahsi geçen kişi, kurum ve kuruluşlar ile nasıl iş birliği yaparız? Üniversite olarak ne gibi roller üstlenmeliyiz? Ne tip becerilere ihtiyacımız var? gibi sorular yanıtlanarak İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası'nın çerçevesi oluşturulmuştur.

NEVÜ'nün, bölgenin kültürel, sosyal, ekonomik gelişmesiyle uyumlu ihtisaslaşma hedefi düşünüldüğünde, turizmden beslenen bölgenin kendini doğal ve kültürel miras bağlamında Türkiye ve dünyada nasıl konumlandığı, bu mirası algılama ve kullanma biçiminin nasıl olduğu, doğal ve kültürel miras turizmi için bir gelişme senaryosunun olup olmadığı

sorularının tüm parametreler dikkate alınarak yanıtlanmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Ancak bu sorulara aslında bugüne kadar etkili ve sistematik yanıtlar verilememiş olması NEVÜ'nün rolünü belirlemesini de zorlaştırmaktadır. Kapadokya'da turizm ciddi bir potansiyel unsuru olmasına rağmen gerçek anlamda işin özüne inebilen ve sözü edilen bu soruları cevaplamaya yönelik az sayıda akademik ve bilimsel çalışma bulunmaktadır.

Dahası, ihtisaslaşma alanında dünyada eğilimler neler? Ekonomik, sosyal, kültürel ve çevreye ilişkin sorunlar neler? Değer zincirinde aksaklık var mı? Daha katma değerli değer zincirleri nasıl oluşturulabilir? Turizmdeki sarsıntılar, eksiklikler neler? Doğal ve kültürel miras nasıl daha iyi korunur? Destinasyonun marka değeri ve imajı nasıl geliştirilir? gibi bir dizi sorunun yanıtlanmasına yönelik kapsamlı araştırmalara da ihtiyaç olduğu bir gerçektir.

Gelişmiş ve rekabetçi destinasyonlar turizme yönelik trendleri sürekli takip etmektedirler. Dünyada bu alanda değişen eğilimlere yönelik çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Genel olarak Türkiye'de özelde ise Kapadokya Bölgesi'ne yönelik bu konu geliştirilmesine ihtiyaç duyulan diğer bir alan olarak dikkat çeker. Kuşkusuz bu araştırmaların kısıtlı olmasında araştırma bütçelerinin ve/veya kurumsal desteğin az olması etkilidir.

Türkiye genelinde olduğu gibi Kapadokya'da da turizmde görece olarak çok hızlı aksiyon alınmaktadır. Özellikle özel sektörün esnekliğinin ve uyum kapasitesinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Bununla birlikte, akademik olarak dünyadaki eğilimleri okuma, raporlama, rakip destinasyonların gelişmelerini araştırma, bunlara yönelik politika belirleme ve çıktıları karar vericilerle, kamuyla, özel sektörlerle, sivil toplum kuruluşlarıyla paylaşma, bu bağlamda öneriler sunma ve akademik perspektiften yorumlama konusunda Üniversitenin öncülüğüne ihtiyaç vardır.

Bugünün dünyası artık insan duygularının ve deneyimlerinin daha fazla ön plana çıktığı bir eğilim göstermektedir. Buna bağlı olarak turisti daha fazla cezbetme konusu, son yıllarda turizm yaklaşımlarında önemli çalışma alanlarından biri haline gelmiştir. Turistin ziyaretini planlama anından itibaren ilişkisel bir süreç başlar. Turistin bir arama motoruna Kapadokya yazıp araştırmaya başlamasından, oradaki görsele tıklayıp fotoğrafları incelemesi, otel rezervasyonu veya araç kiralama için karşısındaki bilgisayar aracılığıyla bölgedeki acente ile iletişime geçmesi ve bölgeden ayrıldıktan sonra fotoğraflarına bakıp bunu arkadaşlarıyla ya da dijital platformlardaki takipçileriyle paylaştığı ana kadar yaşadığı bu ilişkisel süreç, ziyaretçilerin belirli bir zaman aralığında özellikle tüketim alışkanlıklarının belirlenmesine yönelik yapılacak araştırmalar bölge turizminin gelişimi için son derece önemlidir.

Elbette iklim değişimleri, yağmurlar, seller, yüksek ısı farklılıkları gibi doğal etmenlerin yarattığı uzun soluklu ve sonuçları bin yıllara yayılan bozulmalar Kapadokya'nın doğal ve kültürel mirasını etkilemektedir. Ancak, bölgede gittikçe popülerleşen outdoor aktiviteleri Kapadokya'nın doğal peyzajını çok daha ciddi oranda olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bozulmalara ilişkin

Kapadokya Doğal ve Kültürel Mirasında NEVÜ'nn Rolü

kapsamlı araştırmaların azlığı da doğal mirasa; örneğin yirmi yıl sonra ne olacak? ATV, sıcak hava balonu gibi etkinlikler nasıl efektif biçimde yönetilebilir? sorularının cevapsız kalmasına yol açmaktadır. Bu sorulara cevap verecek, etkili ve uygulanabilir çözüm nerileri sunan araştırmaların yapılması kuşkusuz sürdürülebilir destinasyon yönetimi olduğu kadar bölge turizminin beslendiği doğal mirasın da korunması için son derece önemlidir. Artık dijital teknolojilerle birkaç yıl veriler alınarak yirmi, otuz yıl sonrasında oluşumların ne hale geleceğine ilişkin yüksek ihtimalli tahminler yapabilmektedir. Dahası bu aktivitelerin doğru ve kontrol edilebilir bir biçime dönüşmesi için alternatif yaklaşımlar destinasyonun sürdürülebilirliğini sağlayacaktır. Bu kapsamda niversitenin bu araştırmalar konusunda da rol alabileceği açıktır.

Bölgedeki turizm çeşitlerinden gelir elde eden ve geçiminin önemli bir kısmını bu sektörden sağlayan yerel halkın duygu ve düşünceleri de turizmin etkili hale dönüştürülmesinde son derece önemli bir husustur. Yerel halkın turizm bilincinin geliştirilmesi konusu da niversitenin aksiyon alabileceği alanlardandır.

Gerek Türkiye'de gerekse Kapadokya'da yine güncel tecrübelerden desteklemek gerekirse içerisinde turizmde dijitalleşmenin olduğu bir projede ya da bir destinasyonun dijitalleşmesi konusunda teoriler ile pratiği birleştiren uzmanların sayısı son derece azdır. Bu konuda genel olarak teorik uzmanlık, nispeten iyi olmasına rağmen pratikte aynı niteliğin bulunma ihtimali düşmektedir. Disiplinler arası bir Şekilde hem teorik hem de pratik tecrübenin bir arada olacağı insan kaynağına ihtiyaç her zamankinden fazla gzlmektedir. Bu kapsamda niversite lisansüstü ve sertifika programlarıyla çoğul yetenekli insan kaynağı yetişmesinde aktif rol alacaktır.

Gelişmiş ülkelerde müfredat odaklı bir eğitimden deneyim, beceri, uygulama odaklı bir eğitime doğru yönelim görülür. Sadece rgn eğitim anlamında değil ekosistem aktörlerinin hayat boyu öğrenme ihtiyaçlarının karşılanmasında da niversitenin rol alabileceğini değerlendirmek gerekir.

NEVÜ yaklaşık 21 binin üzerinde öğrencisiyle, bölgede en uzun süreli ziyaretçi ağırlayan kurumdur. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin Kapadokya algısı nedir? Bu algıda mezun olduklarında nasıl bir değişim oluyor? Üniversite bu anlamda öğrencilere neler katabiliyor? gibi sorular önem kazanmaktadır. Daha uzun vadeli sürdürülebilir bir turizm için önemli sayıda üniversitelinin farkındalığının artırılmasının Kapadokya Bölgesi'ne pozitif dönüşleri olacağı açıktır. Bu anlamda sadece turizm, arkeoloji, sanat tarihi, halk bilimi gibi doğrudan konuyla ilişkili bölümlerde eğitim alan öğrencilere değil diğer bölümlerdeki öğrencilere de bölge ile ilgili bilgi ve farkındalık arttıracak ortak seçmeli dersler ve kültürel miras öğelerinin bulunduğu alanlara yapılacak eğitim gezilerinin düzenlenmesi gibi eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi konusunda da üniversitenin önemli bir görevi bulunmaktadır.

Dünya ve ülkemiz için önemli bir kültür değeri olan Hacı Bektaş Veli'nin yaşamı ve düşüncelerinin tanıtılması konusunda da NEVÜ önemli bir rol üstlenecektir. Kültürel mirasın geliştirilmesi, turizm talebinin artırılması ve topluma yönelik sağlıklı bireyler yetiştirilme hususlarında bölgesel anlamda büyük bir boşluk doldurulacaktır. Bu çerçevede üniversitemiz bünyesindeki Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü faaliyetlerini geliştirerek; yeni bilimsel araştırmalar, bunların yayımı çerçevesinde düzenlenecek ulusal ve uluslararası etkinlikler ile bu alanda yetkin uzmanların yetiştirilmesi hususlarında faaliyetler yürütecektir.

Dijital teknolojilerdeki değişimler kurumları ve bireyleri birçok açıdan etkilemektedir. Turizmin dijitalleşmesiyle birlikte ziyaretçilerin beğeni ve deneyimleme süreçleri de değişime uğramaktadır. Kültürel miras öğelerinin (mimari, arkeolojik materyal, önceki çağların insanının günlük rutinleri, törenler yaşam biçimleri vb.) günümüz insanı tarafından algılanması, uzun okuma ve öğrenme deneyimleriyle mümkündür. Oysaki çağın doğası, bir yandan dijital teknolojinin hızlıca gelişmesiyle evrilirken bir yandan da uzun süreçlere dayalı okuma rutinlerinin azalmasına yol açmıştır. Bu bağlamda yeni teknolojilerin sunduğu gerçeklik sayesinde hayata geçirilecek projeler ile kültürel miras öğelerinin algısı artırılırken aynı zamanda hem ilgi çekici bir deneyim yaratılmış olacak hem de daha hızlı ve verimli bir öğrenme süreci oluşturulabilecektir. Kuşkusuz, sanal gerçeklik uygulamaları Kapadokya Bölgesi'nin en önemli kültür katmanlarına ait fiziksel mekanlar ve dönemlerin, etki çevreleri (turizm, eğitim) tarafından doğru ve anlaşılır biçimde öğrenilmesinde oldukça dikkate değer bir fark yaratacaktır. Sanal gerçeklik gözlükleri ile bugünün insanının zihninde Kapadokya'nın kültür mirası gerçeğe dönüştürülebilir. Sanal gerçeklik gözlükleri, bir mekanın sunumunu ilgi çekici ve algılanabilir hale dönüştürerek öncelikle bölgede yoğun olarak ziyaretçilerin ilgi odağı kiliseler gibi kaya mekanlarının kendi çağlarındaki kullanımını gözler önüne sererek yaratıcı, dikkat çekici ve yeni bir deneyimle öğrenmeyi sağlar.

Dijital teknolojilerin bu denli hızlı gelişmesi müze kavramının da biçim değiştirmesine neden olmuştur. Dünyada ve Türkiye'de teknolojinin mzeyle ve eserin sunumuyla harmanlandığı dikkat çekici uygulamalar yer alır. Atina Akropolis Müzesi'ndeki yüksek çözünürlüklü dijital ekranlar, sesli rehberler ve bilgi kioskları ya da Paris Louvre Müzesi'ndeki Leonardo da Vinci'nin nl Mona Lisa tablosunun sanal gerçeğlik uygulamasıyla canlandırılması gibi örnekler geleneksel ve köklü müzelerin de zamana ayak uydurduğunun kanıtıdır. lkemizde de benzer sunum tekniklerinin kullanıldığı birkaç başarılı müze rneği dikkat çeker. Pera Müzesi'ndeki Osman Hamdi Bey'in Kaplumbağa Terbiyecisi tablosu sanal gerçeğlik uygulamasıyla sunularak izleyicisine interaktif bir izleme deneyimi yaşatır. Bunun yanı sıra Hatay Arkeoloji Müzesi, İstanbul Halı Müzesi, Topkapı Sarayı Müzesi, İstanbul Deniz Müzesi gibi müzeler ise arttırılmış gerçeğlik teknolojisini çağdaş müzecilik anlayışı ile birleştirerek ziyaretçilerine farklı deneyimler sunmayı vaad ederler. Kapadokya müzelerinde dijital uygulamaların olmayışı önemli bir eksikliklerdir. Oysaki bölgenin arkeolojik ve kültürel geçmişine ışık tutan pek çok kayda değer eser müzelerde yer alır. Bu eserlerin yeni dijital teknolojilerle zenginleştirilmiş sunumları kültürel miras turizminde çok önemli bir itki gücü yaratacaktır. Üniversitemiz teknolojik alt yapısı ve ilgili kadrosuyla bu bağlamdaki projelerin geliştirilmesinde nc bir rol alabilir.

NEVÜ, bünyesinde yer alan Kapadokya Teknopark ile bu teknolojileri sadece kullandıran değil aynı zamanda geliştiren bir ekosistem yaratmak amacındadır. Bölgedeki girişimcilerin, turizm teknolojileri alanında yenilikçi iş fikirleri geliştirmeleri teşvik edilerek, başta bölgenin olmak üzere tüm turizm sektörünün teknolojiyi daha yoğun kullanmaları sağlanabilecektir. Bunu gerçeğleştirmek için tematik bir kulua programının uygulanması yararlı olacaktır.

Bunun yanı sıra bölgede turizm alanında böyle bir programın ilk kez gerçeğleştirilecek olması da niversitemiz adına bilimsel bir kazanımdır. Bu uygulama aynı zamanda özelde Arkeoloji, Sanat Tarihi ve Turizm Rehberliği bölümü ğrencilerinin eğitiminde, genelde ise tüm öğrencilerimizin öğrenim süreçlerinde etkili bir öğrenme yaratacaktır. Sanal gerçeğlik gözlükleriyle geçmişe açılan kapı ile bölge turizmi ziyaretçiye yenilikçi bir deneyim sunarken, öte yandan öğrencilerimizin mekân, işlev, materyal kullanımı algısını kolaylaştırma bağlamında da eğitimde önemli bir destek sağlayacaktır. Bu çerçeve de niversite turizm teknolojilerine yönelik araştırma altyapısı ve bunların uygulaması alanlarında önemli roller alabilir.

Dünyadaki önemli kültürel turizm bölgelerinin teknolojik uygulamalardan yoğun bir Şekilde yararlandığı görülmektedir. Kapadokya Bölgesi'nde ise doğal ve kültürel mirasın ve turizm sektörü bileşenlerinin teknolojiye ve yaşanan dijital dönüşüme entegrasyonu noktasında sorunlar yaşanmaktadır. Doğal ve kültürel miras özelinde ve bölgedeki turizm sektörüne ait sorunların çözümü için yenilikçi, teknolojiyi kullanan ve sürekli Ar-Ge ile yenilenen hizmetler sunmak gerekmektedir. Bu konuda da niversitenin roller alacağı düşünülmektedir.

Somut olmayan kültür mirasın bir parçası olan ve bölge turizminde olumlu etki yaratacak Kapadokya'ya özgü kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel üretim ve tüketim faaliyetlerinin yenilikçi bir yorumla çağımıza uygun hale getirilmesi de önemlidir. Bu konuda uzmanlığı bulunan üniversitenin bu alandaki bölgesel kalkınma projelerini geliştirilebileceği açıktır.

Kapadokya'daki turizm işletmeleri daha çok aile işletmesi olarak faaliyet gösteren kurumsallaşma düzeyleri düşük yapılardır. Ayrıca bu işletmelerin teknolojiyi kullanma oranları da yok denecek kadar azdır. İşletmelerin girişimcilik, yenilik ve dijitalleşmesine yönelik eğitim, danışmanlık ihtiyaçlarının belirlenmesi ve onlara gerekli destekleri verme konusunda da üniversitenin rol alabileceği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak kuruluşunun üzerinden 15 yıl geçmiş, görece genç bir üniversite olan NEVÜ'nün yukarıda sayılan alanların hepsinde uzmanlaşması ve eş zamanlı çoğul faaliyet ve projeleri yürütmesi ihtisaslaşma yolculuğunda zaman içinde mümkün hale gelecektir. Elbette üniversitenin mevcut ekonomik, sosyal, kültürel, beşeri ve teknolojik sermayesi ile çok hızlı hayata geçirilecek ve uygulamaya başlanacak bazı alanlar vardır. Diğer taraftan ihtisaslaşma konusundaki bazı ihtiyaçlar için üniversitenin kendisini adapte etmesi, yeni beceri ve yetkinlikler kazanması gerekmektedir. Belirli bir kapasite geliştirme süreci ile yani bizzat üniversitenin kendi içinde yapacağı kendini yenileme, dönüştürme ve kendi yeteneklerini geliştirme alanlarının tespit edilmesi gerekir. Eksikliklerin bulunduğu alanlarda gerek bölgedeki ve gerekse ulusal çapta diğer üniversitelerle ortak programlar başlatılması, akademisyen değişim programlarının hayata geçirilmesi, ortak projeler yapılması gibi hususların dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kapadokya gibi bir destinasyonda üniversitenin bu alanda ihtisası olması ve yakın gelecekte hem yurt içinde hem yurt dışında bir marka olarak temel başvuru noktası olması, Kapadokya özelinde ve Türkiye genelinde önemli bir kazanım olacaktır.

İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası'nın temel mantığı uzun vadede NEVÜ'nün Doğal ve Kültürel Miras Turizmi alanında uluslararası nitelikte girişimci bir üniversiteye dönüşmesine dayanmaktadır.

NEVÜ'nün bölge üniversitelerinden birisi olarak yukarıdaki ekosisteme destek olacağı alanların hepsine birden müdahale etmesi ancak uzun vadede gerçekleştirilebilir olarak görülmektedir. Bu çerçevede politika tasarımı yapılırken bölge ihtiyaçları, gelecekteki dönüşümler bir arada değerlendirilerek NEVÜ'de mevcut ve gelecekte inşa edilmesi gereken yetenek seti ve kapasite oluşturulmaya çalışılmıştır.

ÇEŞİTLİLİK İÇİNDE BİRLİK:
DOĞAL ve KÜLTÜREL MİRASINI
KORU, YAŞAT, AKTAR!

6

Politika Tasarımı

NEVÜ'nün stratejik yaklaşımı oluşturulurken dünyadaki turizm alanındaki gelişme eğilimleri, ulusal, bölgesel ve sektörel strateji dokümanlarındaki hedefler, bölgesel ihtiyaçlar ve üniversitenin mevcut ve gelecekte edinmesi gereken yetkinlikleri değerlendirilmiştir.

Bu çerçevede misyon, vizyon, amaç, strateji ve hedefler belirlenmiştir.

Misyon

Üniversitemiz misyonu eğitim, araştırma, yenilik ve bölgesel kalkınma kapasitesini artırarak, Kapadokya doğal ve kültürel mirasının sürdürülebilirliğine ve destinasyonunun gelişimine katkı sağlamaktır.

Vizyon

Üniversitemizin vizyonu dünyada doğal ve kültürel miras turizmi alanında söz sahibi olmasını sağlamak ve Kapadokya'nın miras turizmi alanında lider destinasyon olarak öne çıkmasına destek olmaktır.

Temel Amaç

Üniversitenin yetkinliğini artırarak, doğal ve kültürel mirasının korunması, geliştirilmesi, gelecek kuşaklara aktarılması, miras turizminde; ulusal ve uluslararası pazarlardan daha yüksek pay alınması, girişimciliğin geliştirilmesi, bölgesel aktörlerin yenilik ve iş birliği kapasitesi ile çalışanların niteliğinin artırılması hususlarına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Temel Hedefler

- 1.Doğal ve kültürel mirasın sürdürülebilirliğine katkı sağlanacaktır.
- 2.Kapadokya'nın doğal ve kültürel miras turizminde öncü destinasyon konumuna gelmesine katkı sağlanacaktır.
- 3.Üniversite ihtisaslaşma alanında araştırmalar yapan, teknoloji üreten, özellikle bu alanda girişimciliği teşvik eden, yenilikçi bir merkez haline gelecektir.
- 4.Eğitim faaliyetleri, ihtisaslaşma alanında uzmanlığı sağlayacak biçimde istihdam sağlayan tarafların beklentileri de dikkate alınarak geliştirilecektir.
- 5.Bölge sakinlerinin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkı sağlanacaktır.

Zaman	Eğitim (İnsan Kaynakları)	Araştırma ve Yenilik	Bölgesel Kalkınma	Doğal ve Kültürel Miras	Destinasyon Gelişimi
Çok Kısa Vade (6 Ay-1 Yıl)	İhtisaslaşma alanına yönelik üniversite ve akademisyenlerin ihtiyaçlarının belirlenmesi.	Üniversitenin araştırma ve yenilik kapasitesinin belirlenmesi, iyileştirebilecek alanların ortaya çıkarılması.	Bölgesel aktörlerin ve yararlanıcıların girişimcilik, yenilikçilik ve iş birliği kapasitelerine yönelik ihtiyaçların belirlenmesi.	Doğal ve kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliğine yönelik ihtiyaç analizinin yapılması.	Destinasyona ilişkin mevcut durum analizlerinin yapılması.
Kısa Vade (2-3 Yıl)	Yeni bölüm ve anabilim dalı kurulması ve ihtiyaç duyulan alanlara akademisyen ve profesyoneller istihdam edilmesi.	Turizm ve ilişkili sektörlerin kullandıkları ya da potansiyel olarak kullanabilecekleri teknolojilere yönelik araştırma, geliştirme ve deneyimleme altyapısının kurulması ve bu teknolojileri kullanabilecek, geliştirebilecek insan kaynağının yetiştirilmesi.	Bölgedeki aktörlerin verimlilik, girişimcilik, yenilikçilik ve iş birliği yapma kapasitelerinin geliştirilmesi. Üniversite ortaklığı ile projeler ortaya konulması.	Kapadokya doğal ve kültürel mirasına ilişkin kazı, bilimsel bilgi toplama, üretme, yayma faaliyetleri ile araştırmaların yapılması.	Bölgeye uyumlu alternatif turizm çeşitlerinin belirlenmesi ve geliştirilmesine katkı sağlanması.
Orta Vade (4-5 Yıl)	Doğal ve kültürel miras turizmüne yönelik üniversitenin eğitim faaliyetlerinin dönüşümünün tamamlanması.	Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve teknoloji tabanlı girişimcilik faaliyetlerinin desteklenmesi.	Bölgesel aktörlerle iş birliklerinin sayı ve kalitesinin geliştirilmesi ve birlikte yapılan çok ortaklı proje sayısının artırılması.	Doğal ve kültürel miras unsurlarının turizme kazandırılması ve korunmasına katkı sağlanması.	Alternatif doğal ve kültürel miras alanlarının oluşturulmasına katkı sağlanması.
Uzun Vade (6-10 Yıl)	İhtisaslaşma alanında bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde nitelikli insan kaynağının sağlanması. Benzer alanda ihtisaslaşacak üniversitelere model olacak müfredatın yaygınlaştırılması.	Teknoloji ile turizme yön verecek uluslararası bir yenilik kapasitesinin oluşturulması. Turizm teknolojileri alanında uzmanlaşmış bir kuluçka programı geliştirilmesi ve modelin yaygınlaştırılması.	İhtisaslaşma alanında bölgesel kalkınmaya etkin destek verilmesi.	Doğal ve kültürel mirasın sürdürülebilirliğine katkı sağlanması.	Kapadokya'nın dünyadaki öncü destinasyonlardan biri olmasına katkı sağlanması.

Tablo 2: Stratejik Çerçeve ve Konumlanma

Bu kapsamda ihtisaslaşma alanında bir taraftan üniversitenin kapasitesi geliştirilirken diğer taraftan bölgesel kalkınma ve destinasyon gelişimine katkı sağlanacaktır. Bu çerçevede kısa vadede daha çok üniversitenin uzmanlaşmasına öncelik verilecekken orta ve uzun vadede bölgenin gelişimine daha fazla katkı sağlanması planlanmaktadır.

Tablo 2’de ihtisaslaşmada izlenecek temel stratejik çerçeve ve üniversitenin konumlandırılması zaman dilimleri bağlamında ortaya konulmuştur.

6.1 Doğal ve Kültürel Miras Programı

Doğal ve Kültürel Miras Programı, Kapadokya Bölgesi’nin doğal ve kültürel mirasının korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için yenilikçi yaklaşımlar geliştirilmesine, bu konuda çoğul yetenekli insan kaynağının oluşturulmasını sağlamaya ve Kapadokya mirasına ilişkin farkındalığı artırmaya yönelik faaliyetleri içermektedir.

Amaç

Bu programın amacı, Kapadokya doğal ve kültürel mirasının (somut ve somut olmayan) korunması ve aktarılmasına katkı sağlamak için bilimsel bilgi üretmek ve bunları proje, yayın ve çeşitli faaliyetlerle yaymaktır.

Strateji

Programın stratejisi, Kapadokya doğal ve kültürel mirasının korunması, geliştirilmesi ve aktarılması amaçlarını gerçekleştirmek için bu konuda bilimsel bilgi toplama, üretme, yayma, araştırmaları teşvik etme, alanda yenilikçi uzmanların yetişmesini sağlama, sistem aktörleri ve halkla bütünleşik proje ve faaliyetler gerçekleştirmektir.

Bölgenin doğal ve kültürel mirasıyla ilgili bilimsel bilgiyi üretme konusunda üniversitenin araştırmacı kadrosunun sürdürdükleri araştırmalar bir yandan program bağlamında geliştirilirken diğer yandan yeni araştırmalar teşvik edilerek bilimsel çalışmalar desteklenecektir. Bu konuda basılı bilimsel yayınlar ve sempozyum, kongre, çalıştay, panel gibi bilimsel toplantılar sayesinde mirasın ulusal ve uluslararası platformlarda paylaşılması desteklenecektir.

Bu bağlamda bölge mirasını sahiplenme ve kimlik duygusunun yaratımı, bellek oluşturma, koruma ve gelecek nesillere aktarma edimlerinin kazanılması için yenilikçi sistem aktörleri ve halkla bütünleşik proje ve faaliyetler gerçekleştirilecektir. Ayrıca, arkeolojik ve antropolojik kazılar, yüzey araştırmaları, sözlü tarih çalışmaları, bilimsel yayınlar, ulusal ve uluslararası sempozyum, çalıştay, kongre, eğitim etkinlikleri aracılığıyla bilginin paylaşımı süreci gerçekleştirilecek, bu konudaki faaliyetler teşvik edilerek NEVÜ’nün bölgesel, ulusal ve uluslararası konumu güçlendirilecektir.

Hedefler

1. KAPADOKYA (Kapadokya Doğal ve Kültürel Miras Araştırmaları) dergisi adında bir süreli yayın organı faaliyet gösterecektir.

Kapadokya doğal ve kültürel mirasına ilişkin yenilikçi araştırmaların yayınlanacağı multidisipliner ve bilimsel niteliği önceleyen bir dergi bilim dünyasına kazandırılacaktır. Bu çerçevede bir yılda bölgeye özgü doğal ve kültürel miras ve bağlı çalışmaları konu alan en az 10 makalenin bilim dünyasına sunulması hedeflenmektedir.

2. Mevcut kazı alanlarının turizme açılmasına katkı sağlanacaktır.

Üniversitenin Arkeolog, Sanat Tarihçisi ve Antropolog öğretim üyeleri tarafından yürütülen bölge genelindeki arkeolojik ve antropolojik kazı alanları bölge turizmine kazandırılacaktır. Bu kapsamda program sürecinde altyapı çalışmaları desteklenerek devam eden kazı alanlarından 2'si turizme kazandırılacaktır. Bölgede yeni kazı alanlarında çalışmaların başlaması için gerekli destek sağlanacaktır.

3. Kapadokya Doğal ve Kültürel Mirası'na ilişkin araştırma sonuçlarının akademik dünya, bölgesel paydaşlar ve öğrencilerle paylaşılması, mirasa ilişkin farkındalığın artırılması amacıyla konferanslar, seminerler, çalıştaylar ve festivaller düzenlenecektir.

Kapadokya doğal ve kültürel mirası araştırmalarına ilişkin bilimsel verileri akademik dünya, lisans ve lisansüstü program öğrencileri ve ilgili bölge paydaşlarıyla paylaşmak ve geliştirmek üzere eğitim dönemi içinde yıllık seminer ve çalıştaylar düzenlenecektir. Bunun yanı sıra Kapadokya doğal ve kültürel mirası konusunda farkındalık oluşturmak, öğrencilerimizin yerel gelenek ve edimleri, bölge arkeolojisini, jeolojisini farklı yönleriyle görüp algılamalarını ve içselleştirmelerini sağlamak amacıyla her yıl geleneksel hale dönüştürülecek bir festival düzenlenecektir.

Bölgenin doğal ve kültürel mirasıyla ilgili hem NEVÜ bünyesinde hem de farklı üniversitelerde çalışmalarını sürdüren bilim insanlarının güncel araştırmaları, bölgeyle ilgili tematik çalışmaları, yeni keşif ve projeleri izlenerek kısa, orta ve uzun vadede bu çalışmaların literatüre kazandırılması planlanmaktadır.

Somut olmayan kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılması ve miras turizminde etkin bir şekilde kullanılabilmesi için somut olmayan kültürel mirasın durumunun tespiti ile kültürel mirasın yaratım ve aktarım süreci ortaya çıkarılacaktır.

4. Dünyaya ve ülkemize Hacı Bektaş Veli'nin tanıtılmasıyla, kültürel mirasın geliştirilmesine ve turizm faaliyetlerinin dolayısıyla gelirlerinin artırılmasına katkı sağlanacaktır.

Hacı Bektaş Veli'nin eserlerinden ve menkıbevi hayatından yola çıkarak öğretilerinin anlaşılmasını sağlamak ve evrensel ilkelerini uluslararası ölçekte tanıtarak dünya barışına katkı sunulmasına çalışılacaktır.

Hacı Bektaş Veli Dergahı'nın tanıtılmasını sağlayarak birçok kişi tarafından ziyaret edilen bir çekim merkezi haline dönüştürülmesi için çalışmalar yürütülecektir. Ziyaretçilere bilimsel bir metod ile Hacı Bektaş Veli'nin fikirleri ve şahsiyeti doğru bir şekilde aktarılacaktır. Uluslararası ekseninde etkinlikler düzenlenerek söz konusu dergâhın ziyaretçi sayısının artmasına katkıda bulunulacak ve böylelikle onun evrensel şahsiyetinin dünya çapında tanınırlığı artırılacaktır.

Tarih, sosyoloji, sosyal psikoloji, sosyal antropoloji, etnoloji, etnografya, sanat tarihi, folklor gibi alanlarda, araştırma konularında uzmanlaşmış bilim insanlarının, multidisipliner araştırma projeleri üretmesi teşvik edilecek ve bunların yayımı için panel, konferans ve sempozyumlar düzenlenecek, bunun yanı sıra lisansüstü düzeyde uzmanlar yetiştirilecektir.

5. Bölgedeki arkeolojik alanlar, anıtlar ve müzelerde yeni nesil teknolojilerin kullanıldığı sunum deneyimlerinin oluşturulması için araştırmalar yapılacaktır.

Bölgedeki arkeolojik alanlar, anıt yapılar (kaya oyma yapılar, kiliseler, medreseler, hanlar vb.) ve müzelerde yeni nesil teknolojilerle zenginleştirilmiş sunum yöntemleri kullanılmasına destek sağlanacaktır. Bu bağlamda benzersiz kişisel deneyimlere imkan sağlayan, izleyicisiyle etkileşimli bir sunum anlayışının olduğu özellikle de genç kuşakları bölgenin kültür mirasına ilgi duymaya heveslendiren sunum yöntemlerinin oluşturulması sağlanacaktır. Bölgenin karakterini yansıtan eser, anıt ve alanlarda uygulanacak yeni nesil teknolojik yöntemler için içerikler oluşturulması konusunda araştırmalar yapılacaktır. Böylece bir yandan bölge turizmine katkı sağlanacak diğer yandan üniversitemizin öğrencilerinin öğrenme deneyimlerine de yeni bir yaklaşım getirilmiş olacaktır. Geliştirilen yöntem ve modeller bölgedeki girişimciler tarafından yaygın olarak kullanılacak şekilde planlanacaktır.

6. Kapadokya Mirası adlı bir kent dergisinin yayın hayatına başlaması sağlanacaktır.

Kapadokya'nın merkezindeki Nevşehir'in kent belleğini oluşturan doğal ve kültürel mirasını, kolektif hafızasındaki gelenek, görenek ve edimleri, uzak ve yakın geçmişinin somut mirasını, sanatını, turizmini, sosyolojisini konu alan entelektüel ve güncel yazıları paylaşmayı amaçlayan bir derginin yayın hayatına başlaması hedeflenmektedir. Yılda iki kez elektronik ve basılı olarak yayınlanacak dergi sayesinde kentin kültürel belleğine dair çeşitli makaleler, söyleşiler, etkinlikler yazına dönüşecektir.

6.2 Destinasyon Gelişim Programı

Bu program Kapadokya destinasyonunun ulusal ve uluslararası turizm pazarından daha yüksek pay alması için çalışmalar yürüterek, Kapadokya'yı doğal ve kültürel miras turizmi alanında dünyadaki öncü destinasyonlardan biri konumuna getirmeye yönelik faaliyetleri içermektedir.

Amaç

Bu programın amacı, Kapadokya Bölgesi'nin turizmde sahip olduğu potansiyelinin ve dünyada bilinirliğinin artırılması, bölgeye daha nitelikli turistlerin çekilmesi, bölgedeki turizm sektörünün ekonomik hacminin geliştirilmesi, turistlerin bölgeden memnuniyetle ayrılması, turistlerin bölgede daha uzun zaman geçirmelerinin sağlanması süreçlerine katkı sağlamaktır.

Bu kapsamda bölgedeki aktörlerle iş birliği yapılarak bilimsel araştırma faaliyetlerinin yürütülmesi, alternatif turistik ürünlerin tespit edilmesi, alt sektörlere ilişkin yapısal problemlerin ve iyileştirilebilecek alanların belirlenmesi, ihtiyaç analizlerine bağlı olarak eğitim modüllerin hazırlanması, sağlıklı istatistiki veri toplanmasına yönelik altyapı çalışmalarının yapılması, akıllı destinasyon uygulamalarının yaygınlaştırılması faaliyetlerine katkı sağlanacaktır.

Strateji

Destinasyon gelişimi programının stratejisi destinasyon gelişimi ile ilgili bilimsel araştırma ve projelerin yapılması, bilimsel etkinliklerin düzenlenmesi, eğitim içeriklerinin hazırlanmasıdır.

Hedefler

1. Yerel halkın turizm bilinci geliştirilecektir.

Yerel halkın turizm konusundaki bilgi, algı ve beklentilerini anlamaya yönelik bir araştırma tasarlanarak yıllık olarak ölçülecektir. Her yıl tekrarlanacak araştırmalarla bir endeks oluşturulacaktır. Bu endeksin sonucu analiz edilerek turizm bilincini geliştirmek için eğitim ve danışmanlık faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

2. Bölgedeki turist rehberlerinin nitelikleri artırılabilecektir.

Rehberlerin eğitimlerine yönelik bir eğitim modülü oluşturularak, Program sonuna kadar 200 rehber bölgenin kronolojisi, doğal ve kültürel miras özellikleri, turistlerle ilişkilerde etik gibi konularda eğitim ve danışmanlık verilecektir.

3. Destinasyonun gelişimini sağlayacak araştırmalar yapılacaktır.

Destinasyon imajı ve turist memnuniyetine yönelik araştırmalar yürütülecektir. Destinasyona yönelik rekabet analizi yapılacaktır. Bölgedeki turizm arz kaynaklarının ve turistik ürünlerin tespitine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Yaratıcı turizm faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasına katkı sağlanacaktır. Bölgedeki mekansal yoğunlaşmayı ortadan kaldırmak amacıyla yeni rotaların oluşturulması ve akıllı turizm uygulamalarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

4. Destinasyon yönetimi ve araştırma altyapısı güçlendirilecektir.

Turizm Araştırmaları Enstitüsü'ne bağlı yeni anabilim dalları (Destinasyon Yönetimi, Turizm Teknolojileri vb.) açılacaktır. Bölgedeki turizme ilişkin verilerin toplanması, işlenmesi ve analizine yönelik bir araştırma merkezi kurulacaktır.

5. Destinasyon Tanıtımı için yenilikçi yöntemler geliştirilecektir.

Bölgenin daha önce hiç ele alınmamış yönlerinin daha geniş bir kitleye yenilikçi teknolojiler ile tanıtımının yapılması için yenilikçi iletişim araçları geliştirilecektir. Geliştirilen bu araçlar bölgedeki girişimcilerin kullanımına sunulacak, bu girişimcilere konuyla ilgili eğitimler verilecektir.

6.3 Eğitim Programı

Bu program, üniversitenin ihtisaslaşma alanı kapsamında eğitim kapasitesinin artırılmasına, öğrencilerin, akademisyenlerin ve bölgesel yenilik aktörlerinin eğitim ve danışmanlık ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik faaliyetleri içerir.

Amaç

Bu programın amacı; üniversite öğrencilerine ihtisaslaşma kapsamında daha nitelikli eğitim verilmesi, gelişen koşullar ve eğilimler ile hayat boyu öğrenme bağlamında akademisyenlerin yetkinliklerinin geliştirilmesi, disiplinler arası çalışma kapasitelerinin artırılması ile bölgesel aktörlerin eğitim ihtiyacının karşılanmasıdır.

Strateji

Programın stratejisi, üniversitede ihtisaslaşma bağlamında bölgenin ihtiyaçlarına ve çağın gereklerine uygun bir eğitim sisteminin tesis edilmesidir. Bu çerçevede üniversitenin geleneksel olarak yürüttüğü eğitim programlarının kalitesinin artırılması, ihtiyaç duyulan yeni programların açılması ve yaygın eğitim faaliyetlerinin sürdürülmesi ile doğal ve kültürel miras turizminin gelişmesine katkı sağlanacaktır.

Hedefler

1. Kapadokya’da Tarihsel ve Kültürel Yaşam dersi açılacaktır.

Kapadokya doğal ve kültürel mirası hakkında farkındalık yaratma ve kültürel düzeyi artırma hedeflenmektedir. Bu çerçevede Üniversite bünyesinde 2022 – 2023 öğretim yılından itibaren, Kapadokya doğal ve kültürel mirasını konu alan Kapadokya’da Tarihsel ve Kültürel Yaşam adında disiplinler arası bir ders verilmeye başlanacaktır. Bu dersin anlatımları dijital ortama aktarılarak web sitesinden tüm halkımıza ve İngilizce altyazılı olarak dünya vatandaşlarına açılacaktır. Program sonuna kadar 5 bin öğrencinin dersi alması sağlanacaktır.

2. Destinasyon gelişimi ile doğal ve kültürel miras alanlarında bölgesel, ulusal ve uluslararası tanınırlığı sağlayacak uzmanlık kapasitesi oluşturulacaktır.

Üniversitedeki bölüm ve programlara ait eğitim müfredatları gözden geçirilerek Doğal ve Kültürel Miras Turizmi konusundaki uzmanlaşmaya yönelik ihtiyaç duyulan eğitimler modüller halinde hazırlanacaktır.

İhtisaslaşma alanındaki proje sayısını artırmak amacıyla üniversitemiz öğretim elemanlarına yönelik dijitalleşme, yenilik, girişimcilik, Ar-Ge konularında temel eğitimler verilmek üzere bir eğitim modülü oluşturulacaktır. Söz konusu eğitim tüm akademisyenlere ve lisansüstü öğrencilere verilecektir.

3. Üniversitemizin ihtisaslaşma alanıyla ilgili programların ulusal ve uluslararası öğrenciler tarafından tercih edilebilirliğinin artırılması sağlanacaktır.

Üniversitenin ihtisaslaşma konusuyla doğrudan ilgili bölüm ve programların eğitim müfredatlarını destekleyecek yardımcı eğitim çeşitlerinin modülleri hazırlanarak ülke çapında ve uluslararası bağlamda öğrencilerin söz konusu bölümleri tercih edilebilirliği artırılabilecektir.

4. Yurt içi ve yurt dışındaki üniversiteler ile ortak sertifika programları açılacaktır.

Turizm sektöründeki kaliteyi arttırmak ve genç iş gücüne alternatif çalışma alanları sunabilmek amacıyla sektörün ve bölgenin ihtiyaçlarına dönük sürekli eğitim merkezi üzerinden (mesleki) eğitim ve sertifika programları açılacaktır. Bu kapsamda öncelikle bir ihtiyaç analizi yapılacaktır.

5. Kültürel miras turizminde ihtisaslaşmak için üniversitenin akademik ve kurumsal kapasitesi geliştirilecektir.

Mevcut enstitü ve fakültelerin kurumsal kapasitesi geliştirilecek ve ihtiyaç duyulan alanlarda üniversitede yeni akademisyenler istihdam edilecektir.

Öncelikle mevcut Enstitü ve Fakülteler bünyesinde olmak üzere çeşitli anabilim dalları ve lisansüstü programlar açılacaktır. Önümüzdeki süreçte ise ihtiyaca binaen Kapadokya Doğal ve Kültürel Miras Araştırma Enstitüsü kurulacaktır.

Bu kapsamda Fen Edebiyat Fakültesi bünyesinde Sosyoloji (2), Arkeoloji (2) ve Türk Halk Bilimi (3) bölümleri ile Turizm Fakültesinde (3) olmak üzere Doğal ve Kültürel Miras Turizm İhtisaslaşmasını doğrudan destekleyecek 10 ABD açılacaktır.

Dijital Kültürel Miras, Doğal Miras, Kültürel Mirası Koruma, Bizans Kültürel Mirası, Kültürel Miras Sosyolojisi, Antropoloji ve Kültürel Miras Diplomasisi alanlarında lisansüstü programlar açılacaktır.

Bu bağlamda yüksek lisans ve doktora programlarında bir öğretim yılında 10, beş yıl içerisinde ise 50 çoğul yetenekli insan yetiştirilmesi ve konuya ilişkin 5 araştırma projesinin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir.

6.4 Araştırma ve Yenilik Programı

Bu program Kapadokya Bölgesi'nin doğal ve kültürel mirasının korunması, tanınırlığının artırılması, sürdürülebilir bir yapıya sahip olması, sektörün ve bölgenin teknolojiye entegrasyonunun sağlanması için Ar-Ge ve yenilik çalışmalarının yürütülmesini ve NEVÜ'de sektöre yönelik verilecek hizmetlerin geliştirilmesi amacıyla yenilik kapasitesinin, Teknopark, TTO, araştırma altyapısı gibi teknolojik altyapının ve insan kaynağının geliştirilmesini içermektedir.

Amaç

Bu program ile doğal ve kültürel miras turizminde üniversitemizin araştırma ve yenilik alt yapısının geliştirilmesi, teknoloji ile entegrasyonunun sağlanması, yenilikçiliğin yaygınlaştırılması, proje kültürünün oluşturulması, sektör ve kamu kurumlarıyla iş birliğinin geliştirilmesi ve bölgesel sorunların çözülmesi için yenilik bazlı çalışmaların başlatılması amaçlanmaktadır.

Strateji

Üniversitenin araştırma ve yenilik kapasitesi artırılarak doğal ve kültürel miras turizminin ihtiyaçlarına, destinasyonun örgütü ve aktörlerinin girişim, yenilik ve dijitalleşme kapasitesini geliştirmeye yönelik proje ve faaliyetler yürütülecektir.

Hedefler

1. Güçlü bir teknoloji ve Ar-Ge altyapısı oluşturulacaktır.

Turizm teknolojileri konusunda bir araştırma altyapısı kurulacaktır. Eğitim müfredatı dijital ortama aktarılacaktır.

Kapadokya Teknopark'a girişimci kabullerinde Turizm Teknolojileri alanında çalışıyor olmak öncelikli kabul kriteri olarak belirlenecektir.

Ek bir Teknoloji Geliştirme Bölge alanı ilan edilecek, bu alanda Turizm Teknolojileri alanında çalışan büyük ölçekli girişimciler kümelenilecektir.

2. İhtisaslaşma alanıyla ilgili, Ar-Ge ve yenilik temelli sektör-üniversite iş birliği geliştirilecektir.

Üniversite ve diğer ekosistem paydaşlarının teknolojik proje geliştirme ve uygulama kapasitesi arttırılacaktır. TÜBİTAK, Avrupa Birliği, Kalkınma Ajansları, KOSGEB ve diğer kurumlara nitelikli proje başvuruları yapılacaktır. Bölgenin tanıtımı için teknoloji ve yenilik temelli çalışmalar yürütülecektir.

Turizm alanında proje deneyimine sahip olan akademisyenlerden bir uzman havuzu oluşturulacak, üniversitede turizm alanında proje geliştirilmesi teşvik edilecek, proje önerisine sahip araştırmacılar, havuzdaki deneyimli araştırmacılarla eşleştirilecek ve bire bir rehberlik sağlanacaktır.

NEVÜ'nün BAP yönergesi güncellenecek, turizm alanında yapılacak sektörün paydaş olarak yer aldığı projeler önceliklendirilecektir.

3. Somut ve somut olmayan miras ile destinasyon gelişimine ilişkin izleme, değerlendirme ve yönlendirme çalışmaları yapabilecek bir merkez kurulacaktır.

Doğal ve kültürel mirasın izlenmesi, değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik tahminlerin yapılabilmesi için bir Gözlem Evi kurulacaktır. Turizm sektöründe yer alan tüm paydaşların işgücü verileri, mali veriler, yatırım verileri, büyüme verileri gibi demografik, sosyal, kültürel ve ekonomik verilerin toplandığı veri bankası oluşturulacaktır.

4. Turizm teknolojilerine yönelik fikri mülkiyet altyapısı geliştirilerek ticarileşebilir patent sayısı artırılabacaktır.

Üniversitede, turizm tabanlı fikri mülkiyet sayısının artırılması için politikalar belirlenecek, bu alanda ortaya konulan buluşlar öncelikli olarak tescil edilecektir. Teknoloji Transfer Ofisi (TTO) tarafından üniversitemizin patent ve teknoloji portföyüne ilave olarak Turizm Teknolojileri Patent Portföyü geliştirilecektir. Bu alandaki patentlerin lisanslanması için TTO tarafından özel çalışmalar yürütülecektir.

6.5 Bölgesel Kalkınma Programı

Bu program bölgenin sahip olduğu ekonomik, sosyal ve kültürel potansiyeli geliştirme, istihdamın niteliğini artırma, sektörlerin kapasitesini geliştirerek daha yenilikçi olmalarını sağlama, kurumlar arası eşgüdüm ve iş birliğini geliştirme, ulusal ve uluslararası iş birliği faaliyetlerine katkı sağlama yoluyla yenilik ve girişimciliğe ilişkin çalışmaları içermektedir.

Amaç

Programın amacı istihdam yaratılması, girişimciliğin geliştirilmesi, mevcut işgücünün bilgi birikimi ve deneyiminin artırılması ve bölgesel yenilik sistemi aktörlerinin kapasitelerinin geliştirilmesi, işletmelerin verimlilik ve dijitalleşme kapasitelerinin artırılması ile sosyal ve kültürel gelişimin yükseltilmesidir.

Bu çerçevede NEVÜ kültürel mirasa konu olan somut ve somut olmayan ürünlere yönelik araştırmaların ve sektöre ilişkin ihtiyaç analizlerinin yapılması, bunlara dayalı plan ve programların hazırlanması, girişimcilik, yenilik, markalaşma gibi alanlarda danışmanlık ve eğitim hizmetlerinin karşılanması konularının paydaşlarla iş birlikleri çerçevesinde yerine getirilmesi sağlanacaktır.

Strateji

Programın stratejisi üniversitenin bölgesel kalkınmadaki rol ve etkinliğini artırarak bölgesel kalkınma düzeyini yükseltmektir. Bu çerçevede bölgesel yenilik ekosistemindeki tüm paydaşlarla iş birliği içinde üniversitenin bilgi, deneyim ve tecrübe aktarımını sağlayacak şekilde doğal ve kültürel miras turizminin gelişimi için ihtiyaç duyulan ve öncelikli alanlardan başlamak üzere projeler ve faaliyetler yapılacaktır.

Hedefler

1. Bölgenin girişimcilik, yenilikçilik ve dijitalleşme kapasitesi geliştirilecektir.

Bölgedeki işletmelerin ihtiyaçları baz alınarak eğitim, danışmanlık ve mentörlüğü içeren dönüşüm programı hazırlanarak firmaların kapasitesi geliştirilecektir. Bu kapsamda yılda 20, plan dönemi sonuna kadar 100 firmanın söz konusu dönüşüm programından yararlanması sağlanacaktır.

Üniversitemiz kampüs alanında hizmet veren Kapadokya Teknopark tarafından yürütülen CAPPIN²C isimli teknoloji tabanlı girişimcilik programı ve Kuluçka Merkezi'nde turizm teknolojilerine yönelik bir alt program geliştirilecektir. Programın amacı bölgedeki teknoloji tabanlı girişimcilik faaliyetlerinin Turizm sektörünü güçlendirecek şekilde gelişimini desteklemektir. Girişimcilik programının girişimci kabul süreçlerinde girişimcilik yarışmaları düzenlenecektir. Bu yarışmada başarılı olan girişimci adayları kuluçka programına kabul edilecektir. Her yıl en az 10 girişimci konu kapsamında kuluçka programına dahil olacaktır.

2. Bölge aktörlerinin etkili ve verimli iş yapmalarına destek sağlanacaktır.

Bölge aktörlerinin eğitim ve danışmanlık ihtiyaçlarının belirleneceği bir araştırma projesi yapılacaktır. Destinasyondaki aktörlere, işletmelere ve bölge sakinlerine ihtiyaçlarına yönelik yaratıcılık ve problem çözme gücünü geliştirici eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesi sağlanacaktır.

3. Bölgesel yenilik sistemi aktörlerinin birbirleriyle iş birliği ve proje yürütme kapasiteleri geliştirilecektir.

Bölgenin ulusal ve uluslararası projelere başvuru sayısı, kabul oranı ve projelerden alınan destek miktarları artırılarak, 2 tane ulusal ve 1 tane de uluslararası projeye başvurulacaktır. Bölgede yer alan paydaşlara ilgili konularda proje hazırlamaya yönelik eğitimler verilecektir.

4. Doğal ve kültürel mirasa yönelik bölgenin geleneksel üretim ve tüketim unsurlarının yenilikçilikle geliştirilerek ticarileşmeleri sağlanacaktır.

Avanos'ta çömlekçiliğin geliştirilmesi için kooperatif kurulmasını da içeren yenilikçi ve yaratıcı (kreatif) ürünler geliştirme ve pazarlama ve satışa yönelik kalkınma projesi hayata geçirilecektir.

Osmanlı döneminden kalma Nar sınırındaki bezirhane yeniden canlandırılarak üretim ve istihdam sağlanması yanında, turizm için yeni bir destinasyon noktası oluşturulacaktır.

Kapadokya yerel mutfağının korunması ve kayıt altına alınması, geleneksel mutfağa ilişkin reçetelerin oluşturulması suretiyle gelecek nesillere aktarılması ve bölgedeki yiyecek-içecek işletmelerine eğitimler vererek istihdamın artırılması amacıyla Kapadokya Yaratıcı Gastronomi Atölyesi kurulacaktır. Bölgenin gastronomik unsurlarının envanterinin çıkarılması ile 3 yıl içerisinde en az 3 farklı ürün için coğrafi işaret alınacaktır.

5. Nevşehir'in UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağına katılımına destek sağlanacaktır.

Nevşehir, doğal ve kültürel mirası ile yaratıcı endüstriler içinde pay sahibi olabilecek ve bu yönünü güçlendirebilecek yeterliliğe sahip bir konumdadır. Şehrin Programa dahil edilmesi, bölgenin uluslararası iş birliğini güçlendirecektir. Bu kapsamda üniversitemiz başta Nevşehir Belediyesi ve diğer aktörlerle birlikte bu sürecin yönetilmesine bilimsel destek sağlayacaktır.

DOĞAL ve KÜLTÜREL MİRASIMIZ
GEÇMİŞİN GELECEKLE BULUŞTUĞU YERDE!

7

Proje ve Faaliyetler

Proje Adı	İlgili Paydaşlar	Programlarla İlişki Düzeyi				Proje Parametreleri			
		Doğal ve Kültürel Miras	Destinasyon Gelişimi	Eğitim	Araştırma ve Yenilik	Bölgesel Kalkınma	Başlangıç Bitiş Yılı	Bütçe (Bin TL)	
Doğal ve Kültürel Miras Programı (3 proje)									
1	Kapadokya Mevcut ve Yeni Kazı Alanlarında Mekansal, İnsan ve Teknolojik Altyapının iyileştirilmesi	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri, Üniversiteler	***	**	*	**	**	2022-2026	2.000
2	Kapadokya Kültür Mirasının Araştırılması ve Geliştirilmesi	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri	***	*	*	**	**	2023-2026	3.000
3	Hacı Bektaş Veli'nin Değerlerinin Araştırılması ve Yaygınlaştırılması	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	***	**	**	**	**	2022-2026	2.500
Destinasyon Gelişimi Programı (2 proje)									
4	Kapadokya Destinasyonunda Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesi	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	*	***	*	**	**	2022-2026	1.500
5	Kapadokya Akıllı Turizm Uygulaması	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Özel Sektör, Yerel Yönetimler	*	***	*	**	**	2022-2026	2.500
Eğitim Programı (1 proje)									
6	İhtisaslaşma Odaklı Eğitim Politika ve Uygulamalarının Geliştirilmesi	STK'lar, Özel Sektör, Yerel Yönetimler	**	**	***	**	**	2022-2026	2.000
Araştırma ve Yenilik Programı (2 proje)									
7	Kapadokya Seramiğinin Yeniden İnşası	Özel Sektör, Yerel Yönetimler, Üniversiteler	**	*	*	***	**	2022-2025	8.000
8	Dijital Kapadokya	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Ahiler Kalkınma Ajansı, Özel Sektör, Yerel Yönetimler, Üniversiteler	**	**	*	***	*	2022-2025	10.000
Bölgesel Kalkınma Programı (2 proje)									
9	Bölgesel Aktörlere Yönelik İhtiyaç Analizlerinin Yapılması, Bilgi ve Kapasitelerinin Geliştirilmesi	Özel Sektör, STK'lar, Yerel Yönetimler	*	**	**	*	***	2022-2026	2.500
10	Tohum Övgü: Bezirhane	Özel Sektör, Yerel Yönetimler, Ahiler Kalkınma Ajansı, Üniversiteler	**	**	*	**	***	2023-2026	2.000

Tablo 3: Planlanan Projeler Listesi

Sıra	Faaliyet Adı	İlgili Paydaşlar	Programlarla İlişki Düzeyi					Başlangıç - Bitiş Yılı
			Doğal ve Kültürel Miras	Destinasyon Gelişimi	Eğitim	Araştırma ve Yenilik	Bölgesel Kalkınma	
Doğal ve Kültürel Miras Programı								
1	Kapadokya Doğal ve Kültürel Miras Araştırmaları Dergisi yayın hayatına başlayacak	Üniversiteler	***	*	*	**	*	2022-2023
2	Doğal ve Kültürel Miras Alanında Etkinlikler	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yerel Yönetimler, Özel Sektör	***	*	*	*	*	2022-Süreklili
3	Kapadokya Güzel Sanatlar Festivali	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yerel Yönetimler, Özel Sektör	***	*	*	*	*	2022-Süreklili
4	Hacı Bektaş Veli ile ilgili sempozyum, çalıştay ve benzeri etkinliklerin düzenlenmesi	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yerel Yönetimler, Yerel Yönetimler	***	*	**	*	*	2023-Süreklili
5	I. Kapadokya Kültürel Miras Festivali	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yerel Yönetimler, Özel Sektör	***	*	*	*	*	2022-Süreklili
Destinasyon Gelişimi Programı								
6	Kapadokya Yaratıcı Gastronomi Atölyesi'nin kurulması	Özel Sektör, Yerel Yönetimler, STK'lar	**	***	**	**	**	2024-Süreklili
Eğitim Programı								
7	Kapadokya Doğal ve Kültürel Mirası dersi açılacak	Kapadokya Alan Başkanlığı, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	**	*	***	*	*	2022-2022
8	Destinasyon Yönetimi ve Turizm Teknolojileri ABD açılması	YÖK	*	**	***	*	*	2023-2023
9	Yaratıcı turizm faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik seminerler verilecektir	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Özel Sektör, Yerel Yönetimler, STK'lar	*	**	***	*	*	2023-Süreklili

Tablo 4: Planlanan Faaliyetler Listesi I

Proje ve Faaliyetler

Sıra	Faaliyet Adı	İlgili Paydaşlar	Programlarla İlişki Düzeyi					Başlangıç - Bitiş Yılı
			Doğal ve Kültürel Miras	Destinasyon Gelişimi	Eğitim	Araştırma ve Yenilik	Bölgesel Kalkınma	
Eğitim Programı								
10	Alevi Bektaşî Kültürü Anabilim Dalı Doktora programının açılması	YÖK	**	*	***	*	*	2022-2023
11	Sosyoloji Bölümüne Turizm ve Çevre Araştırmaları ve Toplumsal Yapı ve Değişim ABD açılması	YÖK	**	*	***	*	*	2023-2024
12	Arkeoloji Bölümüne Bizans Arkeolojisi ve Dijital Arkeoloji ABD açılması	YÖK	**	*	***	*	*	2023-2024
13	Türk Halk bilimi Bölümüne El Sanatları Geleneği, Gösteri Sanatları, Toplumsal Uygulamalar, Ritüeller ve Şölenler ABD açılması	YÖK	**	*	***	*	*	2023-2024
14	Kültürel Miras ve Kültür Yönetimi Doktora programı açılması	YÖK	**	*	***	*	**	2023-2024
15	Dijital Kültürel Miras, Doğal Miras, Kültürel Mirası Koruma, Bizans Kültürel Mirası, Antropoloji, Kültürel Miras Sosyolojisi, ve Kültürel Miras Diplomasisi alanlarında yüksek lisans programı açılması	YÖK	**	*	***	*	**	2023-2026

Tablo 5: Planlanan Faaliyetler Listesi II

Proje ve Faaliyetler

Sıra	Faaliyet Adı	İlgili Paydaşlar	Programlarla İlişki Düzeyi					Başlangıç - Bitiş Yılı
			Doğal ve Kültürel Miras	Destinasyon Gelişimi	Eğitim	Araştırma ve Yenilik	Bölgesel Kalkınma	
Araştırma ve Yenilik Programı								
16	Avanos Uygulamalı Seramik Sempozyumu (UAUSS)	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Özel Sektör, Yerel Yönetimler, Üniversiteler	**	*	*	***	*	2022-Süreklili
17	Yapay Zekâ ve Dijitalleşme Araştırma ve Geliştirme Merkezi Kurulması	Özel Sektör, Üniversiteler	*	*	**	***	*	2023
18	Turizm odaklı teknoloji tabanlı girişimcilik yarışması düzenlenmesi	Özel Sektör, KOSGEB, Ahiler Kalkınma Ajansı, Üniversiteler	*	*	*	***	**	2023-Süreklili
Bölgesel Kalkınma Programı								
19	Turizm girişimcilerine yönelik finansal ve iktisadi okuryazarlık eğitim modüllerinin oluşturulması ve NEVSEM üzerinden sektöre hizmet sunulması	Özel Sektör, KOSGEB, Ahiler Kalkınma Ajansı, Üniversiteler	*	*	**	*	***	2023-Süreklili
20	Köftür, Dolaz ve Aside'ye ilişkin coğrafi işaretli ürün alınması noktasında paydaşlara destek olunması	STK'lar, Yerel Yönetimler, Odalar ve Borsalar	**	*	*	***	**	2024-2026
21	Zanaat ve El Sanatları alanında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na girebilmek için paydaşlara gerekli desteğin verilmesi	Kapadokya Alan Başkanlığı, Yerel Yönetimler, Ahiler Kalkınma Ajansı	**	**	*	*	***	2023-2025

*=Düşük Derecede ilişkili, **=Orta Derecede ilişkili, ***=Yüksek Derecede ilişkili

Tablo 6: Planlanan Faaliyetler Listesi III

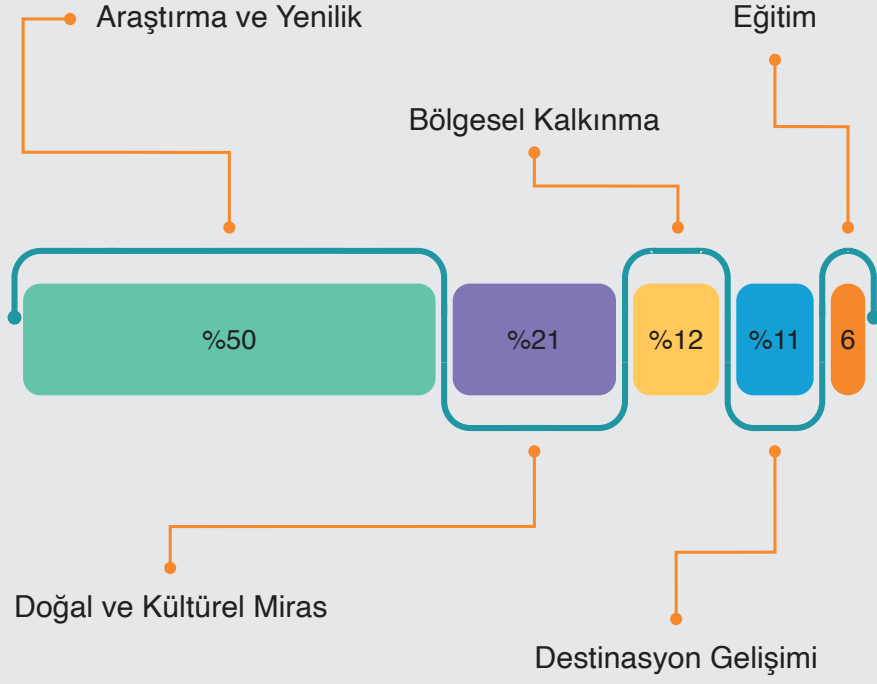

Proje ve Faaliyetler

No	Proje Adı	Program	2022 (Bin TL)	2023 (Bin TL)	2024 (Bin TL)	2025 (Bin TL)	2026 (Bin TL)	Toplam (Bin TL)
1	Kapadokya'da Mevcut ve Yeni Kazı Alanlarında Mekansal, İnsan ve Teknolojik Altyapının İyileştirilmesi	Doğal ve Kültürel Miras	600	400	400	400	200	2.000
2	Kapadokya Kültür Mirasının Araştırılması ve Geliştirilmesi			750	750	750	750	3.000
3	Hacı Bektaş Veli'nin Değerlerinin Araştırılması ve Yaygınlaştırılması		300	600	600	600	400	2.500
Doğal ve Kültürel Miras Ara Toplam			900	1.750	1.750	1.750	1.350	7.500
4	Kapadokya Destinasyonunda Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesi	Destinasyon Gelişimi	300	300	300	300	300	1.500
5	Kapadokya Akıllı Turizm Uygulaması		500	500	500	500	500	2.500
Destinasyon Gelişimi Ara Toplam			800	800	800	800	800	4.000
6	İhtisaslaşma Odaklı Eğitim Politikası ve Uygulamalarının Geliştirilmesi	Eğitim	500	400	400	400	300	2.000
Eğitim Ara Toplam			500	400	400	400	300	2.000
7	Kapadokya Seramiğinin Yeniden İnşası	Araştırma ve Yenilik	2.500	2.500	2.000	1.000		8.000
8	Dijital Kapadokya		4.000	3.000	2.000	1.000		10.000
Araştırma ve Yenilik Ara Toplam			6.500	5.500	4.000	2.000		18.000
9	Bölgesel Aktörlere Yönelik İhtiyaç Analizlerinin Yapılması, Bilgi ve Kapasitelerinin Geliştirilmesi	Bölgesel Kalkınma	600	500	500	500	400	2.500
10	Tohuma Övgü: Bezirhane			500	500	500	500	2.000
Bölgesel Kalkınma Ara Toplam			600	1.000	1.000	1.000	900	4.500
Genel Toplam			9.300	9.450	7.950	5.950	3.350	36.000

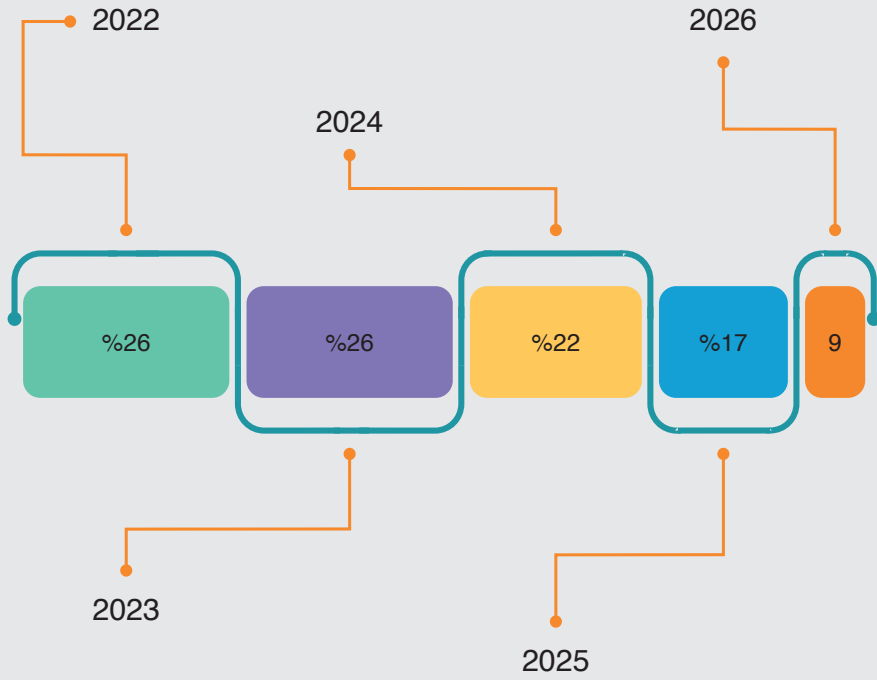
Tablo 7: Projelerin Yıllara ve Programlara Göre Bütçe Dağılımı

Programların Toplam Bütçedeki Oranları

Şekil 8: Bütçe Dağılım Grafikleri I

Bütçenin Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 9: Bütçe Dağılım Grafikleri II

KAPADOKYA'NIN DOĞAL ve KÜLTÜREL MİRASI
İNSANLARIN BELLEKLERİNDE YAŐIYOR!

8

Performans Göstergeleri ve İzleme Değerlendirme

Üniversitemiz akademik kadrosu tarafından Kapadokya doğal ve kültürel mirası ve bu konuda bölge turizmine ilişkin halihazırda yürütülen ve yayınlanan bilimsel çalışmalar mevcuttur. Üniversitemizin bilimsel yayınlarının ihtisaslaşma odaklı olması doğal ve kültürel miras alanında NEVÜ'nün dünyanın öncü üniversiteleri arasında yer almasına kuşkusuz önemli katkıda bulunacaktır. Bu bağlamda gelişimin takip edilmesi ve değerlendirilmesi için belirlenen performans göstergelerinin ilgili kurumlarla paylaşılması önem arz eder.

İhtisaslaşma alanı ile ilgili ön lisans, lisans ve lisansüstü ders sayısı, yürütülen yüksek lisans ve doktora tez sayısı, yayınlanan bilimsel kitap, bildiri ve makale sayısı, üniversitenin yürütücüsü olduğu ulusal ve uluslararası proje sayısı, paydaşlarla birlikte yürütülen proje sayısı, düzenlenen çalıştay, konferans ve sempozyum sayısı, iç ve dış paydaşlara yönelik eğitim sayısı önemli birer performans göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası ile ortaya konulan vizyona ulaşılmasını, proje ve faaliyetlerin ilerleme durumlarının takibini, performans ile başarı durumlarının değerlendirilmesini sağlamak amacıyla yıllık izleme değerlendirme raporu hazırlanıp Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve YÖK Başkanlığı'na sunulacaktır.

Temel performans göstergeleri Tablo 8 ve 9'da verilmektedir.

No	Göstergeler* AKADEMİK	Mevcut				Hedefler			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026		
1	İhtisaslama alanında yürütülen yüksek lisans tez sayısı	27	27	30	35	40	45		
2	İhtisaslama alanında yürütülen doktora tez sayısı	2	2	6	8	10	12		
3	İhtisaslama alanında patent başvuru sayısı	0	0	1	2	3	4		
4	İhtisaslama alanında faydalı model başvuru sayısı	0	0	1	2	3	4		
5	İhtisaslama alanına yönelik görev alan akademisyen sayısı	18	22	26	30	34	38		
6	İhtisaslama alanında alan indeksli yayın sayısı	23	23	25	27	30	32		
7	İhtisaslama alanında SCI, SCI-Exp, SSCI, AHCI yayın sayısı	4	4	6	7	8	10		
8	İhtisaslama alanında diğer üniversiteler ile ortak SCI, SCI-Exp, SSCI, AHCI yayın sayısı	10							
9	Göreceli İhtisaslama Oranı (İhtisaslama alanında yapılan yayın sayısının üniversite bünyesinde yapılan yayın sayısına oranı / Türkiye'de ilgili ihtisas alanında yapılan yayın sayısının Türkiye'de yapılan toplam yayın sayısı)	0,069	0,07	0,08	0,085	0,09	0,1		
10	İhtisaslama alanında BAP Projesi Sayısı ve bütçesi	1 / 5.900 TL	0 / 0 TL	5 / 10.000 Bin TL	10 / 13.000 Bin TL	10 / 13.000 Bin TL	10 / 10.000 Bin TL		
11	İhtisaslama alanında TÜBİTAK Projesi Sayısı ve Bütçesi	0 / 0 TL	0 / 0 TL	2 / 2.000 Bin TL	3 / 3.500 Bin TL	4 / 5.000 Bin TL	5 / 7.000 Bin TL		
12	İhtisaslama alanında yurtdışı kaynaklı proje sayısı ve bütçesi	0 / 0 TL	0 / 0 TL	1 / 1.500 Bin TL	2 / 3.500 Bin TL	3 / 5.500 Bin TL	4 / 7.500 Bin TL		
13	İhtisaslama alanında düzenlenen gerçekleştirilen çalıştay/konferans/sempozyum sayısı	7	7	10	12	14	16		
14	İhtisaslama alanında düzenlenen kurs/seminer/e eğitim sayısı	7	7	10	12	14	16		
15	İhtisaslama alanında YÖK 100/2000 Doktora Burs Programı öğrenci sayısı	3	3	6	6	9	9		
16	İhtisaslama alanında TÜBİTAK 2244 Sanayi Doktora Programı öğrenci sayısı	0	0	1	1	1	1		
EĞİTİM - ÖĞRETİM									
1	İhtisaslama alanıyla ilgili açılan ön lisans ders sayısı	52	52	55	60	60	60		
2	İhtisaslama alanıyla ilgili açılan lisans ders sayısı	127	127	130	130	144	144		
3	İhtisaslama alanıyla ilgili açılan lisansüstü ders sayısı	32	32	45	53	60	76		
4	İhtisaslama alanıyla ilgili açılan lisans program sayısı	6	6	6	7	7	7		
5	İhtisaslama alanıyla ilgili açılan lisans program sayısı	8	8	8	8	9	9		
6	İhtisaslama alanıyla ilgili açılan lisansüstü program sayısı	6	6	8	9	10	12		

*YÖK Başkanlığı'nın belirlediği kriterler

Tablo 8: Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslama Programının Göstergesi I

No	Göstergeler*	Mevcut					Hedefler				
		2021	2022	2023	2024	2025	2026				
PAYDAŞLARLA İŞBİRLİĞİ											
1	İhtisaslaşma alanında bulunduğu bölgedeki diğer kamu kurumlarıyla yürüttüğü ortak proje sayısı	0	0	1	2	3	4				
2	İhtisaslaşma alanıyla ilgili bulunduğu bölgedeki destek veren kurumlar (Kalkınma ajansı, KOSGEB, TKDK gibi) ile yürüttüğü ortak proje sayısı	1	1	2	3	4	5				
3	İhtisaslaşma alanıyla ilgili bulunduğu bölgedeki özel sektör ile yürüttüğü ortak proje sayısı	0	0	1	2	3	4				
4	İhtisaslaşma alanıyla ilgili bulunduğu bölgedeki sivil toplum kuruluşları ile yürüttüğü ortak proje sayısı	0	0	1	2	3	4				
5	İhtisaslaşma alanıyla ilgili yürütülen uluslararası ortaklı proje sayısı	1	1	2	2	3	3				
6	İhtisaslaşma alanıyla ilgili bulunduğu bölgedeki ilgili paydaşlarla oluşturulan ağ/ışbirliği yapıları (danışma kurulu, sektör meclisleri vb.) sayısı	0	1	1	1	1	1				
7	Danışma kurulu ve sektör meclisleri ile gerçekleştirilen işbirliği sayısı	0	0	1	2	3	4				
8	İhtisaslaşma alanında üniversite faaliyetlerinden yararlanan kurum/kişi sayısı	0	1	3	3	4	5				
9	İhtisaslaşma alanında üniversite araştırma altyapısını kullanan kurum/kişi sayısı	26	30	34	36	38	40				
10	İhtisaslaşma alanında üniversite bünyesinde (TTO, TGB gibi) faaliyet gösteren firma sayısı	3	3	4	4	5	5				
11	Üniversite-Sanayi İşbirlikli Patent Belge Sayısı (yılında tescilenmiş)	0	0	0	1	2	3				
12	İhtisaslaşma alanında sözleşmeye bağlanan iş / danışmanlık sayısı	8	8	10	12	14	16				
13	İhtisaslaşma alanında ticarileşen ürün/hizmet sayısı (marka tescilli, faydalı model, patent)	0	0	0	1	2	2				
14	Mezunlardan ihtisaslaşma alanında çalışan sayısı (İhtisaslaşma alanından mezun olan öğrencilerin bölgede istihdam edilemlerinin sayısı)	12	12	20	25	50	100				
DİĞER											
1	Diğer Yapılan Çalışmalar (Sergi vb.)	9	10	12	14	16	18				

*YÖK Başkanlığı'nın belirlediği kriterler

Tablo 9: Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programının Gösterge Seti II

KORUMAK YOK ETMEKTEN,
FARKINDA OLMAK GÖRMEZDEN GELMEKTEN
DAHA KOLAY!

Kaynakça

- AHİKA Kapadokya Bölgesinde Sürdürülebilir Turizmin Desteklenmesi Sonuç Odaklı Program, <https://www.ahika.gov.tr/dokumanflipbook/2021-yili-calisma-programi/4252> (Erişim Tarihi: 06.02.2022)
- Birleşmiş Milletler. (2017). World Population Prospects: The 2017 Revision, Key Findings and Advance Tables. New York.
- Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023), http://www.sp.gov.tr/tr/temel-belge/s/108/Bolgesel+Gelisime+Ulusal+Stratejisi+_2014-2023 (Erişim Tarihi: 06.02.2022)
- Creative Europe Programme (CREA), https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/crea/wp-call/2022/call-fiche_crea-cult-2022-coop_en.pdf (Erişim Tarihi: 11.03.2022)
- Darvill, Timothy (2005) "Sorted for Ease and Whiz: Approaching Value and Importance in Archaeological Resource Management", Heritage of value, archeology of renown: reshaping archeological assesment and significance (eds. Mathers, C., Darvill T., Little, B.J.), USA: University Press of Florida Publising.
- Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme, <https://whc.unesco.org/en/conventiontext/> (Erişim Tarihi: 06.2.2022)
- Erasmus+ Programme (ERASMUS), <https://bit.ly/3Lp7zvr> (Erişim Tarihi: 06.2.2022)
- European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, (2019). European framework for action on cultural heritage, Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/949707> (Erişim Tarihi: 06.2.2022)
- European Year of Cultural Heritage 2018, <https://culture.ec.europa.eu/cultural-heritage/eu-policy-for-cultural-heritage/european-year-of-cultural-heritage-2018> (Erişim Tarihi: 06.02.2022)
- Faro Sözleşmesi, <https://rm.coe.int/1680083746> (Erişim Tarihi: 06.2.2022)

Kaynakça

- Kapadokya Alan Başkanlığı Stratejik Planı 2021-2025, <https://kapadokyaalan.ktb.gov.tr/TR-291041/kapadokya-alan-baskanligi-2021-2025-stratejik-plan.html> (Erişim Tarihi: 06.02.2022)
- KOP Bölgesi Entegre Turizm Master Planı, <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/dokuman/kop-bolgesi-entegre-turizm-master-plan/1664> (Erişim Tarihi: 06.02.2022)
- PwC. (2019). Sharing or paring? Growth of the Sharing Economy.
- OECD, (2018). Tourism Trends and Policies 2018. Megatrends shaping the future of tourism.
- Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018), <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari> (Erişim Tarihi: 06.02.2022)
- Onbirinci Kalkınma Planı (2019-2023), <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari> (Erişim Tarihi: 06.02.2022)
- Special Eurobarometer 466: Cultural Heritage, https://data.europa.eu/data/datasets/s2150_88_1_466_eng?locale=en (Erişim Tarihi: 06.2.2022)
- Smith, Laurajane (2006) Uses of Heritage, Routledge, New York.
- Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi, <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540e.pdf> (Erişim Tarihi: 06.2.2022)
- Sustainable tourism, https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable_en (Erişim Tarihi: 06.2.2022)
- TR71 DÜZEY 2 Bölge Planı 2014-2023, <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/dokuman/2014-2023-tr71-duzey-2-bolgesi-bolge-plan/1393> (Erişim Tarihi: 06.02.2022)
- Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı (2007-2023), http://www.sp.gov.tr/tr/temel-belge/s/10/Turkiye+Turizm+Stratejisi+_2023 (Erişim Tarihi: 06.02.2022)
- UNESCO Evrensel Bildirgesi, <https://www.unesco.org.tr/pages/180/17> (Erişim Tarihi: 06.2.2022)
- UNWTO; UNEP. (2017). Climate Change and Tourism- Responding to Global Challenges. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü; Birleşmiş Milletler Çevre Programı.

DOĞAL ve KÜLTÜREL MİRASIMIZ
GEÇMİŞİN GELECEKLE BULUŞTUĞU YERDE!

Ekler

EK 1: İhtisaslaşma Yönergesi

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ İHTİSASLAŞMA KOORDİNATÖRLÜĞÜ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu yönergenin amacı; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nin Yükseköğretim Kurulu ve/veya Üniversite Senatosu tarafından belirlenen stratejik alanlarda ihtisaslaşmasını sağlamak amacıyla hazırlanacak programların, yapılacak faaliyetlerin ve geliştirilecek ve uygulanacak projelerin koordinasyonunun etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İhtisaslaşma Koordinatörlüğünün kuruluşu, amaçları, faaliyet alanları, organları, organlarının görevleri ve çalışma şekline ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönerge; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tarafından kurulan İhtisaslaşma Koordinatörlüğünün statüsü, yapısı, kuruluşu, amaçları, faaliyet alanları, organları, organlarının görevleri ve çalışma şekline ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönerge, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 7'nci maddesinin (d) fıkrasının 2'nci ve 4'üncü bendi; "Yükseköğretim Kurumlarının görevleri" başlıklı 12'nci maddesinin (b), (e) ve (g) fıkraları, 14'üncü maddesi ile Ek 28'inci maddesine ve 11'inci Kalkınma Planı ve 2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Programındaki İhtisaslaşmaya ilişkin hususlara dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

BAP: Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimini,
Bölgesel Yenilik Sistemi: Bölgesel düzeyde yerel aktörlerin etkileşimi ve iş birliği sonucu oluşan ağ yapı bağlantıları yoluyla, bir yanda bilginin üretilmesi ve yaratılmasını, diğer yanda kullanılması ve yayılmasını içeren bir sistemdir. Yeniliği bölgenin üretim ve hizmet yapısına bağlı olarak destekleyen kurumsal yapı bütünüdür. Bölgesel yenilik sistemi, kamu, üniversite, özel sektör ve sivil toplum kuruluşların temsilcilerinden oluşmaktadır.

Danışma Kurulu: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Danışma Kurulunu,

İş Birliği Protokolleri: Bölgesel, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapılacak iş birliklerine ilişkin çerçeve dokümanını,

Koordinatör: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İhtisaslaşma Koordinatörünü,

Koordinatörlük: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İhtisaslaşma Koordinatörlüğünü,

Koordinatör Yardımcıları: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İhtisaslaşma Koordinatör Yardımcılarını,

Program Grubu: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İhtisaslaşma Koordinatörlüğü bünyesinde oluşturulan birimleri,

Proje Ekibi: Program Grubuna bağlı olarak gerçekleştirilecek her bir faaliyet ve projenin hazırlanması, başlatılması, yürütülmesi ve sonuçlandırılmasından sorumlu çalışma takımlarını,

Proje Yürütücüsü: Proje ekiplerince hazırlanan faaliyet ve projelerin yürütücüsünü,

Rektör: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörünü,

Rektörlük: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörlüğünü,

Senato: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Senatosunu,

STK: İhtisaslaşma alanlarında ilgili veya ilişkili sivil toplum kuruluşlarını (Dernek, Vakıf vb.),

Üniversite: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesini,

Yönetim Kurulu: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Yönetim Kurulunu,

YÖK: Yükseköğretim Kurulunu

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Koordinatörlüğün Amaçları ve Faaliyet Alanları

Koordinatörlüğün Amaçları

MADDE 5 – (1) Koordinatörlüğün amacı; Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ve/veya Üniversite senatosu tarafından belirlenen stratejik alanlarda Üniversitenin, ihtisaslaşma sürecine ilişkin gereklilikleri yerine getirmektir. Bu kapsamda Üniversitenin tüm birimlerinin eşgüdüm halinde belirlenen ihtisaslaşma alanında uzmanlaşmaları için gerekli koordinasyonu sağlamaktır.

(2) Bu kapsamda oluşturulan koordinatörlük, ihtisaslaşma sürecini, eğitim, araştırma ve bölgesel kalkınma dinamikleri çerçevesinde bölgesel yenilik sistemi aktörleri ile iş birliği içinde yürütür.

(3) Koordinatörlük, 9 Eylül 2021 tarihli YÖK Yürütme Kurulu kararıyla Üniversite için belirlenen ihtisaslaşma konusu olan “Doğal ve Kültürel Miras Turizmi” alanında özel programlar yürüterek, bu alandaki ihtisaslaşmayı güçlendirmeyi amaçlar.

Bu çerçevede koordinatörlüğün alt amaçları; Üniversitemiz ve bölgenin birbirinden destek alarak gelişimini sağlamak, bu yöndeki çalışmalarını koordine etmek, programlar ve projeler geliştirmek, uygulamak, etkileri incelemek ve tüm süreci raporlaştırarak öncelikle bölgesel, devamında ise geliştirilecek modellerle ihtisaslaşma konusu çerçevesinde ulusal kalkınmaya katkıda bulunmaktır.

Koordinatörlüğün Faaliyet Alanları

MADDE 6 – (1) Koordinatörlük, amaçlarını gerçekleştirmek üzere aşağıdaki faaliyetlerde bulunur:

a) Üniversitenin belirlenen stratejik alanlarda ihtisaslaşmasına ilişkin faaliyetler için çalışma planı hazırlamak,

b) Çalışma planı doğrultusunda bölgesel ve ulusal otoritelerle Üniversitenin yetkili birim, kişi ve kurulları arasında koordinasyonu sağlamak,

Ek 1: İhtisaslaşma Yönergesi

- c) Faaliyetlerin tabana yayılması ve tüm paydaşların sürece etkin katılımının sağlanması için toplantı, çalıştay, sergi, konferans, yarışma ve benzeri sosyal ve bilimsel etkinlikleri organize etmek,
- ç) İhtisaslaşma sürecine ilişkin programlar ve bunlara bağlı projeler geliştirmek, uygulamak, izleme değerlendirme yaparak tüm faaliyetleri raporlaştırmak,
- d) Raporlaştırılan faaliyetlerin yaygınlaştırılması, yerel ve ulusal kamuoyuna duyurulması için internet sayfası oluşturmak, içerik hazırlamak, yayın yapmak ve diğer yaygınlaştırma faaliyetlerini koordine etmek,
- e) Üniversitenin belirlenen alanlarda ihtisaslaşmasına yönelik olarak yürütülecek bilimsel araştırma projeleri, yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları ve benzeri bilimsel çalışmalar ile yerel ve ulusal medya organlarıncı ihtiyaç duyulan verileri sağlamak,
- f) Üniversitenin stratejik planına, kurumsal iç değerlendirme raporuna, misyon ve vizyonuna bağlı kalmak kaydıyla, ihtisaslaşma sürecinin gerektirdiği diğer görev ve sorumlulukları yerine getirmek,
- g) Eğitim programlarını yaygınlaştırarak toplumsal duyarlılığın ve farkındalığın artırılması amacıyla ihtisaslaşma konularında topluma yönelik eğitim çalışmaları yapmak ve danışmanlık hizmeti vermek,
- ğ) İhtisaslaşma sürecinde Koordinatörlüğün hazırladığı ihtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası ve Yıllık Çalışma Planı çerçevesinde, Fakültelerin, Enstitülerin, Yüksekokulların, Meslek Yüksekokullarının, Uygulama ve Araştırma Merkezlerinin, BAP Koordinasyon Biriminin, Kalite Kurulunun, Genel Sekreterlik ve Daire Başkanlıklarının, Teknoloji Transfer Ofisinin ve Teknoparkın vb. eşgüdüm halinde çalışmasını ve bu birimler için önerilen hedef, strateji, politika ve eylemlerin uygulamaya geçilmesini sağlamak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Koordinatörlüğün Yönetim Organları ve Görevleri

Koordinatörlüğün Yönetim Organları

MADDE 7 – (1) Koordinatörlük organları şunlardır:

- a) Yönetim Kurulu
- b) Koordinatörlük
- c) Danışma Kurulu
- ç) Program Grubu
- d) Proje Ekipleri

Yönetim Kurulu

MADDE 8 – (1) Yönetim Kurulu, Koordinatörün önerisiyle Rektör tarafından görevlendirilen 7 (yedi) üyeden oluşur. Kurulun Başkanı Rektör, Başkan yardımcısı Koordinatördür. Geriye kalan üyeler Üniversitenin stratejilerinin uygulanmasına anahtar role sahip kişiler arasından Koordinatörün önerisi ve Rektörün onayı ile belirlenir.

(2) Rektörün katılmadığı toplantılara Koordinatör başkanlık yapar.

(3) Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır. Görev süresi dolan üyeler yeniden görevlendirilebilir. Süresi bitmeden ayrılan üyelerin yerine, aynı usulle yenileri görevlendirilir.

(4) Yönetim Kurulu, Rektörün daveti ile üç ayda bir toplanır. Kurul gerekli durumlarda Koordinatörün önerisi ve Rektörün daveti ile de toplanabilir.

(5) Toplantı için üyelerin salt çoğunluğunun katılımı yeterlidir. Kararlar açık oylama ve oy çokluğu ile alınır. Oyların eşit olması durumunda başkanın oyu belirleyici olur.

(6) Bir yıl içerisinde herhangi bir mazeret bildirmeden 3 defa toplantıya katılmayanların üyelikleri otomatik olarak düşer.

(7) Yönetim Kurulu üyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarını yerine getirmediklerinin tespit edilmesi veya yeterli performans göstermemeleri hâlinde, Koordinatörün önerisi ve Rektörün onayı ile görevden alınabilir ve yerlerine yeni üyeler görevlendirilebilir.

Yönetim Kurulunun Görevleri

MADDE 9 – (1) Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır;

a) Koordinatöre görevleri kapsamında destek vermek, koordinatörün belirlediği gündem ile toplanmak ve karar almak,

b) İhtisaslaşma alanındaki/alanlarındaki faaliyetlerin Kalkınma Planları, Orta Vadeli Program, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programları, YÖK Stratejik Planı ve kararları, Üniversitenin Stratejik Planı ve Kalite Güvence Raporlarında yer alan amaç, strateji, politika, program ve proje hedefleri ile uyumlu olarak yürütülmesini sağlamak,

c) İlgili alanlarda vizyon ve hedefleri ortaya koymak,

ç) Yurtiçi ve yurtdışındaki kamu ve özel kuruluşlar ile ortaklaşa yürütülecek çalışmaların temel ilke, esas ve usullerini belirlemek,

Ek 1: İhtisaslaşma Yönergesi

- d) Koordinatörlüğün çalışmalarıyla ilgili plan ve programların hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlamak,
- e) Koordinatörlüğün personelinin eğitim, uygulama, araştırma, danışmanlık konularındaki taleplerini değerlendirip karara bağlamak,
- f) Koordinatör tarafından önerilen “Program Gruplarının” kurulmasına ve kapatılmasına ilişkin karar almak ve bunların görevlerini düzenlemek,
- g) Koordinatörlüğün yıllık olarak hazırlayacağı faaliyet raporlarını değerlendirmek,
- ğ) Bir sonraki döneme ait çalışma programı esaslarını tespit etmek,
- h) YÖK’ün belirlediği “Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması” mevzuatlarının gerektirdiği diğer görevleri Koordinatörlük aracıyla yerine getirmek,
- ı) Danışma Kurulu tarafından sunulan görüş ve önerileri değerlendirmek ve bu görüş ve öneriler doğrultusunda program ve proje faaliyetlerine yön vermek,
- i) Üniversitenin uygun olabilecek bilimsel faaliyetlerinin, projelerin ihtisaslaşma alanına kanalize edilmesini sağlayarak, ihtisaslaşma alanı ile ilgili bölgesel kalkınmaya destek sunmaktır.

Koordinatörlük

MADDE 10- (1) Koordinatörlük; Koordinatör, Koordinatör Yardımcıları ve Koordinatörlük Sekreteri, bir idari personel ve iki araştırma görevlisinden oluşur. Program ve projelerin yürütülmeye başlanması ile program ve projelerin ihtiyaçlarına göre sözleşmeli personel istihdam edilebilir.

(2) Koordinatörlük faaliyetlerinin yürütülmesi için Rektörlükçe toplantı ve çalışma ofisleri tahsis edilir.

Koordinatör

MADDE 11 – (1) Koordinatör; Rektör tarafından planlama, programlama ve proje konularında tecrübeli, disiplinlerarası çalışma yetkinliği bulunan öğretim elemanları arasından üç yıl süre ile Rektörün önerisiyle, senato tarafından görevlendirilir. Görev süresi sona eren Koordinatör yeniden görevlendirilebilir.

(2) Koordinatör, çalışmalarında kendisine yardımcı olmak üzere, Üniversitenin ihtisaslaşma alanı ile ilgili veya disiplinlerarası tecrübeye sahip öğretim elemanları arasından veya sözleşmeli personelden 5 (beş) kişiyi Koordinatör Yardımcısı olarak görevlendirilmek üzere Rektörün onayına sunar.

(3) Koordinatör Bilimsel Araştırma Koordinasyon Biriminin (BAP) üyesi olarak Rektör tarafından atanır.

Ek 1: İhtisaslaşma Yönergesi

(4) Koordinatörün görevi başında bulunmadığı zamanlarda yardımcılarında birisi vekâlet eder.

Koordinatörün Görevleri

MADDE 12 – (1) Koordinatörün görevleri şunlardır:

- a) Yönetim Kurulunun kararlarını uygulamak,
- b) Koordinatörlüğü temsil etmek,
- c) Bu yönergede belirlenen amaçları gerçekleştirecek görevleri yürütmek,
- ç) İhtisaslaşma alanında yürütülen faaliyetler, programlar ve projelerin hazırlanması, koordinasyonu, yürütülmesi ile bunların izleme ve değerlendirmesini yapmak,
- d) Koordinatörlüğün idari işlerini yürütmek,
- e) İhtisaslaşma alanına ilişkin strateji ve yol haritası, yıllık çalışma ve faaliyet raporunu hazırlamak ve yönetim kuruluna sunmak,
- f) İhtisaslaşma alanı ile ilgili Program Gruplarının ve Proje Ekiplerinin oluşturulması ve bunların etkin çalışmasını sağlamak ve denetlemek,
- g) Yönetim Kuruluna ihtisaslaşma alanında yürütülen çalışmalarla ilgili bilgi sunmak,
- ğ) Yurtdışı ve ulusal kuruluşlarla iş birliği kurmak ve geliştirmek,
- h) Program tanıtım çalışmaları ve iletişim stratejisini planlamak ve yürütmek,
- ı) Yönetim Kurulunun sekreteryasını yapmak,
- i) Görev alanlarıyla ilgili çalışma usul ve esaslarını belirlemek üzere yönerge ve talimatlar hazırlamak ve yönetim kuruluna sunmak.

Koordinatör Yardımcısı

MADDE 13- (1) Koordinatöre yardımcı olmak üzere Koordinatörün önerisi ve Rektörün onayı ile üniversitenin öğretim elemanları arasından ya da sözleşmeli olarak koordinatörlük bünyesinde görev yapan personel arasından üç yıl süre ile görevlendirilir.

(2) Bu görev göz önüne alınarak bağlı oldukları birimlerdeki görev ve sorumlulukları azaltılabilir.

Koordinatör Yardımcılarının Görevleri

MADDE 14 – (1) Koordinatör Yardımcılarının görevleri şunlardır:

- a) Koordinatörün verdiği görevleri yerine getirmek,
- b) Kendilerine bağlı birimlerin amaca uygun olarak işleyişini sağlamak için gerekli tüm tedbirleri almak ve uygulamak,
- c) Koordinatörün üstlendiği tüm görev ve sorumluluklarının yerine getirilmesinde Koordinatöre yardımcı olmak,
- ç) Sorumlu oldukları alanla ilgili Program Gruplarının teşkil edilmesi sürecinde Koordinatöre ve Yönetim Kuruluna yardımcı olmak,
- d) Sorumlu oldukları Program Gruplarına başkanlık etmek ve Proje Ekiplerinin etkin çalışmasını sağlamak ve denetlemek,
- e) Gerekli hallerde Koordinatöre vekalet etmek.

Danışma Kurulu

MADDE 15 – (1) Uygulamada ihtisaslaşma alanıyla ilgili bölgesel yenilik sistemi aktörlerinin bilgi, tecrübe ve etkinliklerinden yararlanılarak oluşturulacak katma değer artırılması amacıyla kurulmaktadır.

2) Danışma Kurulu, 15 üyeden oluşur. Yönetim Kurulu Üyeleri danışma kurulunun doğal üyeleridir. Geriye kalan 8 üye Koordinatörün önerisi ve Rektörün onayı ile Bölgesel Yenilik Sistemi aktörleri arasından seçilir.

3) Ayrıca Danışma Kurulu toplantılarına, sivil toplum kuruluşu temsilcileri, özel sektör temsilcileri, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri davet edilebilirler.

4) Danışma Kurulu Rektör Başkanlığında toplanır.

5) Danışma Kurulu Rektörün daveti ile altı ayda bir toplanır. Kurul gerekli durumlarda Koordinatörün önerisi ve Rektörün daveti ile de toplanabilir.

6) Danışma Kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır. Görev süresi sona eren üyeler üniversitenin talebi üzerine ilgili kurumlarca yeniden görevlendirilebilir. Süresi bitmeden ayrılan üyelerin yerine, aynı usulle yenileri görevlendirilir. Gerekli performans gösterilmediği takdirde Koordinatörün önerisiyle üyelerin görevi Rektör tarafından sonlandırılabilir.

Danışma Kurulunun Görevleri

MADDE 16 – (1) Danışma Kurulunun görevleri şunlardır;

- a) İhtisaslaşma alanı ile ilgili odaklanılması gereken temel konular hakkında görüş sunmak,

Ek 1: İhtisaslaşma Yönergesi

- b) İhtisaslaşma alanı ile ilgili politikaların, programların ve projelerin oluşturulmasına görüş ve önerileriyle katkı sunmak,
- c) İhtisaslaşma alanıyla ilgili eğitim, araştırma ve projelerin yürütülmesine bağlı oldukları kurum ve kuruluşların destek olmasını sağlamak,
- ç) İhtisaslaşma alanı ile ilgili faaliyetlere ilişkin iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılmasını sağlamak,
- d) Çok paydaşlı ve katkılı projeler geliştirilmesine katkı sağlamak,
- e) Özel sektör dinamiklerini ve kaynaklarını harekete geçirecek iletişim ve lobi faaliyetlerinde bulunmaktır.

Program Grupları

MADDE 17 - (1) Program grupları, ihtisaslaşma konusunda belirlenen;

1. "Araştırma ve Yenilik Programı"
2. "Eğitim Programı"
3. "Bölgesel Kalkınma Programı"
4. "Destinasyon Gelişimi Programı"
5. "Doğal ve Kültürel Miras Programı"dır.

(2) Programlarla ilgili yürütülecek faaliyet ve projeleri yürütecek ve katkı sunabilecek öğretim elemanlarından oluşan birimlerdir. Kamu, özel sektör ve STK temsilcileri de gerektiğinde çalışmalara dâhil edilebilir.

(3) Program Gruplarında görev alacak kişiler Koordinatör tarafından belirlenir. Görev süresi, ilgili üyenin birim altında yürütülecek faaliyet ve/veya projelere katkı süresi ile sınırlı olabileceği gibi sürekli de olabilir.

(4) Programdan sorumlu "Koordinatör Yardımcısı" aynı zamanda Programın Başkanı olarak görev yapar ve tüm işleyişten sorumludur.

Program Gruplarının Görevleri

MADDE 18- (1) Program Gruplarının görevleri şunlardır;

a) Araştırma ve Yenilik Programı: Üniversitede gerçekleştirilen araştırmaların ve bu araştırmalar sonucu ortaya konulan yeniliklerin (inovasyonların), üniversitenin ihtisaslaşma konusu kapsamında yoğunlaşması için koordinatörlük tarafından belirlenen faaliyetlerin yürütülmesi, bu çerçevede proje önerileri geliştirilmesi ve teşvik edilmesi,

Ek 1: İhtisaslaşma Yönergesi

fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, meslek yüksekokulları, uygulama ve araştırma merkezleri, teknopark, teknoloji transfer ofisi ve BAP Koordinasyon Birimi gibi araştırma ve inovasyon yapan alt birimlerin konu bazında eş güdümünün sağlanması programın içeriğini oluşturmaktadır.

b) Eğitim Programı: Üniversitede gerçekleştirilen eğitim ve öğretim faaliyetlerinin, üniversitenin ihtisaslaşma konusu kapsamında yoğunlaşması için koordinatörlük tarafından belirlenen faaliyetlerin yürütülmesi, konuya has içerikli dersler ve müfredat geliştirilmesi, bu çerçevede proje önerileri geliştirilmesi, fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, meslek yüksekokulları, uygulama ve araştırma merkezleri gibi eğitim yapan alt birimlerin konu bazında eş güdümünün sağlanması programın görevleri arasında yer almaktadır.

c) Bölgesel Kalkınma Programı: İhtisaslaşma konusu çerçevesinde, Üniversite ile yerel ve ulusal sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları, özel şirketler, kalkınma ajansları, il müdürlükleri, organize sanayi bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, dernekler, vakıflar ve benzeri paydaşların koordine edilmesi, ihtisaslaşma sürecinde paydaşların Üniversiteye maksimum katkı vermesinin sağlanması, konu bazında projeler geliştirilmesi, koordinatörlük tarafından belirlenen faaliyetlerin yürütülmesi, paydaşların beklentilerinin yönetilmesi, Üniversite içinde görev yapan ilgili birimler ile proje paydaşları arasında etkin iletişimin sağlanması programın görevleri arasında yer almaktadır.

ç) Destinasyon Gelişimi Programı: İhtisaslaşma konusu ve üniversitenin görev alanı çerçevesinde turizmin ekonomik, sosyal ve kültürel sürdürülebilirliğine katkı sunacak şekilde destinasyonun geliştirilmesi ve alternatif turizm türlerinin yaygınlaştırılması, yeni turistik ürünlerin geliştirilmesi, sürdürülebilir destinasyon yönetimi uygulamalarının yaygınlaştırılması, turistlerin yerel turizm deneyimlerini artıracak yeni nesil turizm ürünlerinin geliştirilmesi ile turizmde beşerî/kurumsal kapasite ve kabiliyetin artırılması konularında diğer bölgesel yenilik sistemi aktörleriyle birlikte faaliyetler ve projeler geliştirir.

d) Doğal ve Kültürel Miras Programı: İhtisaslaşma konusu ve üniversitenin görev alanı çerçevesinde, somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerinin farkındalığının geliştirilmesine ve yaşatılmasına katkı sağlanması ve bunlara miras turizminin bir parçası olarak değer kazandırılarak bir deneyim unsuru bağlamında kullanılması, somut kültürel miras alanında kazılar, yüzey araştırmaları, müzecilik (sanal müze, artırılmış gerçeklik, modelleme), bölgeye özgü sanat ve mimari miras, doğal miras araştırmalarının geliştirilmesi, somut olmayan kültürel mirasın bir parçası olarak tanımlanan uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânların korunmasına ilişkin yeni bakış açılarının geliştirilmesi konularında diğer bölgesel yenilik sistemi aktörleriyle birlikte faaliyetler ve projeler geliştirir.

Ek 1: İhtisaslaşma Yönergesi

- e) Sorumlulukları çerçevesinde gerçekleştirilecek faaliyet ve proje konularını belirlemek ve proje dokümanlarını hazırlayarak Koordinatöre sunmak,
- f) Grup içinde kimlerin hangi faaliyet, proje ve sorumlulukları üstleneceğini belirleyerek koordinatöre sunmak
- g) Gerçekleştirilecek bir faaliyet veya projenin ayrıca uzmanlık gerektirmesi durumunda, ilgili konuda öğretim elemanlarının veya kişilerin tespit edilerek Program Grubuna dâhil edilmesine yönelik teklifi Koordinatöre sunmak,
- ğ) Sorumlu Koordinatör Yardımcısı başkanlığında ihtiyaç duyulan sıklıklarla toplanarak Proje Ekiplerinin yürüttükleri faaliyet ve projeleri takip etmek.

Proje Ekipleri ve Görevleri

MADDE 19 – (1) Proje Ekipleri, Program Gruplarınca belirlenen sorumluluk alanlarına uygun olarak gerçekleştirilecek her bir faaliyet ve projenin hazırlanması, başlatılması, yürütülmesi ve sonuçlandırılmasından sorumlu olan ekiplerdir.

(2) Proje ekipleri konuyla ilgili öğretim elemanlarından, sözleşmeli personelden ve özel sektör temsilcilerinden oluşabilir.

(3) Proje ekiplerinde görev alacak kişiler Koordinatör tarafından belirlenir. Görev süresi, ilgili üyenin birim altında yürütülecek faaliyet ve/veya projelere katkı süresi ile sınırlı olabileceği gibi sürekli de olabilir.

Proje Ekiplerinin Görevleri

MADDE 20 – (1) Proje Ekiplerinin görevleri şunlardır;

- a) Faaliyet ve projeler için ihtiyaç halinde gerekli kurumlara ve/veya birimlere başvuruları yapmak, bu kapsamdaki iş ve işlemleri mevzuata uygun olarak sürdürmek ve tamamlamak,
- b) Gerçekleştirilecek faaliyetler (çalıştay, kongre, kitap, araştırma, yarışma vb.) için çalışma takvimi belirleyerek bu takvime uygun şekilde hareket etmek ve takvim hakkında Koordinatöre bilgi vermek,
- c) Faaliyet ve projeler içerisinde iş bölümü yaparak, bu iş bölümüne uygun hareket etmektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 21 – (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri ile Senato ve Üniversite Yönetim Kurulu kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Yönerge, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Senatosu'nda kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 – (1) Bu Yönerge hükümlerini Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü yürütür.

EK 2: İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Yönetim Kurulu Üyeleri

1. Rektör, Prof. Dr. Semih AKTEKİN (Başkan)
2. Koordinatör, Doç. Dr. Mehmet CANSIZ (Başkan Yardımcısı)
3. Rektör Yrd. Prof. Dr. Mustafa Hilmi ÇOLAKOĞLU
4. Rektör Yrd. Prof. Dr. Serkan ŞAHİNKAYA
5. Üye: Genel Sekreter, Nihat ÇAVUŞOĞLU
6. Üye: Turizm Fakültesi Dekanı, Prof. Dr. Dekanı, Şule AYDIN
7. Üye: Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı, Prof. Dr. Abdullah ŞENGÜL

EK 3: İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Çalışanları

İhtisaslaşma Koordinatörü

Rektör Danışmanı Doç. Dr. Mehmet CANSIZ

İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Koordinatör Yardımcıları

1. Doç. Dr. Nilüfer PEKER
2. Doç. Dr. Ömer ÇOBAN
3. Doç. Dr. Ergin ERGİNER
4. Dr. Öğretim Üyesi Ebubekir KAYA
5. Dr. Öğretim Üyesi Mustafa ÜNSALAN

İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Araştırma Görevlileri

1. Dr. Araştırma Görevlisi Göknur ERSARI, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
2. Dr. Araştırma Görevlisi, Seher ULU, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
3. Araştırma Görevlisi, Burcu TÜYSÜZ, Fen Edebiyat Fakültesi
4. Araştırma Görevlisi, Bilal BARAN, Mühendislik Fakültesi

İhtisaslaşma Programları Görevlileri

1. Öğr. Gör. Melih KARAKURT

İhtisaslaşma Koordinatörlüğü İdari Personel (yarı zamanlı)

1. Ayşegül DURUKAN

EK 4: İhtisaslaşma Etkinlik Komisyonu

İhtisaslaşma Etkinlik Komisyonu Kurulmasına Dair Karar

Üniversitemiz, YÖK tarafından 12 Kasım 2021 tarihinde “Doğal ve Kültürel Miras Turizm” ismiyle Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklılaşması ve İhtisaslaşma Üniversitesi olarak ilan edilmiştir. Önümüzdeki 10 yıl boyunca Üniversitemiz “Doğal ve Kültürel Miras Turizmi” konusunda eğitim, bölgesel kalkınma ile araştırma ve yenilik, destinasyon gelişimi ile doğal ve kültürel miras konusundaki kapasitesini bir yandan artıracak diğer taraftan da edindiği ve sahip olduğu bilgi, tecrübe ve yetkinliklerini bölgemiz için kullanarak ekonomik, sosyal ve kültürel değere dönüştürecektir.

İhtisaslaşma Etkinlik Komisyonu; ihtisaslaşma konusu kapsamındaki etkinliklerin bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi, disiplinlerarası iş birliğiyle çalışmaların gerçekleştirilmesi, bu amaçla birimler arası koordinasyonun sağlanması ve Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na raporlanması amacıyla oluşturulmuştur.

Üniversitemiz akademik ve idari birimleri tarafından Doğal ve Kültürel Miras Turizmi İhtisaslaşması alanı ile ilgili olarak düzenlenecek her türlü sempozyum, kongre, konferans, festival, çalıştay (atölye çalışması), seminer, sergi, belgesel yapımları, kısa ve uzun metraj filmler, reklam ve tanıtım filmleri, sahne sanatları faaliyetleri, grafik ve görsel tasarımları, mobil uygulamalar, sosyal medya ve web yönetimleri, sanatsal aktivite gibi bilimsel ve sosyal etkinliklerin koordinasyonunu sağlayacak olan Komisyon'un Sekreteryası İhtisaslaşma Koordinatörlüğü tarafından yürütülecektir.

İhtisaslaşma Etkinlik Komisyonu'nun temel görevleri şunlardır;

- Etkinliği düzenleyecek birimler tarafından hazırlanan ve etkinliğin konusu, amacı, çerçevesi, bütçesi, çıktıları ve oluşturulacak organizasyon alt komisyonunun üyelerini içeren etkinlik başvurularını değerlendirir ve uygun görülen etkinlikleri onaylar.
- Organizasyon alt komisyonu tarafından hazırlanan etkinlik görsel ve yazılı materyalleri ile davetiyelerini onaylar.
- Etkinlikte ihtiyaç duyulan her türlü kolaylaştırıcı (katılımcıların konaklama, yol, transfer, yemek, protokolün davet edilmesi, etkinlik için yer tahsisi ve düzenlemesi gibi) faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için Genel Sekreterlik ile koordinasyonunu sağlar.
- Etkinlikle ilgili dış paydaşlarla iletişim, iş birliği ve gerektiğinde sponsorluk girişimi için koordinasyonu sağlar.

Ek 4: İhtisaslaşma Etkinlik Komisyonu

- Etkinliğin duyurulması, sosyal medya ve internet sitesinde yayınlanması faaliyetleri için Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü ile koordinasyonu sağlar.

- Etkinliğin tamamlanmasından sonra ihtiyaç duyulması halinde eser olarak yayınlanmasına onay verir. İlgili yayın, üniversite yayınevi tarafından basılması için yayın komisyonuna gönderilir.

- Komisyon birimlerden bir etkinlik başvurusu geldiğinde 10 iş günü içinde en az 5 üye ile toplanır ve katılanların oy çokluğuyla karar alır. Oyların eşit olması durumunda komisyon başkanının oyu belirleyicidir. Komisyon başkanının olmadığı durumlarda komisyon başkan yardımcısının başkanlığında toplanır. Komisyon toplantılarına etkinlik düzenleyen birim yöneticisi ve organizasyon alt komisyonunun başkanı katılır. İhtiyaç duyulması halinde toplantılara ilgili diğer alan uzmanları davet edilebilir.

Komisyon gerekli hallerde etkinlikle ilgili öngörülemeyen koşullara ilişkin kararlar alabilir ve ihtiyaç halinde ise etkinliği iptal edebilir.

“İhtisaslaşma Etkinlik Komisyonu” üyeleri aşağıdaki kişilerden oluşmaktadır. Komisyon üyelerindeki değişiklik İhtisaslaşma Koordinatörlüğü'nün önerisi ve Rektör'ün onayıyla gerçekleşir.

İhtisaslaşma Etkinlik Komisyonu Üyeleri	
Görevi	Unvan, Adı Soyadı
Rektör Yardımcısı	Prof. Dr. Serkan ŞAHİNKAYA (Başkan)
Rektör Danışmanı ve İhtisaslaşma Koordinatörü	Doç. Dr. Mehmet CANSIZ (Başkan Yardımcısı)
Genel Sekreter	Nihat ÇAVUŞOĞLU
İhtisaslaşma Koordinatör Yardımcısı	Doç. Dr. Nilüfer PEKER
İhtisaslaşma Koordinatör Yardımcısı (Turizm Fakültesi Dekan Yardımcısı)	Doç. Dr. Ömer ÇOBAN
Fen Edebiyat Fakültesi Türk Halk Bilimi Bölüm Başkanı	Prof. Dr. Adem ÖGER
Fen Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölüm Başkanı	Prof. Dr. Yener BEKTAŞ
Avanos Güzel Sanatlar Meslek Yüksekokulu	Öğr. Gör. Melih KARAKURT
Fen Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Ş. Bilsen ÖZDEMİR (yedek üye)
Fen Edebiyat Fakültesi Türk Halkbilimi Bölümü Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Kübra YILDIZ ALTIN (yedek üye)

EK 5: Projeler

PROJE	Kapadokyada Mevcut ve Yeni Kazı Alanlarında Mekansal, İnsan ve Teknolojik Altyapının İyileştirilmesi
1	<p>PROGRAM Doğal ve Kültürel Miras</p> <p>SÜRE 54 ay</p> <p>TAHMINİ BÜTÇE 2.000 Bin ₺</p>
ÖZET	<p>İhtiyaç Analizi: Üniversitemiz, TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izinleri ile öğretim üyeleri aracılığıyla bölgede arkeolojik ve antropolojik kazı ve yüzey araştırmaları yürütmekte ve güncel bulgularıyla Kapadokya kültür mirasının kronolojisine yeni açılımlar getirmektedir. Bununla birlikte söz konusu kazı ve araştırmaların mekân, çoğul yetenekli uzman ve teknolojik altyapı desteğine ihtiyacı bulunmaktadır. Bu konudaki çalışmaların öncü olabilmesi için söz konusu alanlarda ilerlemesi üniversitenin de bilimsel olarak görünürlüğünü arttıracaktır. Bunun yanı sıra bölgenin doğal ve kültürel mirası konusunda yetkin bilim insanlarına sahip Üniversitemizin potansiyel kazı alanlarının tespit edilmesi ve kazılmasına yönelik çalışmalara öncülük etmesi ile bölgedeki ihtiyacı karşılaması önem arz etmektedir. Böylece Kapadokya'nın doğal ve kültürel mirasıyla ilgili bilinmeyenler literatüre kazandırıldıktan sonra turizme açılarak bölge kalkınmasına da dikkate değer bir katkı sağlanacaktır.</p> <p>Amaç: Bu proje, Kapadokya doğal ve kültürel mirasının araştırılması, geliştirilmesi ile yeni verilerin gün ışığına çıkarılması adına Üniversitemiz öğretim elemanları tarafından hali hazırda yürütülen ve yeni başlanacak tüm kazı ve yüzey araştırmalarının sağlıklı biçimde sürdürülebilmesi için yenilikçi araştırma ve uygulamaları desteklemeyi kapsar.</p> <p>Genel Çerçeve: Kapadokya'nın doğal ve kültürel mirasını oluşturan alanlarda Üniversitemiz tarafından yürütülen kazı ve yüzey araştırmalarında daha efektif çalışmak, yenilikçi yöntemlerle bulguları açığa çıkarmak ve söz konusu alanları bölge turizmine kazandırmak amacıyla altyapı, insan ve mekân donanımlarını artırmak kuşkusuz önem arz etmektedir. Proje sayesinde hem doğal ve kültürel miras konusundaki literatür geliştirilecek hem de bölge turizmine açılacak yeni kültür mirası alanları destinasyona katılacaktır.</p> <p>Üniversitenin Rolü ve Önemi: Üniversitemizin Kapadokya doğal ve kültürel mirasına ilişkin yürüttüğü kazı çalışmaları bu proje sayesinde mekân, insan ve altyapı desteğiyle daha etkili ve yenilikçi bir yaklaşımla ilerleyecek ve bir yandan bölge arkeolojisine ve antropolojisine yeni bulgularla ışık tutulurken bir yandan da kazı alanlarının turizme kazandırılmasıyla bölge ekonomisi katma değer kazanacaktır. Üniversitemiz var olan öğretim üyesi kadrosuyla bunu yapacak bilimsel</p>

Tablo 10: Kapadokyada Mevcut ve Yeni Kazı Alanlarında Mekansal, İnsan ve Teknolojik Altyapının İyileştirilmesi Proje Parametreleri

niteliğe sahip olduğunu halen sürdürdüğü kazı çalışmalarıyla göstermektedir. Öte yandan bölgede, farklı dönemlere ilişkin uzmanlığı olan yeterli sayıda öğretim üyesi kadrosuna sahip tek arkeoloji bölümüdür.

Projenin Sağlayacağı Kazanımlar: Bu projeyle, Üniversitemizin öğretim üyeleri tarafından Kapadokya doğal ve kültürel mirasının bir parçası olan arkeolojik ve antropolojik alanlarda yürütülen kazılarda, insan, mekan ve altyapı desteklerinin sağlanması yeni bulguların etkili biçimde ortaya çıkarılmasını ve değerlendirilmesini sağlayacaktır. Bunun sonucunda bölge doğal ve kültürel mirasına ilişkin veriler gelecek araştırmalara öncülük edecek ve referans oluşturacaktır. Dahası bu alanlar dijital teknolojiler de kullanılarak turizme kazandırılacak ve yeni destinasyonların oluşturulması sağlanacaktır. Üniversitemizin bu sayede bölgenin kültürel miras turizminde bilimsel bilgiyi üretme, yayma, bunu turizme kazandırarak bölge ekonomisine katkı sağlama konusundaki hedefini gerçekleştirmesi ve öncü rol alması da mümkün olacaktır.

Hedef ve Faaliyetler: Bu proje kapsamında gerçekleştirilecek hedef faaliyetlerin ilk bileşeni, Üniversitemizin öğretim üyeleri tarafından Kapadokya doğal ve kültürel mirasının bir parçası olan arkeolojik ve antropolojik alanlarda yürütülen kazılarda, bilimsel araştırmaların sağlıklı biçimde yürütülmesi, kazı alanlarının yenilikçi dijital yöntemlerle belgelenmesi, ortaya çıkarılan materyallerin korunması, depolanması ve konserve edilmesi için gerekli ortamın sağlanmasına yönelik alt yapı iyileştirmeleridir. Proje aynı zamanda çoğul yetenekli kişilerin söz konusu projelerde ilgili uygulamalar için eğitilmesi ve bu çalışmaları yürütmesini hedefler. Bu bağlamda bir yandan üniversitenin bilimsel nitelikteki kazı çalışmalarının iyileştirilmesi sağlanırken, diğer yandan söz konusu alanların sürdürülebilirliği ve Kapadokya kültür mirası turizmine kazandırılması da mümkün olacaktır. (Tahmini bütçe: 1.800 Bin TL)

Projenin ikinci bileşeni Kapadokya doğal ve kültürel miras turizmine kazandırılacak alanlarda öğretim üyelerimizin başlatacağı yeni kazı projelerinin yürütülmesidir. Bu bağlamda bölge doğal ve kültürel mirasına katkı sunacak ve turizmde yeni destinasyon açılımlarının geliştirilmesini sağlayacak alanlar tespit edilip kazılar yapılarak çok yönlü bir bakış açısı geliştirilmesi hedeflenmektedir. (Tahmini bütçe: 200 Bin TL)

Ek 5: Projeler

NO	İŞ PAKETLERİ	2022			2023			2024			2025			2026							
		Temmuz	Eylül	Ekim	Aralık	Ocak	Mart	Nisan	Haziran	Temmuz	Eylül	Ekim	Aralık	Ocak	Mart	Nisan	Haziran	Temmuz	Eylül	Ekim	Aralık
İŞ1	Literatür Taraması ve Saha Araştırması																				
İŞ2	Mevcut ve Yeni Kazı Alanlarında Mekansal, İnsan ve Teknolojik Altyapının İyileştirilmesine Yönelik Çalışmalar																				
İŞ3	Kapadokya Bölgesinde Yeni Kazı Projelerinin Yürütülmesi																				
İŞ4	Raporlama ve Dökümantasyon																				

Tablo 11: Kapadokyada Mevcut ve Yeni Kazı Alanlarında Mekansal, İnsan ve Teknolojik Altyapının İyileştirilmesi Projesine Ait İş Planı

BÜTÇE KALEMİ	2022 (Bin ₺)	2023 (Bin ₺)	2024 (Bin ₺)	2025 (Bin ₺)	2026 (Bin ₺)	Toplam (Bin ₺)
Makine, Teçhizat ve Yazılım Alımı	290	160	160	160	30	800
Sarf Malzeme Alımı	60	40	40	40	20	200
Hizmet Alımı	70	60	60	60	50	300
Seyahat Giderleri	20	20	20	20	20	100
Personel Giderleri	50	40	40	40	30	200
Yaygınlaştırma Faaliyetleri	20	20	20	20	20	100
Diğer Giderler	90	60	60	60	30	300
Toplam (Bin ₺)	600	400	400	400	200	2000

Tablo 12: Kapadokyada Mevcut ve Yeni Kazı Alanlarında Mekansal, İnsan ve Teknolojik Altyapının İyileştirilmesi Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı

PROJE	Kapadokya Kültür Mirasının Araştırılması ve Geliştirilmesi	
2	PROGRAM	Doğal ve Kültürel Miras
	SÜRE	48 ay
ÖZET	TAHMİNİ BÜTÇE	3.000 Bin ₺
<p>İhtiyaç Analizi: Arkeolojik bulgular Kapadokya'nın tarihini, en erken insan yaşamıyla ilgili izlerin ortaya çıkışı olan Paleolitik Çağ'dan, Osmanlı döneminin sonuna kadar götürmektedir. Elbette bu çok katmanlı kültür bugüne değin çeşitli kazı ve yüzey araştırmalarıyla ortaya çıkarılmıştır. Söz konusu araştırma ve kazıların azımsanamayacak bir bölümü de Üniversitemiz öğretim üyeleri tarafından yürütülmektedir. Bunun yanı sıra bölgenin doğal mirasına ilişkin kayda değer araştırma ve kazılar da paralel olarak sürdürülmektedir. Buna karşın bu çalışmaların sonuçları ve bölge kronolojisini güncel bilgilerle ele alan kapsamlı ve bütüncül yaklaşımlı bir veri kümesinin ve bu bilgiyi sunan bir yayının halen olmaması dikkat çekmektedir. Öte yandan bölgenin somut olmayan mirasına ilişkin envanterinin henüz derlenmemiş olması da giderek kaybolan gelenekler düşünüldüğünde dikkat çekicidir. Proje sayesinde sözü edilen bu açıklar giderilmiş olacaktır.</p> <p>Amaç: Kapadokya'nın kültürel mirasının araştırılması geliştirilmesine katkı sağlayacak çalışmaların yürütülmesi ve elde edilen verilerin basılı ve dijital olarak bilimsel ve kamusal platformlarla paylaşılmasıdır.</p> <p>Genel Çerçeve: Kapadokya'nın Kültürel Mirasının araştırılması geliştirilmesine katkı sağlayacak çalışmaların yürütülmesi, bunlara ilişkin güncel verilerin derlenmesi, bölgenin somut olmayan kültür mirasına ait öğeleri içeren bir envanter çalışmasının yapılması ve bu verilerin paylaşılmasıdır.</p> <p>Üniversitenin Rolü ve Önemi: Kapadokya'nın merkezindeki Nevşehir'de yer alan Üniversitemiz öğretim üyelerinin başkanlıklarını yürüttüğü arkeolojik, antropolojik kazılar ve yüzey araştırmaları bulunmaktadır. Bölgedeki diğer kazı ve araştırma projelerinde gerek bilimsel ekip üyesi olarak gerekse bilgi alışverişi bağlamında bölgeyle ilgili etkileşimli bir bilimsel süreç devam etmektedir. Dahası Üniversitemizin Arkeoloji, Sanat Tarihi, Jeoloji gibi bölümlerindeki öğretim üyelerimizin büyük çoğunluğu bölge konusunda uzman olarak çok sayıda yayına imza atmışlardır.</p> <p>Projenin Sağlayacağı Kazanımlar: Üniversitemizin halihazırda yürüttüğü çalışmalar ve bu konudaki uzmanlığı düşünüldüğünde, söz konusu verilerin bütüncül bir yaklaşımla bir araya getirilmesi ve bunun hedef çevrelerle</p>		

Tablo 13: Kapadokya Kültür Mirasının Araştırılması ve Geliştirilmesi Proje Parametreleri

Ek 5: Projeler

paylaşılması çok önemli bir kazanım olacaktır. Kapadokya doğal ve kültürel mirasının verilerinin farklı yöntemlerle (dijital ve basılı envanterleme ve yayın) toplanarak etki çevreleriyle paylaşılması bölge literatürüne ve gelecek çalışmalara hem çok önemli bir ışık tutacak hem de bu konudaki önemli bir eksikliği gidermiş olacaktır.

Hedef ve Faaliyetler: Projenin ilk bileşeni, Kapadokya doğal ve kültürel mirasının somut yanını oluşturan güncel verilerin yer aldığı iki dilli (Türkçe-İngilizce) bir bilimsel kitabın hazırlanmasıdır. Kapadokya coğrafyasının temel belirleyicisi volkanik hareketler sonucu oluşmuş tüf kayalar aynı zamanda geçmişten bugüne kadar insanoğlunun yaşam mekanları olarak biçim verdiği bir malzemeye dönüşmüştür. İnsan peyzajın getirdiklerini ihtiyacına göre biçimleyerek nadir bir uyum ve bütünlük örneği yaratmıştır. Bölgenin jeolojik, antropolojik, arkeolojik ve sanat tarihi alanlarındaki doğal ve kültürel miras değerleri belirlenerek, kronolojik bütünsellik içinde sunulan güncel verilerin de yer alacağı kitap sayesinde çok önemli bir yayın eksikliği de Üniversitemiz tarafından giderilmiş olacaktır. (Tahmini bütçe: 500 bin TL)

Projenin ikinci bileşeni Nevşehir ilinin somut olmayan kültürel miras envanterinin yapılmasıdır. Nevşehir ilinin yaşayan kültürel miras ürünleri derlenerek kayıt altına alınacak ve bir envanter oluşturulacaktır. Basılı ve dijital olarak gerçekleştirilecek bu uygulamanın özellikle dijital ortama aktarılması projenin sürdürülebilirliğini sağlayacaktır. Dijital ortamda saklanacak ve dağıtımı yapılacak veriler sayesinde bölgenin kültürel mirası ile ilgili bilgi birikiminin büyümesine katkı sunulacak ve bölge ile ilgili bilgiye daha kolay erişim mümkün olacaktır. Sonuç olarak projenin çıktıları, uzun dönemler boyu birçok araştırmacıya referans sağlayabilecek nitelikte olacaktır. (Tahmini bütçe: 2.000 bin TL)

Projenin üçüncü bileşeni Kapadokya doğal ve kültürel mirasına ilişkin güncel bilimsel verilerin paylaşılması ve bu mirasa ilişkin farkındalık yaratmak amacıyla sempozyum, seminer, çalıştay, festival gibi bilimsel ve sosyal etkinliklerin düzenlenmesidir. Böylece söz konusu etkinlikler sayesinde yeni bilimsel veriler bilim dünyası, bölgesel paydaşlar ve öğrencilerle paylaşılacak, sosyal etkinlikler sayesinde Kapadokya doğal ve kültürel mirasına ilişkin farkındalık ve sosyal içermeler gerçekleştirilecektir. (Tahmini bütçe: 500 bin TL)

Ek 5: Projeler

NO	İŞ PAKETLERİ	2022			2023			2024			2025			2026		
		Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	
İŞ1	Literatür Taraması ve Saha Araştırması															
İŞ2	Kapadokya'nın Somut Doğal ve Kültürel Mirasları Kitabının Oluşturulması															
İŞ3	Nevşehir İli Somut Olmayan Kültürel Miras Envanterinin Oluşturulması															
İŞ4	Kapadokya Doğal ve Kültürel Mirasına İlişkin Etkinlikler ve Organizasyon Düzenlenmesi															

Tablo 14: Kapadokya Kültür Mirasının Araştırılması ve Geliştirilmesi Projesine Ait İş Planı

BÜTÇE KALEMİ	2022 (Bin ₺)	2023 (Bin ₺)	2024 (Bin ₺)	2025 (Bin ₺)	2026 (Bin ₺)	Toplam (Bin ₺)
Makine, Teçhizat ve Yazılım Alımı	0	50	50	50	50	200
Sarf Malzeme Alımı	0	25	25	25	25	100
Hizmet Alımı	0	250	250	250	250	1.000
Seyahat Giderleri	0	50	50	50	50	200
Personel Giderleri	0	200	200	200	200	800
Yaygınlaştırma Faaliyetleri	0	50	50	50	50	200
Diğer Giderler	0	125	125	125	125	500
Toplam (Bin ₺)	0	750	750	750	750	3.000

Tablo 15: Kapadokya Kültür Mirasının Araştırılması ve Geliştirilmesi Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı

PROJE **Hacı Bektaş Veli'nin Değerlerinin Araştırılması ve Yaygınlaştırılması****3**

ÖZET

PROGRAM	Doğal ve Kültürel Miras
SÜRE	54 ay
TAHMİNİ BÜTÇE	2.500 Bin ₺

İhtiyaç Analizi: Kapadokya kültür mirasının en dikkate değer öğelerinden biri hiç kuşku yok ki 13. yüzyılın düşünce iklimine damgasını vurmuş Hacı Bektaş Veli'dir. Hem somut olmayan miras bağlamında bölgedeki manevi iklim ve geleneklere hem de somut miras bağlamında bugün müze olan dergahıyla inanç turizmine etkisi büyük olan Hacı Bektaş Veli'nin daha görünür olmasına ihtiyaç vardır.

Amaç: Bu projenin amacı Hacı Bektaş Veli'nin eserlerinden ve menkıbevi hayatından yola çıkarak öğretilerinin anlaşılmasını sağlamak ve dergahın daha tanınır olması ve inanç turizmi bağlamında ziyaret edilen bir çekim merkezi haline gelmesi için çalışmalar yapmaktır. Ayrıca Hacı Bektaş Veli ile ilgili yazma eserlerin tespiti ve derlenmesi sağlanarak bir külliyyat oluşturulacaktır.

Genel Çerçeve: Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda ve Anadolu'nun Türkleşmesinde etkili öncülerden olan Hacı Bektaş Veli mutasavvıf ve İslam filozofu yönleriyle ön plana çıkmaktadır. Hacı Bektaş Veli'nin Dergahı günümüzde Hacı Bektaş ilçesinde bulunmakta ve müze olarak ziyaret edilmektedir. Dergah, Kapadokya Bölgesinin inanç ve kültür turizmi bağlamında önemli ziyaret noktalarından birisi konumundadır. Hacı Bektaş Veli Dergahı'nın bölge turizmindeki yeri ve Hacı Bektaş Velinin felsefesinin önemi göz önünde bulundurularak, tanınırlığının artırılmasına ve Kapadokya turizmindeki potansiyelinin geliştirilmesine katkı sağlanacaktır.

Üniversitenin Rolü ve Önemi: Üniversitemiz adını da aldığı Hacı Bektaş Veli'nin öğretilerini bilimsel araştırmalarla tanıtmak ve yaymak amacıyla Hacı Bektaş Veli Araştırmaları Enstitüsü'nü kurarak bilimsel platformda da misyonunu yürütmeyi sürdürmektedir. Bu bağlamda Hacı Bektaş Veli'nin hayatı, eserleri ve yarattığı manevi iklimin doğurduğu kültürel etkileri araştırma konusunda da zaten öncü bir rol üstlenmektedir. Bu bağlamda söz konusu proje için bilimsel alt yapı zaten üniversitemizde mevcuttur.

Projenin Sağlayacağı Kazanımlar: Hacı Bektaş Veli'nin ülkemizde ve dünyada tanınırlığının artırılması sağlanacaktır. Dergah'ın görünürlüğünün artırılmasıyla hem bölge turizmine katkı sağlanmış olacak hem de Hacı Bektaş Veli öğretisi yerli ve yabancı turistlerce daha tanınır olacaktır. Bunun

Tablo 16: Hacı Bektaş Veli'nin Değerlerinin Araştırılması ve Yaygınlaştırılması Proje Parametreleri

Ek 5: Projeler

yanı sıra dünya kütüphanelerindeki ve müzelerindeki Hacı Bektaş Veli ile ilgili yazmaların tespiti ve kataloglanması sayesinde önemli bir külliyyat toplanmış olacaktır. Gelecekte bunlar üzerine yapılacak çalışmalar için araştırmacılara önemli bir katkı sağlayacaktır.

Hedef ve Faaliyetler: Bu bağlamda projenin iki bileşeninden ilki Hacı Bektaş Veli Dergahı'nın daha tanınır olması ve inanç turizmi bağlamında ziyaret edilen bir çekim merkezi haline gelmesi için;

Dergahı ziyaret eden turistlerin ziyaret sebeplerini, dergahı ziyaret etmeyen yerli ve yabancı turistlerin dergahıtan haberdar olma durumlarını, dergahın tanınırlığını etkileyen unsurları, dergaha ulaşım olanaklarını, çevresindeki konaklama olanakları, alışveriş ve diğer tesis imkanları, dergah içinde bilgilendirme amaçlı kullanılan araçların ve rehberlik hizmetlerinin yeterliliğini ve yerel halkın külliye ve turistler ile ilişki biçimlerini ortaya çıkaran bir araştırma yapılacaktır. Bu bağlamda NEVÜ personel ve öğrencilerinin Hacı Bektaş Veli ve dergahı hakkında bilgi sahibi olmasına katkı sağlamak da bu projenin bir başka hedefidir. (Tahmini bütçe: 1.500 bin TL)

Projenin ikinci bileşeni Hacı Bektaş Veli'ye ilişkin yazma eserlerin derlenmesi için bir katalog çalışması yapılmasıdır. Türkiye'nin, Avrupa'nın ve Asya'nın muhtelif ülkelerindeki kütüphane ve müzelerinde korunan yazmaların tespiti yapılacak, söz konusu eserler kataloglanarak kayıt altına alınacak ve alan araştırmacılarının kullanımına sunulacaktır. Böylece literatüre ve gelecek çalışmalara çok önemli bir katkı sağlanmış olacaktır. Ayrıca tespit edilen bu eserlerin dijital birer nüshası temin edilerek Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Kütüphanesi ve Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü arşivine kazandırılacaktır. Temin edilen bu eserlerden bir seçki hazırlanarak günümüz Türkçesine aktarılması da yine bu proje kapsamında yapılacaktır. (Tahmini bütçe: 1.000 bin TL)

Ek 5: Projeler

NO	İŞ PAKETLERİ	2022			2023			2024			2025			2026		
		Temmuz	Eylül	Aralık	Ocak	Mart	Nisan	Temmuz	Eylül	Aralık	Ocak	Mart	Nisan	Temmuz	Eylül	Aralık
İŞ1	Literatür Taraması ve Saha Araştırması															
İŞ2	Hacı Bektaş Veli Dergahı, bölge imkanları ve sosyal yapı üzerine araştırma yapılması															
İŞ3	Hacı Bektaş Veli'ye ilişkin yazma eserlerin derlenmesi için bir katalog çalışması yapılması															
İŞ4	Raporlama, Dökümantasyon ve Yaygınlaştırma															

Tablo 17: Hacı Bektaş Veli'nin Değerlerinin Araştırılması ve Yaygınlaştırılması Projesine Ait İş Planı

BÜTÇE KALEMİ	2022 (Bin ₺)	2023 (Bin ₺)	2024 (Bin ₺)	2025 (Bin ₺)	2026 (Bin ₺)	Toplam (Bin ₺)
Makine, Teçhizat ve Yazılım Alımı	90	90	90	90	40	400
Sarf Malzeme Alımı	0	0	0	0	0	0
Hizmet Alımı	0	150	150	150	150	600
Seyahat Giderleri	40	40	40	40	40	200
Personel Giderleri	75	150	150	150	75	600
Yaygınlaştırma Faaliyetleri	25	75	75	75	50	300
Diğer Giderler	70	95	95	95	45	400
Toplam (Bin ₺)	300	600	600	600	400	0

Tablo 18: Hacı Bektaş Veli'nin Değerlerinin Araştırılması ve Yaygınlaştırılması Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı

PROJE	Kapadokya Destinasyonunda Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesi	
4	PROGRAM	Destinasyon Gelişimi
	SÜRE	54 ay
	TAHMİNİ BÜTÇE	1.500 Bin ₺
ÖZET	<p>İhtiyaç Analizi: Kapadokya Bölgesi yıllık yaklaşık olarak 4 milyon yerli ve yabancı turist ile İstanbul, Antalya ve Muğla'dan sonra en fazla turist ağırlayan destinasyon konumundadır. Kapadokya Bölgesi sahip olduğu eşsiz doğal ve kültürel miras unsurları sayesinde 1985 yılında Dünya Karma Miras Listesi'ne dâhil edilmiştir. Sahip olduğu bu kritik önem nedeniyle 2019 yılında destinasyon yönetimi örgütü niteliği taşıyan Kapadokya Alan Başkanlığı kurulmuş olup, yapı halihazırda faaliyetlerini sürdürmektedir. Bununla birlikte bölgede destinasyon sağlıklı ve sürdürülebilir bir şekilde gelişiminin sağlanması için yürütülmesi beklenen araştırma, proje ve faaliyetlerin yetersiz olduğu görülmektedir. Bölgede turizm hareketlerinin gelişigüzel seyrine bağlı olarak ortaya çıkan çeşitli sorunların çözümü için proje geliştirilmiştir.</p> <p>Amaç: Son yıllarda Kapadokya Bölgesinde turizm hareketlerinin ivme kazanması ve bölgeye olumsuz etkileri olan aktivitelerin yaygınlaşmasıyla birlikte "sürdürülebilirlik" ve "koruma-kullanma dengesi" önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmıştır. Diğer taraftan, bölgesel yenilik sistemi aktörleri bölgede; istenilen pazarlardan nitelikli turist çekimi, destinasyon imajına olumsuz etki eden unsurların varlığı, turistlerin genel memnuniyet düzeylerinin ortalamasının altında olduğu, bölgede mekânsal yoğunlaşmaya bağlı olarak fiziksel ve sosyal taşıma kapasitesinin aşıldığı, alternatif turistik ürünlerin geliştirilmesi noktasında tıkanıklık yaşandığı hususlarında sorunlar yaşandığını dile getirmektedir. Proje kapsamında yürütülecek faaliyetlerle bu sorunların çözümü için çaba harcanarak bölgedeki turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir bir zemine oturtulması ve bölgede turizmden elde edilen gelirin artırılması amaçlanmaktadır.</p> <p>Genel Çerçeve: Proje kapsamında öncelikle mevcut durumun tespitine yönelik çeşitli faaliyetler yürütülecektir. Bu noktada turizm işletmeleri, yerel halk, turistler başta olmak üzere birincil verilerin toplanmasına yönelik araştırmaların yürütülmesi planlanmaktadır. Ayrıca hali hazırda bölgeye ilişkin hazırlanan üst ölçekli planlar ile Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) vb. kurumlar tarafından hazırlanan çalışmalardan da yararlanılacaktır. Ardından tespit edilen sorunların çözümüne yönelik olarak bölgesel yenilik sistemi aktörleri ile birlikte destinasyonun hem çevresel hem de ekonomik olarak sürdürülebilirliğine yönelik ortaklaşa çalışmalar yürütülecek, özel sektör eğitim ve danışmanlık faaliyetleri desteklenecek ve yönlendirilecektir.</p>	

Tablo 19: Kapadokya Destinasyonunda Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesi
Proje Parametreleri

Üniversitenin Rolü ve Önemi: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi ve Ürgüp Sebahat ve Erol Toksöz Turizm Meslek Yüksekokulu'nda görev yapan akademisyenler ile Turizm Araştırmaları Enstitüsü'nde lisansüstü öğrenim gören öğrenciler hali hazırda Kapadokya destinasyonunun sorunlarının çözümüne yönelik birçok araştırma ve proje faaliyeti yürütmektedir. Üniversite turizm alanında sahip olduğu nitelikli araştırmacı kaynağı ve altyapısı ile proje kapsamındaki faaliyetleri yürütebilecek kapasiteye sahiptir. Ayrıca Üniversitemiz İşletme, Sosyoloji, Arkeoloji, Sanat Tarihi, Türk Halk Bilimi bölümlerindeki araştırmacılar da sürece katkı sunarak sorunların çözümüne disiplinler arası bir bakış açısıyla yaklaşılması planlanmaktadır.

Projenin Sağlayacağı Kazanımlar: Proje kapsamında yürütülecek faaliyetlerle bölgedeki mekânsal yoğunlaşmaya bağlı ortaya çıkan fiziksel ve sosyal taşıma kapasitesi artışının önüne geçilmesi ile yerel halkın, işletmecilerin, turistlerin daha tatmin olacağı bir turizm değer zinciri yaratılması projenin en önemli muhtemel kazanımları arasında yer almaktadır. Bölgeye az sayıda ancak nitelikli turistin çekilmesi stratejisinin yaygınlaştırılması, hizmet kalitesinin artırılarak turistlerin bölgeden memnun ayrılmaları, paydaşların katkılarıyla oluşturulan olumlu bir Kapadokya imajının mevcut ve potansiyel turistlerin zihinlerinde oluşturulması, yerel halkın girişimcilik potansiyelinin açığa çıkarılarak doğal ve kültürel miras hakkında bilinçlendirilmesi projenin diğer kazanımları arasında yer almaktadır.

Hedef ve Faaliyetler: Projenin temel hedefi Kapadokya Bölgesinde yerel halk, işletmeciler ve turistlerin daha mutlu olacağı bir destinasyon yönetimi anlayışını hakim kılmaktır. Bu amaçla proje kapsamında aşağıdaki faaliyetlerin yürütülmesi planlanmaktadır:

- Bölgeye ilişkin fiziksel ve sosyal taşıma kapasitelerinin tespiti
- Yerel halkın turizm algı ve tutumunun ölçülmesi
- Pazarlara göre bölgeye geliş nedenlerinin ve işletme türlerine göre turist memnuniyetinin tespit edilmesi
- Mevcut destinasyon imajının tespit edilmesi ve oluşturulması istenen destinasyon imajına yönelik çalışmalarının yürütülmesi
- Bölgedeki alternatif turistik ürünlerin (gastronomi turizmi, sağlık turizmi, kongre turizmi vb.) tespiti ve geliştirilmesi
- Alternatif tur rotalarının oluşturulması
- Yerel halka ve işletmecilere doğal ve kültürel miras bilincinin artırılmasına ve sürdürülebilirliğe yönelik eğitimlerin verilmesi
- Mevcut ve hedef pazar analizlerinin yapılması
- Bahsi geçen konular ile ilgili çeşitli etkinlikler (toplantı, kongre, sempozyum, panel, çalıştay vb.) düzenlenmesi

Ek 5: Projeler

NO	İŞ PAKETLERİ	2022			2023			2024			2025			2026		
		Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	
İŞ1	Bölgeye ilişkin fiziksel ve sosyal taşıma kapasitelerinin tespiti															
İŞ2	Yerel halkın turizm algı ve tutumunun ölçülmesi															
İŞ3	Pazarlara göre bölgeye geliş nedenlerinin ve işletme türlerine göre turist memnuniyetinin tespit edilmesi															
İŞ4	Mevcut destinasyon imajının tespit edilmesi ve oluşturulması istenen destinasyon imajına yönelik çalışmalarının yürütülmesi															
İŞ5	Bölgedeki alternatif turistik ürünlerin (gastronomi turizmi, sağlık turizmi, kongre turizmi vb.) tespiti ve geliştirilmesi															
İŞ6	Alternatif tur rotalarının oluşturulması															
İŞ7	Yerel halka ve işletmecilere doğal ve kültürel miras bilincinin artırılmasına ve sürdürülebilirliğe yönelik eğitimlerin verilmesi															
İŞ8	Mevcut ve hedef pazar analizlerinin yapılması															
İŞ9	Bahsi geçen konular ile ilgili çeşitli etkinlikler (toplantı, kongre, sempozyum, panel, çalıştay vb.) düzenlenmesi															

Tablo 20: Kapadokya Destinasyonunda Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesi Projesine Ait İş Planı

BÜTÇE KALEMİ	2022 (Bin ₺)	2023 (Bin ₺)	2024 (Bin ₺)	2025 (Bin ₺)	2026 (Bin ₺)	Toplam (Bin ₺)
Makine, Teçhizat ve Yazılım Alımı	20	20	20	20	20	100
Sarf Malzeme Alımı	0	0	0	0	0	0
Hizmet Alımı	60	60	60	60	60	300
Seyahat Giderleri	20	20	20	20	20	100
Personel Giderleri	120	120	120	120	120	600
Yaygınlaştırma Faaliyetleri	20	20	20	20	20	100
Diğer Giderler	60	60	60	60	60	300
Toplam (Bin ₺)	300	300	300	300	300	1.500

Tablo 21: Kapadokya Destinasyonunda Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesi Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı

PROJE	Kapadokya Akıllı Turizm Uygulaması
5	<p>PROGRAM Destinasyon Gelişimi</p> <p>SÜRE 54 ay</p> <p>TAHMİNİ BÜTÇE 2.500 Bin ₺</p>
ÖZET	<p>İhtiyaç Analizi: Kapadokya Bölgesi yılın 12 ayında dünyanın farklı yerlerinden turist çekme potansiyeline sahip bir destinasyondur. Kapadokya sahip olduğu eşsiz doğal ve kültürel mirası, sunduğu otantik taş/mağara otel deneyimi, turistik aktivite çeşitliliği ve alışveriş deneyimi ile diğer destinasyonlardan büyük ölçüde farklılaşmaktadır. Böylesine önemli bir destinasyonda turistik turistlere kişiselleştirilmiş deneyimler sunarak memnuniyet düzeyini artıran, veri temelli planlamayı mümkün kılarak kaynakların etkin kullanımı sağlayan akıllı turizm uygulamalarının sınırlı düzeyde kaldığı görülmektedir.</p> <p>Amaç: 1990'lı yıllardan itibaren bilgi ve iletişim teknolojisinde yaşanan gelişmeler tüm dünyayı değiştirip dönüştürdüğü gibi turizm endüstrisi üzerinde de ciddi etkilere yol açmıştır. Bu gelişmelere ayak uyduran işletmeler ve destinasyonlar başarı grafiklerini yukarı doğru çevirirken, ayak uyduramayanlar talep azalışı yaşamak durumunda kalmaktadır. Özellikle mobil cihazların ve giyilebilir teknolojinin yaygınlaşmasıyla tüm insanlar da olduğu gibi turistlerde de seyahatleri esnasında dünyaya sürekli bağlı kalma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu noktada işletmeler ve destinasyonlar çeşitli algılayıcılar, ağlar ve teknolojiler aracılığıyla turistlere doğru, birinci elden bilgi vererek seyahatlerini kolaylaştırmakta, deneyimlerini pekiştirmektedir. Proje kapsamında Kapadokya Bölgesinde destinasyonlar ve işletmeler için akıllı turizm uygulamaların başlatılması ve yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Akıllı turizm uygulamaları ile bilgi ve iletişim teknolojilerinden yoğun bir şekilde yararlanılarak destinasyonda faaliyet gösteren işletmelerin karlılığının, turist memnuniyetinin, yerel halkın refah düzeyinin ve ekolojik kalitenin artırılması amaçlanmaktadır.</p> <p>Genel Çerçeve: Proje kapsamında Kapadokya Alan Başkanlığı, yerel yöneticiler, Ahiler Kalkınma Ajansı, meslek örgüt ve birlikleri, alanda uzman akademisyenler, işletmeciler, rehberler ile istişare toplantıları gerçekleştirilerek bölgede uygulanabilecek akıllı turizm uygulamalarının neler olduğu ve ilgili uygulamaların altyapı çalışmalarının nasıl yürütüleceği kararlaştırılacaktır. Ardından istişare sonucunda yol haritası çizilecek, belirlenen akıllı turizm uygulamalarına ilişkin altyapı hazırlıklarına başlanacak ve sistemlerin birbiriyle eşgüdümlü çalışması sağlanacaktır. Geliştirilen uygulamaların kullanımına yönelik kullanıcılara (işletmeler, yerel halk, rehberler vb.) eğitimler verilecektir.</p>

Tablo 22: Kapadokya Akıllı Turizm Uygulaması Proje Parametreleri

Üniversitenin Rolü ve Önemi: Kapadokya Teknopark'ta proje konusuyla ilgili alanda faaliyet gösteren firmalar, Bilgisayar Mühendisliği bölümünde proje konusuyla ilgili tecrübeli akademik personel projenin temel yüklenicileri konumunda olacaktır. Diğer taraftan, Turizm Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğretim elemanları bölgesel yenilik sistemi aktörlerinin projeye dâhil olmaya ve bilgi paylaşımına ikna edilmeleri noktasında sorumluluk alacaktır. Akıllı turizm uygulamalarına yönelik içeriklerin oluşturulması noktasında Arkeoloji, Sanat Tarihi, Sosyoloji, Türk Halk Bilimi vb. bölüm öğretim elemanları katkı sunacaktır.

Projenin Sağlayacağı Kazanımlar: Proje kapsamında yürütülecek faaliyetlerle destinasyon, kaynaklar, yerel hak, yerel yönetimler ve destinasyonda faaliyet gösteren işletmeler sürece adapte edilerek bölgede akıllı turizm uygulamaları başlatılacak ve akabinde bu uygulamalar yaygınlaştırılacaktır. Yapılacak çalışmalar ile bölgeyi ziyaret eden turistlere mobil telefonlar, ses teknolojisi, giyilebilir cihazlar yardımıyla zenginleştirilmiş turizm deneyimi sunularak bölgeden daha memnun bir şekilde ayrılması sağlanacaktır. Ayrıca işletmelerin kapasitelerinin etkin ve verimli kullanılması, karlılıklarının artırılması, verilerin sistematik olarak toplanması ve analiz edilmesi (büyük veri), karbon salınımının azaltılması mümkün olacaktır. Diğer taraftan turistlerin tatilleri esnasında sürekli dünya ile bağlantılı olacakları düşünüldüğünde olumlu elektronik ağızdan ağıza iletişim davranışlarında artış gözlemlenmesi ve Bölge'nin tanıtımına katkı sunmaları beklenmektedir.

Hedef ve Faaliyetler: Projenin temel hedefi, Kapadokya Bölgesinde havalimanı, taksiler, oteller, restoranlar, müze ve ören yerleri, doğal ve kültürel miras alanları, turistik aktiviteler, ilçe ve belde merkezleri başta olmak üzere birçok alanda akıllı turizm uygulamalarını başlatarak ve yaygınlaştırarak kaynakların etkin kullanımı sağlamak ve destinasyonun turizmden elde ettiği geliri artırmaktadır. Bu hedefe yönelik olarak aşağıdaki faaliyetlerin yürütülmesi planlanmaktadır:

- Bölgesel yenilik sistemi aktörleri ile istişare toplantılarının gerçekleştirilmesi
- Kullanıcı dostu ve etkileşimli Kapadokya bilgisayar yazılımlarının geliştirilmesi
- Uygulamaya yönelik içeriklerin oluşturulması
- Bulut bilişim altyapısının oluşturulması
- Bölgede kare kod (QR) çalışmalarının gerçekleştirilmesi
- Sisteme diğer dijital envanterlerin entegrasyonu
- İşletmelere, yerel halka, rehberlere ve diğer paydaşlara uygulamaların kullanımı ve faydaları hakkında bilgi verilmesine yönelik toplantıların yapılması
- Bahsi geçen konular ile ilgili çeşitli etkinlikler (toplantı, kongre, sempozyum, panel, çalıştay vb.) düzenlenmesi

Ek 5: Projeler

NO	İŞ PAKETLERİ	2022			2023			2024			2025			2026		
		Temmuz	Eylül	Aralık	Ocak	Mart	Nisan	Temmuz	Eylül	Aralık	Ocak	Mart	Nisan	Temmuz	Eylül	Aralık
İŞ1	Bölgesel yenilik sistemi aktörleri ile istişare toplantılarının gerçekleştirilmesi															
İŞ2	Kullanıcı dostu ve etkileşimli Kapadokya bilgisayar yazılımlarının geliştirilmesi															
İŞ3	Uygulamaya yönelik içeriklerin oluşturulması															
İŞ4	Bulut bilişim altyapısının oluşturulması															
İŞ5	Bölgede karekod (QR) çalışmalarının gerçekleştirilmesi															
İŞ6	Sisteme diğer dijital envanterlerin entegrasyonu															
İŞ7	İşletmelere, yerel halka, rehberlere ve diğer paydaşlara uygulamaların kullanımı ve faydaları hakkında bilgi verilmesine yönelik toplantıların yapılması															
İŞ8	Bahsi geçen konular ile ilgili çeşitli etkinlikler (toplantı, kongre, sempozyum, panel, çalıştay vb.) düzenlenmesi															

Tablo 23: Kapadokya Akıllı Turizm Uygulaması Projesine Ait İş Planı

BÜTÇE KALEMİ	2022 (Bin ₺)	2023 (Bin ₺)	2024 (Bin ₺)	2025 (Bin ₺)	2026 (Bin ₺)	Toplam (Bin ₺)
Makine, Teçhizat ve Yazılım Alımı	150	100	100	100	100	550
Sarf Malzeme Alımı	25	0	0	50	25	100
Hizmet Alımı	50	150	50	100	100	450
Seyahat Giderleri	25	25	50	0	0	100
Personel Giderleri	150	125	100	100	125	600
Yaygınlaştırma Faaliyetleri	0	0	100	100	100	300
Diğer Giderler	100	100	100	50	50	400
Toplam (Bin ₺)	500	500	500	500	500	2.500

Tablo 24: Kapadokya Akıllı Turizm Uygulaması Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı

PROJE		İhtisaslaşma Odaklı Eğitim Politika ve Uygulamalarının Geliştirilmesi	
6	ÖZET	PROGRAM	Eğitim
		SÜRE	54 ay
		TAHMİNİ BÜTÇE	2.000 Bin ₺
<p>İhtiyaç Analizi: Üniversitemizin ihtisaslaşma sürecine girmesi ile birlikte eğitim müfredatının güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte tüm dünyada olduğu gibi eğitimin yaygın etkisinin artırılması için teknolojiye entegrasyonunun sağlanması da bir diğer ihtiyaçtır.</p> <p>Amaç: Bu projenin temel amacı ihtisaslaşma odaklı eğitim müfredatının güncellenmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanarak yaygın etkiyi artırmak için dijital ortama aktarılmasıdır. Bir diğer amaç ise üniversitenin eğitim ve danışmanlık verebilecek kapasitesinin (proje yazımı, sektöre yönelik eğitim, danışmanlık vb.) geliştirilmesinin sağlanmasıdır.</p> <p>Genel Çerçeve: Eğitim programlarına ilişkin mevcut durum analizinin yapılarak ihtisaslaşma odaklı bir durum tespit raporu hazırlanacaktır. Böylece ihtisaslaşma odaklı eğitim müfredatının güncellenmesi üzerine çalışmalar yürütülecektir. İhtisaslaşma ile ilgili eğitim müfredatının dijitalleştirilmesi ve bu bağlamda ihtisaslaşmayı temel alan yeni derslerin açılması yönünde faaliyetler gerçekleştirilecektir. Öğretim elemanlarının öz niteliklerinin artırılmasına yönelik faaliyetler planlanacaktır.</p> <p>Üniversitenin Rolü ve Önemi: İhtisaslaşma alanı ile ilgili olarak Fen Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Turizm Fakültesi, Hacı Bektaş Veli Araştırmaları Enstitüsü'nde yer alan öğretim elemanları ihtisaslaşma odaklı eğitim müfredatı üzerinde çalışmalar yürütmektedir. Bu projenin amaç ve hedeflerine ulaşabilmek için ilgili öğretim elemanları etkin rol oynayacaktır.</p> <p>Projenin Sağlayacağı Kazanımlar: Öğretim elemanlarının eğitim ve danışmanlık kapasitelerinin geliştirilmesi ile üniversite sektör iş birliğinin güçlendirilmesi önemli bir kazanım olacaktır. Aynı zamanda öğrencilerin ihtisaslaşma konusunda bilgi ve farkındalık düzeylerinin artmasına katkı sağlayacaktır. Dahası hazırlanacak dijital eğitim modülleri sayesinde dersler ulusal ve uluslararası alanda paylaşımına açılarak yüksek bir yaygın etki oluşturulacaktır. Bunun yanı sıra özel olarak açılacak dersler ile Hacı Bektaş Veli'nin değerlerinin ve Kapadokya doğal ve kültürel mirasının tanıtılması sağlanacaktır.</p>			

Tablo 25: İhtisaslaşma Odaklı Eğitim Politika ve Uygulamalarının Geliştirilmesi Proje Parametreleri

Hedef ve Faaliyetler: Üniversitemizin ihtisaslaşma odaklı kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda aşağıdaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır:

- Eğitim programlarına ilişkin mevcut durum analizinin yapılması ve raporlanması
- Öğretim elemanlarının ihtisaslaşma kapsamında eğitim ve danışmanlık kapasitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar,
- İhtisaslaşma odaklı eğitim müfredatının güncellenmesi,
- İhtisaslaşma ile ilgili eğitim müfredatının dijitale aktarılması ve bu bağlamda Hacı Bektaş Veli Değerler Eğitimi ve Kapadokya'da Tarihsel ve Kültürel Yaşam adlı iki dersin oluşturulması.
- Bahsi geçen konular ile ilgili çeşitli etkinlikler (toplantı, kongre, sempozyum, panel, çalıştay vb.) düzenlenmesi

Ek 5: Projeler

NO	İŞ PAKETLERİ	2022			2023			2024			2025			2026		
		Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	
İŞ1	Mevcut duruma yönelik analiz ve raporlama															
İŞ2	İlgili kapasite geliştirilmesine yönelik çalışmalar															
İŞ3	Müfredatın güncellenmesi															
İŞ4	Eğitim programının dijital ortama aktarılması															
İŞ5	Bahsi geçen konular ile ilgili çeşitli etkinlikler															

Tablo 26: İhtisaslaşma Odaklı Eğitim Politika ve Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesine Ait İş Planı

BÜTÇE KALEMİ	2022 (Bin ₺)	2023 (Bin ₺)	2024 (Bin ₺)	2025 (Bin ₺)	2026 (Bin ₺)	Toplam (Bin ₺)
Makine, Teçhizat ve Yazılım Alımı	130	80	80	80	30	400
Sarf Malzeme Alımı	0	0	0	0	0	0
Hizmet Alımı	150	100	100	100	50	500
Seyahat Giderleri	20	20	20	20	20	100
Personel Giderleri	100	100	100	100	100	500
Yaygınlaştırma Faaliyetleri	40	40	40	40	40	200
Diğer Giderler	60	60	60	60	60	300
Toplam (Bin ₺)	500	400	400	400	300	2.000

Tablo 27: İhtisaslaşma Odaklı Eğitim Politika ve Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı

PROJE	Kapadokya Seramiğinin Yeniden İnşası
7	<p>PROGRAM Araştırma ve Yenilik</p> <p>SÜRE 42 ay</p> <p>TAHMİNİ BÜTÇE 8.000 Bin ₺</p>
ÖZET	<p>İhtiyaç Analizi: Tarihi yaklaşık 8.000 yıl öncesine dayanan ve ilk kalıntıları Anadolu'da bulunan seramik, bugün geçmişinden aldığı birikim ve bölge insanından aldığı güçle Anadolu'daki en önemli sektörlerden birini oluşturmaktadır. Seramik üretimi Kapadokya Bölgesinde de geçmişten günümüze kadar devamlılığını sağlayan en önemli sektörlerden biri olmuştur. Günümüzde sadece Avanos'ta hâlihazırda seramik üretimi yapılan elliye yakın işlik ve yüzden fazla seramik ürün satış dükkânı bulunmaktadır. Seramiğin hammaddesi olan çamurun Avanos'un kıyısında kurulu olduğu Kızılırmak havzasından elde edilebilir olmasına rağmen bölgedeki üretime teşkil eden çamurun çok önemli bir kısmının farklı bölgelerden Avanos'a getirilerek üretimin yapıldığı bilinmektedir. Bugün var olan işletmelerin üretim ve satış profillerine bakıldığında, hazır ürünlerin ticaretini yapmanın kısa vadeli ve daha karlı olarak algılanması, yerel üretimin giderek azalmasına neden olmuştur. Üretimi, pazarlanması ve ticareti yapılan ürünlerin genellikle dışarıdan getirilen hammaddeden oluştuğu, ürünlerde yerel form ve motiflere yer verilmediği, az sayıda genç kadının girişimci ve çalışan olarak sektörde kendine yer bulduğu görülmektedir. Bahsi geçen hususların yanı sıra bölgede seramik atölyelerinin çamur, sır ve model konularında sorunlar yaşamaları rekabet güçlerini de olumsuz etkilemektedir. Bu noktada her ne kadar Avanos seramik üretimi açısından güçlü bir merkez gibi algılansa da araştırma ve üretime dayalı problemler nedeniyle ülkemizde seramik üretimi noktasında ün yapmış Kütahya, Bilecik, Eskişehir, Çanakkale ve Uşak vb. illerin çok gerisinde kalmaktadır.</p> <p>Amaç: Önerilen proje kapsamında bölgenin ihtiyaç duyduğu kaliteli çamur ve sır üretimi için gerekli ARGE çalışmalarının yapılacağı, geçmişten günümüze kadar bölgede kullanılmış form ve motiflerin gün yüzüne çıkarılarak prototiplerin oluşturulacağı, bölgedeki seramik ve çömlekçilikte kalitenin yükseltilmesi için eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin uygulanacağı, bölgedeki seramik ürünlerinin Dünyaya açılması için ortak bir dijital satış platformunun oluşturulmasının sağlanacağı Seramik Uygulamaları ve Araştırmaları Merkezinin kurulması amaçlanmaktadır.</p> <p>Genel Çerçeve: Bölgede kaliteli seramik üretimim desteklenmesi için piyasanın ihtiyaç duyduğu çeşitli özelliklere sahip çamur ve sır üzerine teknolojik alt yapı oluşturularak araştırma faaliyetleri kurulacak araştırma merkezi bünyesinde gerçekleştirilecektir. Aynı şekilde, piyasanın talep ettiği</p>

Tablo 28: Kapadokya Seramiğinin Yeniden İnşası Proje Parametreleri

farklı form ve motiflere sahip seramiklerin tasarlanması sağlanacaktır. Üniversitemizin desteği ile geliştirilecek çamur, sır, form veya kalıp gibi ürünlerin üretim hakları know-how bedeli alınarak ilgili işletmelere devredilecektir. Bununla birlikte yüksek kaliteli seramik ürünlerinin bölgede yer alması için Üniversitemiz bünyesinde araştırma ve geliştirme olanaklarını destekleyecek nitelikte bir seramik atölyesi kurulacaktır. Bu seramik atölyesinde de piyasa ile ürün çatışmasına girmeyecek şekilde özgün tasarımların satışı da gerçekleştirilecektir. Araştırma Merkezinin hem know-how bedeli hem de seramik atölyesi üzerinden elde edeceği gelir ile sürdürülebilirlik sağlanacaktır. Bu haliyle Üniversitemiz hem ihtiyaç duyulan araştırma faaliyetini gerçekleştirirken hem de girişimci rolünü de üstlenmektedir. Proje ile kadın girişimciler desteklenerek eğitim ve danışmanlık faaliyetleri verilecek ve kooperatifleşme teşvik edilecektir. Bölgede çok sayı küçük işlik ve seramik satış dükkânı bulunmaktadır. Bunların uluslararası pazara açılmaları ve varlıklarını korumaları konularında sorunları bulunmaktadır. Bu sebeple seramik ürünlerinin ulusal ve uluslararası pazarda satışına imkân tanıyan dijital satış platformun hayata geçirilmesi sağlanacaktır. Proje kapsamında yürütülecek temel iki faaliyetin bütçedeki payı şu şekildedir:

- Çamur ve sır üzerine faaliyetler (3.000 Bin TL)
- Seramik üzerine faaliyetler (5.000 Bin TL)

Üniversitenin Rolü ve Önemi: Özellikle kaliteli çamur ve sır üretimi ile güncel kap ve motiflerin tasarlanması için önemli bir araştırma ve insan kaynağı alt yapısı gerekmektedir. Bununla birlikte farklı disiplinleri de içerecek araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu açıdan değerlendirildiğinde bölgedeki bu sorunun sadece üniversite eliyle çözülebileceği görünmektedir.

Projenin Sağlayacağı Kazanımlar: Bu projenin önemli kazanımları olacaktır. Özellikle bölgenin kaliteli ve çeşitli özelliklere sahip çamur ve sır üretimi teşvik edilmektedir. Bununla birlikte güncel ve kaliteli seramiğin bölgede yaygınlaşması da desteklenmektedir. Eğitim ve danışmanlık faaliyetleri ile kadın girişimciler teşvik edilmektedir. Bu açılardan değerlendirildiğinde bölgenin hem ekonomik hem de seramikçilik açısından ilerleme kaydedeceği muhtemeldir. Özellikle Kütahya, Bilecik, Eskişehir, Çanakkale ve Uşak gibi bir seramik şehri olması yönünde sağlam adımlar atılacaktır. Bu projede Üniversitemiz hem araştırmacı hem de girişimci rolü üstlenmektedir. Girişimci rolü ile ekonomik getiri kazanması, bu projenin ve diğer ihtisaslaşma çalışmalarının sürdürülebilirliğini sağlayacaktır. Projenin araştırma, geliştirme ve tasarım sürecinde pek çok disiplinde yoğun bir çalışma yürütülecektir. Bu çalışmalar sırasında pek çok akademik alt projenin oluşturulması ve bilimsel yayınların elde edilecek olması da önemli bir kazanımdır.

Hedef ve Faaliyetler: Sonuç olarak; çamur, sır ve seramik üzerine yenilikçi çalışmaların yapılacağı Araştırma ve Uygulama Merkezinin kurulması, teknoloji ve insan kaynağının oluşturulması, Üniversitemiz bünyesinde seramik atölyesinin kurulması, bölgeyi kapsayan dijital satış platformunun oluşturulması ve girişimciliğin desteklenmesi projenin temel hedefleridir. Bu hedeflere ulaşılabilmesi için aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilecektir:

- Çamur, sır ve seramik ile ilgili bahsi geçen çalışmaların yapılabilmesi için teknolojik alt yapının oluşturulması,
- Antik dönemden itibaren bölgenin geleneksel ve kaybolmaya yüz tutmuş yerel kap formlarının ve motiflerinin tespitine yönelik bir envanter ve kataloglama çalışmasının yapılması,
- Form ve motif oluşturma faaliyetleri,
- İlgili disiplinlerdeki araştırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Üretim ve tasarım teknikleri ile ilgili eğitim ve danışman faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Seramik Atölyesinin kurulum çalışmaları,
- Dijital satış alt yapısının oluşturulması ve e-pazarlama üzerine diğer faaliyetler,
- Yaygınlaştırma çalışmaları,
- Proje ile ilgili etkinlik, sempozyum, organizasyon, konferans düzenlenmesi,
- Kazanımların dokümantasyonu.

Ek 5: Projeler

NO	İŞ PAKETLERİ	2022			2023			2024			2025			2026								
		Temmuz	Eylül	Ekim	Aralık	Ocak	Mar	Nisan	Haziran	Temmuz	Eylül	Ekim	Aralık	Ocak	Mar	Nisan	Haziran	Temmuz	Eylül	Ekim	Aralık	
İŞ1	Teknolojik ve Bilimsel Alt Yapının Oluşturulması																					
İŞ2	Çamur ve Sır Üzerine Çalışmaların Yürütülmesi																					
İŞ3	Seramik Üzerine Çalışmaların Yürütülmesi																					
İŞ4	Seramik Uygulamaları ve Araştırmaları Merkezinin Kurulması																					
İŞ5	Seramik Atölyesinin Kurulması																					
İŞ6	Raporlama, Dökümantasyon ve Yayınlaştırma																					

Tablo 29: Kapadokya Seramiğinin Yeniden İnşası Projesine Ait İş Planı

BÜTÇE KALEMİ	2022 (Bin ₺)	2023 (Bin ₺)	2024 (Bin ₺)	2025 (Bin ₺)	2026 (Bin ₺)	Toplam (Bin ₺)
Makine, Teçhizat ve Yazılım Alımı	1.100	1.000	950	200	0	3.250
Sarf Malzeme Alımı	0	250	0	0	0	250
Hizmet Alımı	850	750	650	0	0	2.250
Seyahat Giderleri	100	100	50	0	0	250
Personel Giderleri	250	250	250	250	0	1.000
Yayınlaştırma Faaliyetleri	0	0	0	500	0	500
Diğer Giderler	200	150	100	50	0	500
Toplam (Bin ₺)	2.500	2.500	2.000	1.000	0	8.000

Tablo 30: Kapadokya Seramiğinin Yeniden İnşası Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı

PROJE	Dijital Kapadokya
8	PROGRAM Araştırma ve Yenilik
ÖZET	SÜRE 42 ay
	TAHMİNİ BÜTÇE 10.000 Bin ₺
<p>İhtiyaç Analizi: Kapadokya Bölgesi her yıl dört milyona yakın yerli ve yabancı ziyaretçiyi ağırlamaktadır. Bölgeye gelen ziyaretçiler; peribacaları, kiliseler, mağaralar, diğer sit oluşumları, İhlara vadisi, yeraltı şehirleri gibi doğal oluşumları ziyaret etmektedir. Bunların dışında kültür turizmi için Hacı Bektaş-i Veli Türbesi de ziyaret edilen diğer alanlardandır. Bölgeye gelen ziyaretçilerin, Kapadokya'nın doğal ve kültürel mirasını tanımak için yeterli zamanı olmayabilir. Ya da tüm detayları yakından göremeyebilirler. Ayrıca, Üniversitemizde 21 binden fazla öğrenci bulunmakta ve pek çoğu Kapadokya'nın doğal ve kültürel güzelliklerini görmeden mezun olup gitmektedirler. Bununla birlikte buradaki doğal yapıların eğitim müfredatında anlatıldığı üç boyutlu materyaller de yetersizdir. Ayrıca, teknolojinin gelişmesiyle birlikte her alanda sıkı bir entegrasyon sürecinin olduğu gözlemlenmektedir. Yurtdışındaki pek çok turizm merkezinin doğal yapısı korunarak teknoloji ile entegre olduğu bir gerçektir. Kapadokya Bölgesinin teknolojiye entegre olması popülerliğini ve tanınırlığını artırması için önemlidir. Burada sayılan ihtiyaçlardan yola çıkılarak Kapadokya Bölgesinin sanal/artırılmış gerçeklik teknolojisi ile görselleştirildiği Dijital Kapadokya projesi önerilmektedir.</p> <p>Amaç: Bu proje ile Kapadokya Bölgesinin teknoloji ile entegrasyonunun sağlanması, bölgenin tanınırlığının artırılması ve bölgeye ait etkili dijital eğitim materyallerinin oluşturulması amaçlanmaktadır.</p> <p>Genel Çerçeve: Proje kapsamında Kapadokya Bölgesine ait doğal ve kültürel mirasın dijitalleşmesine yönelik bazı faaliyetler yürütülecektir. Kapadokya Bölgesinin doğal ve kültürel değerleri sanal ortama aktararak, etkileşimli ve eğlenceli sanal ve artırılmış gerçeklik uygulamalarını içerecek şekilde Sanal Kapadokya Müzesinin geliştirilmesi projenin temel faaliyetlerinden biridir. Sanal uygulamaların peribacaları, kiliseler, mağaralar, diğer sit oluşumları, İhlara vadisi, yeraltı şehirleri ve Hacı Bektaş Veli Türbesini içermesi planlanmaktadır. İkinci olarak; Kapadokya Bölgesinde geçmişteki inşaların kültürel yaşamları önemli ilgi odaklarından birisi olmuştur. Bu yüzden önerilen proje kapsamında "Kapadokya Orta Çağında Bir Gün" konseptini canlandıracak bir sanal gerçeklik çalışmasına da yer verilecektir. Üçüncü olarak; dijital sistemler tarafından desteklenen</p>	

Tablo 31: Dijital Kapadokya Proje Parametreleri

Yaşayan Miras Müzesi geliştirilecektir. Bunlar dışında doğal ve kültürel mirasa yönelik farklı dijital yaklaşımlar hayata geçirilecektir. Özellikle bölgenin ve Üniversitemizin ziyaretçi sayısının ve bilinirliğinin artırılması amacıyla Sanal Müzenin fiziksel olarak kampüs içerisine (veya üniversiteye tahsis edilen bir alana) kurulması planlanmaktadır. Sanal müzenin fiziksel bir yapıya sahip olacak olması sebebiyle bölgenin önemli ziyaret noktalarından bir olacağı öngörülmektedir. Sanal Müzede, her ziyaretçinin sanal/artırılmış gerçeklik aktivitelerini gerçekleştireceği 4 m² büyüklüğünde kabinler olacaktır. Müzenin aynı anda 40 kişiye hizmet verebilecek şekilde olması öngörülmektedir. Ziyaretçilere bahsi geçen sanal uygulamalar seçenekli olarak sunulacaktır. Ziyaretçiler tercih ettiği sanal gerçeklik uygulamasını seçerek ilgili kabinde bu deneyimi yaşayabilecektir. Sanal Müzenin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve gelişiminin devam edebilmesi için bilet sistemine dayanacak şekilde ücretli kullanım planlanmaktadır.

Proje kapsamında yürütülecek temel dört faaliyetin bütçedeki payı şu şekildedir:

- Sanal Müze (6.000 Bin TL)
- Kapadokya Orta Çağında Bir Gün (2.000 Bin TL)
- Dijital Yaşayan Miras Müzesi (1.000 Bin TL)
- Diğer Dijital Faaliyetler (1.000 Bin TL)

Üniversitenin Rolü ve Önemi: Projenin temel çalışma alanı bilgisayar bilimleri olmakla birlikte; Üniversitemizin turizm, arkeoloji, edebiyat, tasarım ve sanat tarihi alanları ile disiplinler arası çalışma içerisinde olunması gerektiği bir gerçektir. Projenin gerçekleştirilmesi sırasında pek çok alanda yoğun olarak araştırma ve tasarım çalışmaları devam edecektir. Projenin içerisinde farklı disiplinleri barındırması ve kapsamının geniş olması, bölgeye bu konseptte bir müze yapısının bir üniversite imkanları ile yapılabileceğini göstermektedir. Proje kapsamında; Üniversitemiz hem araştırma ve tasarım çalışmalarının merkezi olurken hem de bir girişimcilik yapısı ile ihtisaslaşma çalışmalarının sürdürülebilirliği için gelir sistemi de oluşturmaktadır.

Projenin Sağlayacağı Kazanımlar: Projenin soyut ve somut çıktıları değerlendirildiğinde Üniversitemize, bölgemize ve ihtisaslaşma çalışmalarımıza önemli katkılar sunacağı bir gerçektir. Bu projeye birlikte Üniversitemizin teknoloji alt yapısı ve önemli insan kaynağı oluşacaktır. Böylece teknoloji tabanlı yeni projelerin geliştirilmesine olanak tanınarak, elde edilen kazanımların sürdürülebilirliği sağlanacaktır. Geliştirilecek sanal müze ve diğer dijital projeler bölgenin ve Üniversitemizin tanınmasında önemli bir rol oynayacaktır. Bölgeye gelen yerli ve yabancı ziyaretçilerin uğrak noktalarından olmaları muhtemeldir. Özellikle sanal müze ile Üniversitemizin bir gelir elde edecek olması; ihtisaslaşma alanındaki çalışma sayısının artması, Üniversitemizin gelişmesi ve yeni projelerin oluşturulması için önemli bir kaynak sağlayacaktır. Bu proje sırasında

oluşturulan tüm görseller aynı zamanda eğitim materyali olarak da Üniversitemizin hizmetine sunulmaktadır. Bu şekilde ihtisaslaşma alanındaki eğitim müfredatı da desteklenecek ve ileriye taşınacaktır. Projenin araştırma ve tasarım sürecinde pek çok disiplinde yoğun bir çalışma yürütülecektir. Bu çalışmalar sırasında pek çok akademik alt projenin oluşturulması ve bilimsel yayınların elde edilecek olması da önemli bir kazanımdır.

Hedef ve Faaliyetler: Aynı anda 40 kişiye hizmet verebilecek kabin yapılı Sanal Müzenin oluşturulması, Sanal Müzede yer alacak sanal uygulamaların geliştirilmesi, dijital Yaşayan Miras Müzesinin oluşturulması, Kapadokya Orta Çağında Bir Gün konseptinin dijital olarak hayata geçirilmesi, diğer dijital projelerin geliştirilmesi, teknoloji alt yapısı ve insan kaynağının oluşturulması, çalışmaların sürekliliğinin sağlanacağı bir Yapay Zekâ ve Dijitalleşme Araştırma Merkezinin kurulması ve bilimsel yayınların elde edilmesi projenin temel hedefleridir. Bu hedefleri gerçekleştirmek için yürütülecek temel faaliyetler şunlardır:

- Teknoloji alt yapısı ve yetişmiş iş gücü için eğitim süreçleri ve dış paydaşlarla iş birlikçi çalışmaların sağlanması,
- Dijital uygulamaların alt yapısını oluşturacak; turizm, arkeoloji, edebiyat, tasarım ve sanat tarihi alanlarını kapsayan araştırmaların gerçekleştirilmesi,
- Projede yer alan dijital uygulamaların geliştirilmesi,
- Dijital müze veya alanların oluşturulması,
- Yaygınlaştırma çalışmaları,
- Proje ile ilgili etkinlik, sempozyum, organizasyon, konferans düzenlenmesi,
- Kazanımların dokümantasyonu.

Ek 5: Projeler

NO	İŞ PAKETLERİ	2022			2023			2024			2025			2026								
		Temmuz	Eylül	Ekim	Aralık	Ocak	Mart	Nisan	Haziran	Temmuz	Eylül	Ekim	Aralık	Ocak	Mart	Nisan	Haziran	Temmuz	Eylül	Ekim	Aralık	
İŞ1	Teknolojik ve Bilimsel Alt Yapının Oluşturulması																					
İŞ2	Sanal Müze Üzerine Çalışmalar																					
İŞ3	Kapadokya Orta Çağında Bir Gün Konsepti Üzerine Çalışmalar																					
İŞ4	Dijital Yaşayan Miras Müzesi Üzerine Çalışmalar																					
İŞ5	Diğer Dijital Faaliyetler Üzerine Çalışmalar																					
İŞ6	Raporlama, Dökümantasyon ve Yaygınlaştırma																					

Tablo 32: Dijital Kapadokya Projesine Ait İş Planı

BÜTÇE KALEMİ	2022 (Bin ₺)	2023 (Bin ₺)	2024 (Bin ₺)	2025 (Bin ₺)	2026 (Bin ₺)	Toplam (Bin ₺)
Makine, Teçhizat ve Yazılım Alımı	1.600	1.100	600	200	0	3.500
Sarf Malzeme Alımı	100	50	50	50	0	250
Hizmet Alımı	1.750	1.000	600	100	0	3.450
Seyahat Giderleri	50	100	100	0	0	250
Personel Giderleri	250	500	400	250	0	1.400
Yaygınlaştırma Faaliyetleri	100	100	100	350	0	650
Diğer Giderler	150	150	150	50	0	500
Toplam (Bin ₺)	4.000	3.000	2.000	1.000	0	10.000

Tablo 33: Dijital Kapadokya Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı

PROJE	Bölgesel Aktörlere Yönelik İhtiyaç Analizlerinin Yapılması, Bilgi ve Kapasitelerinin Geliştirilmesi
9	<p>PROGRAM Bölgesel Kalkınma</p> <p>SÜRE 54 ay</p> <p>TAHMİNİ BÜTÇE 2.500 Bin ₺</p>
ÖZET	<p>İhtiyaç Analizi: Kapadokya Bölgesinde turizm alanında sunulan hizmetler geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Bu hizmetlerin sunumunda farklı alanlarda faaliyet gösteren işletmeler (konaklama, seyahat, yiyecek-içecek, rekreasyon, ulaştırma ve alışveriş vb.) ve turist rehberleri önemli sorumluluklar üstlenmektedir. Turistlerin bu aktörler tarafından sunulan mal ve hizmetten memnun kalması bölgeye yönelik tekrar ziyaret, tavsiye etme niyeti, olumlu elektronik ağızdan ağıza iletişim vb. katkı sunacak çıktıları beraberinde getirecektir. Ancak bölgedeki işletme yapıları incelendiğinde büyük ölçüde profesyonel yönetim anlayışından uzak, sınırlı sayıda turizm eğitimi almış yönetici ve çalışanların ağırlıkta olduğu aile işletmelerinden oluştuğu görülmektedir. Bölgesel ve yerel plan ve programlarda Kapadokya Bölgesinde yer alan turizm aktörlerinin bilgi ve kurumsal kapasitelerinin yetersiz olduğu vurgulanmıştır. Daha önce yapılan çalışmalar bölgesel aktörlere yönelik ihtiyaç analizlerinin yapılması, bilgi ve kapasitelerinin geliştirilmesine ihtiyaç olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Diğer yandan bölgede turistlerle doğrudan etkileşim halindeki turist rehberlerinin de mesleğe başladıktan sonra bilgi gelişimlerine yönelik fazla zaman ayıramadıkları bilinmektedir. Böylesine önemli görev ve sorumluluk üstlenen işletmelerin ve rehberlerin düzenli olarak eğitim ihtiyaç analizlerinin yapılması ve bu analiz doğrultusunda uygun eğitim modülleri oluşturularak bilgi ve kapasitelerinin geliştirilmesi kritik önem taşımaktadır.</p> <p>Amaç: Bu projenin temel amacı, üniversitelerin kuruluş amaçlarından bir tanesi de olan bölgesel kalkınmaya destek misyonunu ihtisaslaşma odaklı gerçekleştirmektir. Kapadokya Bölgesinde NEVÜ'nün paydaşı olarak tanımlanan aktörlerin bilgi ve kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi amacıyla öncelikli olarak mevcut durumun ortaya konulması, güçlü ve zayıf yönlerin belirlenmesi yapılacak olan durum analizi ve ihtiyaç analizi ile mümkün olacaktır. İhtiyaçlar belirlendikten sonra zayıf yönlerin güçlendirilmesi doğrudan bilgi ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesini sağlayacak olan eğitim ve danışmanlık hizmetleri ile gerçekleşebilecektir. Nevşehir ilinde 113 adet Kültür ve Turizm Bakanlığı belgeli, 533 adet belediye belgeli konaklama işletmesi, 312 adet A Grubu seyahat acentası, 29 adet sıcak hava balonu işletmesi ve 18 adet müze ve ören yeri faaliyet göstermektedir. Sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte onlarca yiyecek-içecek işletmesi (restoran, cafe, bar vb.), ulaştırma işletmesi ve</p>

Tablo 34: Bölgesel Aktörlere Yönelik İhtiyaç Analizlerinin Yapılması, Bilgi ve Kapasitelerinin Geliştirilmesi Proje Parametreleri

alışveriş işletmesi (halı, kuyum, deri, değerli taş, çanak-çömlek vb.) bölgeye gelen yerli ve yabancı turistlere hizmet sunmaktadır. Ayrıca Nevşehir Rehberler Odası'na (NERO) kayıtlı 871 turist rehberi bölgeye gelen yerli ve yabancı turistlere bölgeyi, değerlerini ve kültürünü tanıtmaya çalışmaktadır. Ancak işletme sahip ve ihtiyaç duydukları teknik, kavramsal, yönetsel ve iletişim becerilerinde çeşitli eksiklikler bulunabilmektedir. Projenin amacı, bu eksikliklerin giderilerek bölgeye gelen turistlerin bölgeden daha memnun bir şekilde ayrılmalarının sağlanması ile bölgeyi tekrar ziyaret etme ve tavsiye etme niyetlerinde artış meydana getirilmesidir.

Genel Çerçeve: Proje kapsamında öncelikle bölgesel aktörlerin eğitim ihtiyaçları analiz edilecektir. Bu noktada meslek örgüt ve birlikleri ve işletmeler ile derinlemesine görüşmeler ve/veya odak grup görüşmeleri yapılacaktır. Yapılacak görüşmeler neticesinde işletme sahipleri ve yöneticileri, çalışanları ve turist rehberleri için ayrı ayrı belirlenecek eğitim ihtiyaçlarına yönelik eğitim modülleri hazırlanacaktır. Eğitimler, bölgesel aktörlerin faaliyetlerini sektöre uymayacak şekilde yüz yüze ve çevrim içi ortamlarda sunulabileceği gibi ihtiyaç olması durumunda uygulamalı eğitimler de sunulabilecektir.

Üniversitenin Rolü ve Önemi: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm İşletmeciliği, İşletme, İktisat, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Bilgisayar Mühendisliği, Seramik ve Cam, El Sanatları, Gıda Mühendisliği bölümlerindeki öğretim elemanlarının sahip olduğu bilgi ve birikimi bölgedeki işletmelerin ihtiyacı doğrultusunda eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin sağlanmasında kullanabilecek potansiyele sahiptir. Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Eğitimi, Batı Dilleri ve Edebiyatları ve Doğu Dilleri ve Edebiyatları bölümlerinde görev yapan öğretim elemanları da işletmelerde görev yapan çalışanlar ile birlikte turist rehberlerine yönelik dil eğitimi verebilirler. Ayrıca Arkeoloji, Sanat Tarihi, Jeoloji Mühendisliği, Turizm Rehberliği bölümlerinde görev yapan öğretim elemanları turist rehberlerinin ihtiyaç duyacakları alanlarda katkı sunabilirler. Son olarak eğitim modüllerinin hazırlanmasında ve sonunda uygulanabilecek ölçme-değerlendirme süreçlerinde Üniversitemiz Eğitim Bilimleri bölümü öğretim elemanların görev alması planlanmaktadır.

Projenin Sağlayacağı Kazanımlar: Hazırlanacak olan ihtiyaç analizi sadece üniversitenin sunacağı eğitim ve danışmanlık hizmeti için değil aynı zamanda da diğer paydaşlar tarafından hazırlanacak olan ulusal, bölgesel ve yerel planlara da rehberlik edecektir. Bu sayede bölgesel aktörlerin bilgi ve kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi bir diğer önemli kazanım olacaktır. Proje kapsamında yürütülecek faaliyetlerle bölgede işletme sahibi ve yöneticilerinin, çalışanlarının, turist rehberlerinin ihtiyaç duyduğu bilgiler, hazırlanacak eğitim modülleri aracılığıyla kendilerine aktarılacak ve ihtiyaç duydukları danışmanlık hizmetleri ile üniversite sektör iş birliği güçlendirilerek Üniversitemizin bölgesel kalkınmaya katkısı artacaktır. Bölgesel aktörlerin bilgi dağarcığının gelişmesinin iki farklı kazanımının

olması beklenmektedir. Birincisi bölgeye gelen turistlerin bölgeden daha memnun bir şekilde ayrılarak, bölgeyi tekrar ziyaret etme ve tavsiye etme niyetlerinde artış olmasıdır. İkinci kazanım ise işletmelerin kapasitelerinin geliştirilmesi suretiyle işletmelerin ve destinasyonun turizmden elde ettikleri gelirin artırılmasıdır.

Hedef ve Faaliyetler: Projenin temel hedefi Kapadokya Bölgesini ziyaret eden turistlerin bölgeden daha memnun bir şekilde ayrılmalarını sağlayarak bölge imajına olumlu katkı sunmak ve işletmelerin, turist rehberlerinin ve destinasyonun turizm gelirini artırmaktır.

Projenin temelde üç bileşeni bulunmaktadır. Bunlar;

- İhtiyaç Analizi (Tahmini bütçe: 500 Bin TL)
- Turizm sektörü yöneticilerine ve çalışanlarına eğitim, işletmelere danışmanlık (Tahmini bütçe: 1.000 Bin TL)
- Turist rehberlerine eğitim (Tahmini bütçe: 1.000 Bin TL)

Bu amaçla proje kapsamında aşağıdaki faaliyetlerin yürütülmesi planlanmaktadır:

- Meslek örgüt ve birlikleri ve işletmeler ile derinlemesine görüşmeler ve/veya odak grup görüşmeleri yapılarak eğitim ve danışmanlık ihtiyaçlarının belirlenmesi
- İşletme sahipleri ve yöneticileri, çalışanlar ve turist rehberlerine yönelik ayrı ayrı eğitim modüllerinin hazırlanması
- Eğitim modüllerinin uygulanması
- Eğitim sürecinin takibi ve değerlendirilmesi
- Kurumsal kapasite geliştirmeye yönelik danışmanlık süreçlerinin tasarlanması,
- Danışmanlık hizmetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Kapasite geliştirme süreçlerinin işletmeler tarafından içselleştirilmesi süreçlerinin kontrolü ve danışmanlık hizmetlerinin değerlendirilmesi
- Yaygınlaştırma Çalışmaları
- Bahsi geçen konular ile ilgili çeşitli etkinlikler (toplantı, kongre, sempozyum, panel, çalıştay vb.) düzenlenmesi

Ek 5: Projeler

NO	İŞ PAKETLERİ	2022			2023			2024			2025			2026		
		Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	
İŞ1	İhtiyaç Analizi Gerçekleştirilmesi															
İŞ2	Eğitim Modüllerinin Oluşturulması															
İŞ3	Eğitim Sürecinin Takibi ve Değerlendirilmesi															
İŞ4	Danışmanlık Süreçlerinin Tasarlanması															
İŞ5	Danışmanlık Hizmetlerinin Verilmesi															
İŞ6	Danışmanlık Hizmetlerinin Değerlendirilmesi															
İŞ7	Yaygınlaştırma Çalışmaları															
İŞ8	Bahsi geçen konular ile ilgili çeşitli etkinlikler düzenlenmesi															

Tablo 35: Bölgesel Aktörlere Yönelik İhtiyaç Analizlerinin Yapılması, Bilgi ve Kapasitelerinin Geliştirilmesi Projesine Ait İş Planı

BÜTÇE KALEMİ	2022 (Bin ₺)	2023 (Bin ₺)	2024 (Bin ₺)	2025 (Bin ₺)	2026 (Bin ₺)	Toplam (Bin ₺)
Makine, Teçhizat ve Yazılım Alımı	110	50	50	50	40	300
Sarf Malzeme Alımı	20	20	20	20	20	100
Hizmet Alımı	200	200	200	200	100	900
Seyahat Giderleri	20	20	20	20	20	100
Personel Giderleri	40	90	90	90	90	400
Yaygınlaştırma Faaliyetleri	100	20	20	20	40	200
Diğer Giderler	110	100	100	100	90	500
Toplam (Bin ₺)	600	500	500	500	400	2.500

Tablo 36: Bölgesel Aktörlere Yönelik İhtiyaç Analizlerinin Yapılması, Bilgi ve Kapasitelerinin Geliştirilmesi Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı

PROJE

Tohuma Övgü: Bezirhane

10

ÖZET

PROGRAM	Bölgesel Kalkınma
SÜRE	48 ay
TAHMİNİ BÜTÇE	2.000 Bin ₺

İhtiyaç Analizi: 11. Kalkınma Planı'nda Ür-Ge ve yenilik bilincinin geliştirileceği el sanatlarına yönelik desteklerin sürdüreceği kültürel zenginlik ve çeşitliliğin korunarak geliştirileceği ve turizm her boyutuyla önemi ile birlikte üniversitelerin bölgesel kalkınmaya destek verecek şekilde güçlendirileceği de vurgulanmaktadır. Ayrıca, kırsaldaki üretim ve yaşam biçimleri ile tabiat ve kültür varlıklarının korunmasını teminen; bu bölgelere özgü geleneksel zanaat ve el sanatları, alternatif tarım ürünleri yetiştiriciliği, tarım ve gıda ürünlerindeki geleneksel üretim ve saklama bilgisini gelecek kuşaklara taşıyacak girişimler ve iş birlikleri gibi alanların önemine değinilmiştir.

Amaç: Projenin temel amaçları, bezir yağının hammaddelerinden biri olan keten bitkisinden, bölge hafızasında geçmişte var olan bir üretim modeli aracılığıyla yerelliği ve ekolojik dengeyi koruyarak yeni yorumlarla bir ürün gamı yaratmayı içerir. Proje bölgedeki kadim endemik bilgiye sahip kadın gücünü geleneksel üretim modeliyle birleştirerek kadının istihdam edilmesini dahası girişimci yönünü ortaya çıkarmasını sağlayacaktır. Proje kapsamında kurulacak üretim atölyesi, aynı zamanda kökleri antik döneme uzanan, yoğun olarak Osmanlı döneminde kullanım görmüş tescilli bir bezirhanenin yakınında düzenlenerek bir sunum bütünlüğü oluşturmayı amaçlar. Böylece özgün bir yapı ve yakında yer alan eski kütüphane binasında kurulacak geleneksel üretim, kültürel miras farkındalığını ve sürekliliğini oluşturulması da projenin bir diğer amacıdır.

Genel Çerçeve: Bezir yağı (linseed oil) Antik dönemden 1970'lere değin Kapadokya'da bezirhane adı verilen üretim tesislerinde üretilen ve mutfak, sağlık, aydınlatma gibi temel günlük rutinlerde kullanılan bir yağ olarak dikkat çeker. Kuşkusuz Akdeniz dünyasındaki zeytinyağının karşılığı Kapadokya'da bezir yağıdır. Ancak bezir yağı endüstriyel dünyanın popülerleşen yağları ve üretim teknolojileri karşısında giderek kullanım alanını kaybetmiştir. Süreç içinde yağın üretiminin yapıldığı bezirhaneler atıllaştığı için özgün ekipmanları yok olmuştur. Bunun yanı sıra bu üretim geleneğinin bilgisine sahip yereller, pratikleri sonraki kuşaklara aktaramadıkları için bölgenin kültürel belleği kesintiye uğramıştır. Dahası tohumlar, endemik bitkiler ve doğadan gelen şifacılık geleneğinin kadim sürdürücüleri olan kadınlar da bu bağlamda işlevsizleşmiş ya da bireysel deneyimlerle varlıklarını tekil olarak sürdürmeye çalışmışlardır. "Tohuma Övgü Projesi" geleneksel üretim yöntemleri ve kadim doğa bilgisine sahip

Tablo 37: Tohuma Övgü: Bezirhane Proje Parametreleri

bölge kadınlarını daha fazla kalkınma denkleminin içine alarak bu bilgiyi yenilikçilikle geliştirmeyi amaçlarken diğer yandan kaybolmaya yüz tutmuş tarihi bir üretimi tekrar hakkettiği seviyelere çıkaracaktır.

Üniversitenin Rolü ve Önemi: Kapadokya Teknopark ve Teknoloji Transfer Ofisi projeye katılanlara girişimcilik eğitimleri vermek ve ürünlerin ticarileşmesine katkı sağlamak şeklinde projeye katkı sunacaklardır. Kapadokya Araştırma ve Uygulama Merkezi ve Kapadokya Doğa Tarihi Araştırma Merkezi ise bölgenin florası ve bezir yağı ve benzer ürün pratikleri ve temsilleri hakkında sahip oldukları bilgiyle projeye destek vereceklerdir. Bunun yanı sıra Üniversitemizin İşletme, Turizm İşletmeciliği, İktisat, Sosyoloji, Halk Bilimi, Arkeoloji, Sanat Tarihi, Bilgisayar Mühendisliği bölümleri ile Organik Tarım ve Tıbbi Aromatik Bitkiler programları kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili projenin ilgili aşamalarında katkı vereceklerdir.

Projenin Sağlayacağı Kazanımlar: Projenin uygulaması için seçilen Nar'da özgün ekipmanlarıyla halen zamana direnen Osmanlı dönemine ait bezirhane sözü edilen üretimin en önemli kanıtlarından biridir. Kuşkusuz, Bezirhane'nin turizmin etkin bir değeri olarak tanıtılması ve turizme açılmasına ilişkin çalışmaların başlatılması için gereken girişimlerde bulunulacaktır. Tohuma övgü projesiyle birlikte hayata geçirildiğinde, bütüncül ve yenilikçi bir yaklaşımla kültürel mirasın somut bir ögesi olan bu zirai tesis yakınında kurulacak üretim atölyesiyle, bir yandan deneysel bir canlandırmayı sunarken diğer taraftan sürekliliği de sağlanması da projenin önemli kazanımları olacaktır. Keten tohumundan; sabun, sabit keten yağı (çok amaçlı yağların temeli-masaj yağı, iyileştirici yağ, gençleştirici yağ), krem, göz yastığı, keten tohumu unu (bölgenin üzüm çekirdeği ve kabak çekirdeği ile harmanlanarak); keten çöpünden (liften); tekstil ürünleri, kalan küspe ise protein zengini olduğu için hayvan besini üretilmesi planlanmaktadır. Proje kapsamında kadınların istihdam edilecek olması bölgemizin ve ülkemizin önemli sorunları arasında yer alan kadın istihdamına küçük de olsa katkı sunacaktır.

Hedef ve Faaliyetler: Proje kapsamında aşağıda belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

-Keten bitkisinden elde edilecek ürün yapma, kültür ve know how geliştirmeye yönelik, girişim becerilerini artırıcı uygulamalı eğitimler hikayeleştirilerek verilecektir. Böylelikle kadınlar ürünlerde kendi hikayelerini oluştururken, kültürlerini yeniden keşfeden yaratıcı kadın üreticilerin oluşumu sağlanmış olacaktır.

-Bezirhane, restorasyon ve temizlik çalışmaları yapılarak turizme kazandırılırken kadınların üretim sürecini gerçekleştirecekleri atölyeyle birlikte bütüncül bir sunum oluşturulacak ve kadınların öncülüğündeki bu üretim sayesinde Nar özelinde yeni bir destinasyon da bölge turizmine katılacaktır.

Ek 5: Projeler

-Proje kapsamında ketenin ekolojik olarak yetiştirilmesi için üniversitemiz Üzüm Yetiştiriciliği ve Bağcılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin kampüs içindeki tarlaları kullanılacak ve bu alanda yılda iki kez ekime uygun keten bitkisi ürünlerin hammaddesinin sağlanması için kullanılacaktır.

-Üniversite tarafından geleneksel ve kaybolmaya yüz tutmuş bezir yağının bileşeni olan keten bitkisinin kullanımıyla ve ürünlerin (sabun, iyileştirici aromatik yağlar, keten dokumalar vb.) yeni teknik ve yorumlarla sunumuyla ilgili uygulamalı eğitim faaliyetleri yapılarak sektör için girişimci ve nitelikli ustalar yetiştirilecektir.

-Proje kapsamında bir kadın kooperatifi kurulması sağlanacaktır. Uygulamalı eğitimden mezun olacak kadınların bir kısmı söz konusu kooperatife ortak olabilecektir. Diğerleri ise bireysel girişimci olabileceklerdir. Böylece bu kooperatif aracılığıyla bağımsız girişimci olmaları ve geleneksel üretim sektöründe kadim bilgilerini kuşaklara aktarmalarının yolu açılacaktır.

Proje kapsamında yapılacak faaliyetler;

- Atölyenin kurulması,
- Envanter ve kataloglama çalışmasını yapılması,
- Üretim belgeleri alınması,
- Kadın kooperatifinin kurulması, eğitim ve danışmanlık verilmesi,
- Ürün formlarının ve motiflerin hikayeleştirilmesi,
- E-ticaret alt yapısının kurulması,
- Marka kimliğinin oluşturulması ve görünürlük çalışmaları,
- Bahsi geçen konular ile ilgili çeşitli etkinlikler (toplantı, kongre, sempozyum, panel, çalıştay vb.) düzenlenmesi

Ek 5: Projeler

NO	İŞ PAKETLERİ	2022			2023			2024			2025			2026		
		Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	Ocak Mart	Nisan Haziran	Temmuz Eylül	Ekim Aralık	
İŞ1	Fizibilite Çalışmasının Yapılması															
İŞ2	Atölyenin Hazırlanması															
İŞ3	Envanter ve Kataloglama Çalışması Yapılması															
İŞ4	Eğitim ve Danışmanlık Faaliyetlerinin Gerçekleştirilmesi															
İŞ5	Bezirhanenin Faaliyete Geçirilmesi ve Girişimcilik Aşaması															
İŞ6	Proje Çıktısının Yarara Dönüştürülmesi															
İŞ7	Yaygınlaştırma Çalışmaları															

Tablo 38: Tohuma Övgü: Bezirhane Projesine Ait İş Planı

BÜTÇE KALEMİ	2022 (Bin ₺)	2023 (Bin ₺)	2024 (Bin ₺)	2025 (Bin ₺)	2026 (Bin ₺)	Toplam (Bin ₺)
Makine, Teçhizat ve Yazılım Alımı	0	125	125	125	125	500
Sarf Malzeme Alımı	0	15	15	15	15	60
Hizmet Alımı	0	125	125	125	125	500
Seyahat Giderleri	0	25	25	25	25	100
Personel Giderleri	0	100	100	100	100	400
Yaygınlaştırma Faaliyetleri	0	35	35	35	35	140
Diğer Giderler	0	75	75	75	75	300
Toplam (Bin ₺)	0	500	500	500	500	2.000

Tablo 39: Tohuma Övgü: Bezirhane Projesinin Yıllara Göre Bütçe Dağılımı

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İhtisaslaşma Koordinatörlüğü

Bu kitap Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nin 'Doğal ve Kültürel Miras Turizmi' ihtisaslaşma yolculuğunda, Kapadokya'nın doğal ve kültürel miras özellikleri, bölge turizminin dinamikleri ve NEVÜ'nün yetenekleri dikkate alınarak bilimsel yöntemler ışığında hazırlanmış bir "İhtisaslaşma Stratejisi ve Yol Haritası"dır. Türkiye ve dünyadaki doğal ve kültürel miras turizmi eğilimleri, Kapadokya'nın doğal ve kültürel mirasının tarihi, turizm dinamikleri, bölgesel paydaşlar, NEVÜ'nün mevcut kapasitesi ile İhtisaslaşma konusuna yönelik amaç, strateji ve hedefleri içeren çalışma, 2022-2026 yıllarında hayata geçirilmesi planlanan projeler ve faaliyetleri kapsar.

Doğal ve kültürel hafızamızın korunması geleceğimizi inşa eder...

ISBN: 978-605-4163-62-5

NEVŞEHİR
HACI BEKTAŞ VELİ
ÜNİVERSİTESİ
Ara, bul.